

ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE
SLOVENSKI PARALIMPIJSKI KOMITE

LET
1962- 2022

Kazalo vsebine

**Zveza za šport invalidov Slovenije –
Slovenski paralimpijski komite 1962 - 2022**

Urednik: **Jože Okoren**

Uredniški odbor: **Ernest Jazbinšek, Igor Malič, Jože Okoren, Matija Krnc,
Drago Perko, Anton Petrič, Jana Čander, Žiga Kobaševič**

Strokovna sodelavca: **Janez Hudej, Uroš Okoren**

Izdajatelj in založnik: **Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite**

Za založnika: **Damijan Lazar, predsednik Zveze ŠIS – SPK**

Fotografije: **Arhiv zveze, arhivi članic, Vid Ponikvar/SPORTIDA,
Drago Perko in osebni arhivi avtorjev**

Lektor: **Rok Janežič**

Oblikovanje in priprava za tisk: **Robert Mostar, Franci Slivšek**

Naklada: **400 izvodov**

Tisk: **Para tisk d. o. o.**

Ljubljana: **oktober 2022**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796-056.26(497.4)"1962/2022"

ZVEZA za šport invalidov Slovenije - Slovenski paralimpijski komite
Zveza za šport invalidov Slovenije - Slovenski paralimpijski komite : 60 let : 1962- 2022
/ [urednik Jože Okoren ; fotografije arhiv Zveze ... et al.]. - Ljubljana : Zveza za šport
invalidov Slovenije - Slovenski paralimpijski komite, 2022

ISBN 978-961-91430-5-6
COBISS.SI-ID 123886339

1	Uvodnik	7
2	Uvodni nagovori	9
3	Začetki športa invalidov	16
4	Začetki organiziranega delovanja Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije	23
5	Pregled največjih mednarodnih tekmovanj in dobitnikov medalj	28
6	Pregled največjih mednarodnih tekmovanj in dobitnikov medalj gluhih	78
7	Specialna olimpijada Slovenije	104
8	Dobitniki najvišjih državnih priznanj za šport invalidov v Sloveniji	108
9	Parašportnik in ekipa leta	113
10	Programi in strateško delovanje Zveze	119
11	Pomembni dogodki in mejniki Zveze	126
12	Predstavitev – predsedniki, sekretarji in strokovne službe Zveze ŠIS-SPK	130
13	Predstavitev članic Zveze ŠIS-SPK	138

Kako v en zbornik združiti bogato zgodovino športa invalidov v Sloveniji?

1

Ne vem, ali je za pisanje zgodovine športa invalidov prednost ali ne, da ga spremljam in sem v njem udeleženi že več kot 50 let. Nehote se vedno znova sprašujem, kaj še dodati ali kaj je (ne)pomembno. Vedno znova se oglasi notranji glas, ki mi pravi, da je vse pomembno. Kako najti kompromis, ko nas omejen prostor v predstavitvenem zborniku sili v določene omejitve?

Zbornik, ki je pred vami, v posameznih segmentih obsega zgodovinski pregled športa invalidov v Sloveniji skozi prizmo Zveze ŠIS-SPK in njenega razvoja. Zaradi v uvodu naštetih omejitev so nekateri dogodki na prvi pogled preveč poenostavljeni, dejansko pa za vsakim mejnikom stoji ogromno posameznikov, dela in zgodb iz različnih obdobj. Naš glavni namen je bil predstaviti zgodovino organiziranega pristopa v rekreaciji in športu invalidov pri nas, merilo za to pa je bila ustanovitev Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije leta 1962, čeprav je šport invalidov v manjšem obsegu obstajal že pred tem, in sicer v različnih oblikah v posameznih lokalnih invalidskih športnih društvih.

Podobno kot pri večini velikih in pomembnih stvari so tudi zgodbo naše organizacije in s tem športa invalidov na nacionalni ravni začeli izjemni posamezniki. Prvi predsednik Zveze je postal Miro Vesel, direktor Zavoda za rehabilitacijo, ob sebi pa je imel Bojana Hrovatina, zaposlenega v tem zavodu, kot vodjo rekreacije in športa. Vse se je hitro povezalo v celoto. Začelo se je mednarodno povezovanje, organizirala so se tekmovanja, sodelovanja in povezovanja z drugimi (nekaterimi že ustanovljenimi) invalidskimi organizacijami, društvi in zavodi. Urejati je bilo treba nujno financiranje, pozneje tudi na sistemski ravni. Zveza se je počasi razvijala in krepila, tekmovalnemu razvoju in uspešnosti naših športnikov invalidov je uspešno sledila tudi kadrovska ter organizacijska, vse do pridobitve lastnih poslovnih prostorov, ki zagotavljajo nemoteno delo in dostop tudi težjim invalidom.

Zgodovinsko pomembnih dogodkov je bilo kar nekaj, samo od osamosvojitve Slovenije razdružitve od Zveze za šport in rekreacijo invalidov Jugoslavije ter vključitev v Olimpijski komite Slovenije in Mednarodni paralimpijski komite. Za najpomembnejši dogodek pa velja prvi samostojni nastop Slovenije na igrah v Barceloni leta 1992. Z današnjega vidika se nam to morda zdi enostavno, a nikakor ni bilo tako.

Namen zbornika je tudi, da ob 60-letnici naše organizacije spomnimo na njen pomen, predvsem pa na pregled in predstavitev našega športa, na rezultate in »heroje«, osvajalce medalj. Poleg športnikov navajamo posameznike, ki so prejeli življenjska priznanja za nesebično delo na področju športa invalidov, in tiste, ki so v naši organizaciji pustili oziroma še puščajo pomemben pečat. Šport invalidov v Sloveniji že nekaj časa ni več tabu tema, naši športniki se vedno pogostejše pojavljajo v vseh pomembnejših športnih medijih. K temu lahko v zadnjih letih prištejemo vedno večjo vlogo naših sponzorjev in drugih podpornikov. Vse to je rezultat dela in razvoja naše organizacije – vse to opisujemo v zborniku.

Velik kapital Zveze je, da že dolgo sodeluje s številnimi strokovnimi sodelavci. Tudi v športu invalidov namreč ni uspeha brez temeljitega in načrtnega pristopa ter brez za to

Jože Okoren, urednik

Vabim vas, da si vzamete čas in se podrobneje seznanite z delčkom zgodovine športa invalidov

usposobljenih strokovnjakov. Tudi njim gre posebna zahvala, poleg številnih sodelavcev prostovoljcev v invalidskih društvih in zvezah, pa tudi svojcem, ostalim zaposlenim in trenerjem, ki so ob svojem strokovnem delu športniku pogosto še marsikaj drugega. Pri ustvarjanju zbornika smo se bali, da ne bomo imenovali in se zahvalili vsem, ki si to zaslužijo, zato gre posebna zahvala tudi njim – hkrati pa opravičilo, če nam je pri pregledu zgodovine naše organizacije kako ime nehote ušlo.

Vabim vas, da si vzamete čas in se podrobneje seznanite z delčkom zgodovine športa invalidov, ustrojem Zveze, predstavitvijo članic Zveze, mislimi in analizami strokovnjakov različnih segmentov športa invalidov in predvsem z uspehi naših športnikov, kar je bil naš glavni namen, čeprav v uredniški ekipi, ki ji gre posebna zahvala in za katero je v želji ustvariti čim boljši izdelek, nešteto ur in veliko neprespanih noči, nismo bili vedno enotni.

Verjamem, da smo se z izdajo zbornika ob častitljivem jubileju naše organizacije približali svojemu namenu.

»NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV«

Veselje slovenskih navijačev od uspešnem nastopu naše reprezentance v Riu 2016

Uvodni nagovori

2

Uspešno obdobje športa invalidov in naše organizacije

Šport invalidov ima izjemno družbeno vlogo. Omogoča socialno integracijo posameznikov in skupin ter privzgaja vrednote in zdrave vzorce življenja. Svet temelji na raznolikosti, ki bogati šport in družbo, v kateri živimo. Šport opozarja na stranpoti, kot so doping, nasilje, nezdravo življenje ipd. Šport je brez dvoma najučinkovitejše sredstvo za ohranjanje vitalnosti in zdravja državljanov ter lahko omili stroške za zdravstvo, športnikom invalidom pa omogoča dolgo in zdravo življenje. Je sestavni del razvoja družbe, ki obsega vrednote, norme in življenjski slog. Šport invalidov se razvija in povezuje, v državah z daljšo tradicijo pa je že popolnoma integriran v vse obče sisteme športa.

Šport invalidov je v zadnjih letih doživel izredno rast na vseh področjih. Športniki invalidi po svetu so vse bolj profesionalizirani, čemur sledi tudi njihova podpora. V posameznih športih imajo invalidi po svetu že takšno podporo kot vrhunski športniki v splošni populaciji. Slovenija temu trendu v zadnjih letih uspešno sledi. Slovenski šport invalidov za nadaljnji razvoj in odločilni korak naprej potrebuje reprezentativni športni center, kjer bi športniki invalidi trenirali pod eno streho. Ne samo po vzoru večjih držav, ampak tudi za voljo vseh uspehov, ki jih športniki invalidi žanjejo na mednarodni ravni, imamo pravico, država pa dolžnost, zgraditi tak center.

Ne smemo pozabiti, da je paralimpizem še zelo mlado gibanje – prvo uradno tekmovanje je potekalo leta 1960 v Rimu in je bilo sprva izključno tekmovanje vojnih veteranov.

Kar se tiče dojemanja športa invalidov kot vrhunskega športa, je zame mejnik Seul leta 1988, kjer so paralimpijske igre prvič potekale v istem mestu in na istem prizorišču kot olimpijske igre. V Sloveniji si še vedno prizadevamo, da bi naše športnike dojemali kot vrhunske športnike in da bi jih prenehali gledati skozi objektiv invalidnosti. Naša želja je javnost seznaniti s športom invalidov in poudariti, da invalidnost ni ovira za šport. Morda se javnost ne zaveda, da naši športniki v trenažni proces vlagajo enako število ur treninga kot športniki neinvalidi, vadbene metode so prav tako napredne, tehnologija športne opreme pa še zahtevnejša.

Šport pomaga otrokom z invalidnostjo naučiti se uporabljati svoje telo v skladu s svojimi zmožnostmi in pogosto je videti, da so zmožnosti mnogo večje od pričakovanja njihovih staršev. S pomočjo športa se poleg psihološke in fizične koristi razvije samozavest, ki se kaže v družbeni vlogi invalidov. Študije dokazujejo, da 70 % ljudi z invalidnostjo, ki se ukvarjajo s športom, lažje najde zaposlitev, več kot 60 % pa jih lažje pridobi življenjskega partnerja. To so argumenti, ki kažejo, da je šport koristen tako za posameznika kot družbo, v kateri živi športno aktivna invalidna populacija.

Prepričan sem, da so vrednote športa invalidov pogum, predanost, navdih in enakost; to niso samo črke na papirju, ampak vrednote, ki so se razvile tudi med slovenskimi športniki invalidi.

Damijan Lazar,
predsednik Zveze ŠIS-SPK

Šport invalidov je v zadnjih letih doživel izredno rast na vseh področjih. Športniki invalidi po svetu so vse bolj profesionalizirani, čemur sledi tudi njihova podpora.

Andrew Parsons,
predsednik Mednarodnega
paralimpijskega komiteja

Paralimpijske igre – igre, ki jim ni para

Paralimpijske igre so najvplivnejši dogodek na svetu. Nastopi parašportnikov spremenjajo odnos in pogled na svet ljudi po vsem planetu, kar prispeva k večjemu opolnomočenju in boljšim možnostim za ljudi z invalidnostmi. Igre prav tako spodbujajo vlade in mesta, naj postanejo aktivnejša in s tem povzročajo spremembe v zakonodaji, izboljšave infrastrukture in povečanje priložnosti.

Po prodaji vstopnic tretja največja športna prireditev na planetu ima sicer skromne začetke. Njen ustanovni oče je Sir Ludwig Guttman, ki je malo pred začetkom druge svetovne vojne z družino pobegnil iz nacistične Nemčije. Leta 1944 je v bolnišnici Stoke Mandeville v Veliki Britaniji odprl center za poškodbe hrbtenjače. Njegov namen je bil pomagati velikemu številu poškodovanih vojni veteranov in civilistov. Za paralimpijski šport je bilo odločilno, da je Sir Guttman prvi poudarjal šport kot pomemben dejavnik v procesu rehabilitacije invalidov.

Njegovi začetni uspehi so bili tako očitni, da je 29. julija 1948, na dan otvoritvene slovesnosti olimpijskih iger v Londonu, organiziral prvo tekmovanje za športnike na invalidskih vozičkih. Poimenoval ga je Igre v Stoke Mandevillu, ki so prelomnica v zgodovini paralimpizma. Na njih je v lokostrelstvu nastopilo 16 poškodovanih vojakov in vojakinj. Do leta 1952 so Igre v Stoke Mandevillu že postale mednarodne, sčasoma pa so se razvile v prve paralimpijske igre – te so leta 1960 potekale v Rimu, na njih pa je nastopilo 400 parašportnikov iz 23 držav.

Leta 1976 so bile na Švedskem organizirane prve zimske paralimpijske igre, ki sedaj, enako kot poletne, skupaj z otvoritveno in zaključno slovesnostjo potekajo vsaka štiri leta. Od poletnih iger leta 1988 v Seulu v Južni Koreji in zimskih iger v Arbertvillu v Franciji leta 1992 paralimpijske igre v skladu z dogovorom med Mednarodnim paralimpijskim komitejem in Mednarodnim olimpijskim komitejem potekajo v istih mestih ter na istih prizoriščih kot olimpijske igre.

Beseda »paralimpijski« izvirja iz grškega predloga »para« (ki pomeni vzporedno oziroma poleg) ter besede »olimpijski« – in pomeni, da so paralimpijske igre vzporedne olimpijskim. Poleg tega nakazuje, da gibanji sobivata drugo ob drugem.

Paralimpijska družina je rasla v tandemu z igrami. Leta 1960 je bila pod vodstvom Svetovne zveze veteranov sestavljena Mednarodna delovna skupina za šport invalidov z nalogo preučiti težave na področju športa oseb z invalidnostmi. Rezultat njenega dela je bila leta 1964 ustanovljena Mednarodna organizacija za šport invalidov (International Sport Organisation for the Disabled (ISOD)); organizirala je dogodke za športnike, ki niso mogli tekMOVATI na Mednarodnih igrah v Stoke Mandevillu: slepe in slabovidne, amputirance, osebe s cerebralno paralizo in paraplegike.

Na začetku se je v Mednarodno organizacijo za šport invalidov vključilo 16 držav. Organizacija je močno pritiskala, da so lahko na paralimpijskih igrah leta 1976 v Torontu nastopili tudi športniki z amputacijami ter leta 1980 na igrah v Arnhemu še športniki s cerebralno paralizo. Drugi dve mednarodni organizaciji, povezani z invalidnostmi – Mednarodna zveza za šport in rekreacijo oseb s cerebralno paralizo (Cerebral Palsy International Sports and Recreation Association (CPISRA)) in Mednarodna zveza za šport slepih (International Blind Sports Federation (IBSA)) –, sta bili ustanovljeni v letih 1978 in 1980.

Omenjene štiri organizacije so leta 1982 ustanovile Mednarodni sokoordinacijski komite za šport invalidov po svetu (International Co-coordinating Committee Sports for the Disabled in the World (ICC)), ki sta se mu leta 1986 pridružila še Mednarodni komite

Za paralimpijski šport je bilo odločilno, da je Sir Guttman prvi poudarjal šport kot pomemben dejavnik v procesu rehabilitacije invalidov.

za šport gluhih (International Committee of Sport for the Deaf (CISS)) in Mednarodna športna zveza oseb z motnjami v duševnem razvoju (International Sport Federations for Persons with an Intellectual Disability (INAS-FID)).

Vendar pa so države članice zahtevale več nacionalnega in regionalnega zastopstva v organizaciji. Zato je bil 22. septembra 1989 v nemškem Düsseldorfu ustanovljen Mednarodni paralimpijski komite (IPC) kot mednarodna neprofitna organizacija in globalno upravno telo paralimpijskega gibanja.

Danes Mednarodni paralimpijski komite združuje 183 nacionalnih paralimpijskih komitejev, 15 mednarodnih zvez, 10 parašportov, pet regionalnih organizacij in štiri mednarodne organizacije za šport invalidov.

Vloga URI Soča v času medicinske rehabilitacije

Že v Antiki so vedeli, da je za zdrav duh pomembna redna telesna dejavnost. Redna telesna dejavnost ima številne neposredne in daljnosežne pozitivne fiziološke, psihološke in socialne učinke. To velja tudi za ljudi z različnimi okvarami/zmanjšanimi zmoglostmi/invalidi. Telesna neaktivnost je dokazano dejavnik tveganja za številne bolezni, kot so bolezni srca in žil – srčni infarkt, povišan krvni tlak, možganska kap, sladkorna bolezen, debelost, nekateri raki in druge. Študije tudi ugotavljajo, da so ljudje z različnimi okvarami/zmanjšanimi zmoglostmi/invalidi telesno slabše pripravljeni kot njihovi vrstniki ter da so otroci s posebnimi potrebami manj vključeni v prostochasne aktivnosti od vrstnikov.

Pred odločitvijo za telesno in športno aktivnost je obvezen pregled pri zdravniku, ki pozna posledice zmanjšanih zmoglosti/invalidnosti, povišano tveganje za nekatere bolezni in dejavnike tveganja za sekundarne okvare, najbolje pri specialistu fizikalne in rehabilitacijske medicine. Zdravnik določi najvišjo dovoljeno intenzivnost ter svetuje glede primernosti različnih športnih panog. Pri izbiri je treba upoštevati vzrok okvar/zmanjšanih zmoglosti/invalidnosti, pridružene bolezni in zdravila, ki jih posameznik jemlje, ter poznati tveganja za sekundarne okvare in njihovo preprečevanje. Ob upoštevanju napisanega je redna telesna dejavnost za ljudi z različnimi okvarami/zmanjšanimi zmoglostmi/invalidi koristna in priporočljiva.

Za redno telesno dejavnost ljudi z različnimi okvarami/zmanjšanimi zmoglostmi/invalidov je treba vsem ljudem zagotoviti dostopno okolje, kar jim bo olajšalo vključitev v ustrezne dejavnosti.

Prof. dr. Helena Burger,
URI Soča

Blaž Perko,
generalni sekretar OKS-ZŠZ

Primer zglednega sodelovanja

V svetu poznamo različne oblike organiziranja in sodelovanja oziroma vključevanja športa invalidov v krovne športne organizacije. Krovne organizacije športa invalidov delujejo samostojno ali v partnerstvu s krovnimi športnimi organizacijami ali pa je šport invalidov popolnoma vključen kot sestavni del skupne organizacije. Pri nas se je po osamosvojitvi države ter posledično osamosvojitvi krovnih športnih organizacij razmeroma hitro vzpostavilo sodelovanje na krovni ravni organiziranega športa civilne družbe. S podpisom listine o združitvi Olimpijskega komiteja Slovenije in Športne zveze Slovenije 22. decembra 1994 je nova združena krovna organizacija Olimpijski komitej Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ) prevzela skrb za razvoj športa v Sloveniji na vseh ravneh in pojavnih oblikah, kar pomeni na področju športa za vse, športa invalidov in vrhunškega športa. S podpisano deklaracijo je bil torej vzpostavljen okvir za nadaljevanje organiziranega razvoja športa v Sloveniji, katerega pomemben del je tudi šport invalidov. Zveza ŠIS-SPK tako lahko prek članstva v krovni športni organizaciji OKS-ZŠZ ustrezno uveljavlja svoje poslanstvo na področju razvoja športa invalidov pri nas. V obdobju od vzpostavitve krovne organizacije do danes je sodelovanje na različnih ravneh prispevalo k razvoju in prepoznavnosti športa invalidov.

Kako sodelovanje poteka v praksi? Predstavniki športa invalidov so sistemsko vključeni v delovanje krovne športne organizacije, kar pomeni, da lahko v okviru OKS-ZŠZ aktivno sodelujejo in soustvarjajo sistemske rešitve za razvoj športa invalidov. Kot ena izmed članic OKS-ZŠZ ima Zveza ŠIS-SPK svojega predstavnika v skupščini OKS-ZŠZ, v kateri soodloča enakopravno z drugimi člani. Nadalje je predstavnik Zveze ŠIS-SPK sistemsko stalno vključen v Izvršni odbor OKS-ZŠZ; to je izvršilni organ, ki krovno organizacijo vodi skozi 4-letne mandate ter odloča o ključnih sistemskih rešitvah. Predstavniki športa invalidov so prav tako sistemsko vključeni v strokovne organe OKS-ZŠZ, in sicer v strokovne svete za vrhunski šport, šport za vse ter Slovensko olimpijsko akademijo. Strokovni sveti pripravljajo strokovne sistemske predloge in projekte, o katerih nato odloča izvršni odbor. Predstavnik OKS-ZŠZ je vzajemno vključen v strokovni svet Zveze ŠIS-SPK. Tako je vzpostavljena stalna sistemska možnost in pristojnost za učinkovito sodelovanje v okviru obeh krovnih civilnih organizacij, ki lahko v odnosu do države in splošne javnosti nastopata z usklajenimi predlogi.

Naj navedem nekaj vidnih primerov vzpostavitve enakih možnosti in vključevanja športa invalidov v sistem podpore športa pri nas. Leta 2009 je prenova kriterijev za kategoriziranje športnikov v RS prinesla vključitev panog športa invalidov, s čimer je bil postavljen temelj za enakovredno vrednotenje vrhunskih in drugih dosežkov vseh športnikov na državni ravni. Leta 2013 je bila v sistem zaposlovanja športnikov v javni upravi vključena možnost za zaposlovanje vrhunskih športnikov invalidov na ministrstvu za finance, od leta 2012 pa so športniki invalidi vključeni v sistem štipendiranja športnikov, ki se ob športni karieri tudi izobražujejo.

Poleg navedenih sistemskih rešitev so športniki invalidi in trenerji za dosežke vsako leto nagrajeni s priznanji OKS-ZŠZ. V okviru projektov olimpijskih in paralimpijskih iger pa je bilo sodelovanje vzpostavljeno pri skupni predstavitvi reprezentanc pred odhodom na igre in vključitvi paralimpijske reprezentance v sponzorsko pogodbo OKS-ZŠZ s kitajskim opremljevalcem Peak Sport, ki od leta 2012 zagotavlja oblačila in obutev za obe reprezentanci. Na ta način je bila vzpostavljena enotna podoba olimpijcev in paralimpijcev. Omeniti je treba tudi vrsto drugih projektov in aktivnosti OKS-ZŠZ, ki z vključevanjem in promocijo športa invalidov pomagajo pri razvoju in vključevanju invalidov v šport, to so projekti Slovenska bakla, Mini olimpijade, poseben dan, namenjen invali-

dom, v okviru Evropskega tedna športa, promocija športa invalidov prek komunikacijskih kanalov OKS-ZŠZ idr. Trenerji športnikov invalidov so bili leta 2016 poleg drugih vrhunskih trenerjev vključeni v evropski projekt Razvoj kadrov v športu, kjer so pridobili in prenašali dodatna znanja.

Lahko sklenemo, da se je sodelovanje obeh krovnih organizacij v obdobju samostojnosti naše države poglobilo in sledi temeljnemu cilju vključevanja večjega števila invalidov v šport. Izziv za prihodnost ostaja predvsem večja integracija športa invalidov v panožne ter druge športne zveze in društva, kar bi prineslo dodatne možnosti za razvoj in množičnost športa invalidov ter harmonično sobivanje vseh športnikov ne glede na njihove zmožnosti in sposobnosti.

Iskrene čestitke ob jubileju, z željo nadaljnega uspešnega sodelovanja!

Izvršni odbor OKS-ZŠZ med leti 2014 - 2018, katerega član je tudi Damijan Lazar, predsednik Zveze ŠIS - SPK (foto: Aleš Fevžer)

Doc. dr. Boro Štrumbelj

Pomen športa invalidov na Fakulteti za šport

Na svetu je približno 1,2 milijarde invalidov. Obstaja veliko vrst invalidnosti, ki vplivajo na človekovo gibanje, vid, sluh, razmišljanje, spomin, učenje, komunikacijo, duševno zdravje in socialne odnose. Telesna dejavnost je opredeljena kot vsako telesno gibanje, ki ga povzročajo skeletne mišice in zahteva porabo energije. Zato so vanjo vključene dejavnosti, ki jih izvajamo med delom, igro, potovanjem, opravljanjem gospodinskih del in rekreacijskim udejstvovanjem. Svetovna zdravstvena organizacija priporoča, da naj bi invalidi opravili vsaj 150 minut zmerno intenzivne aerobne telesne dejavnosti na teden. Telesna dejavnost je bistvena za kakovost življenja in je promotor zdravja tako invalidov kot neinvalidov. Pri invalidih ima še večji pomen, saj omili negativne posledice pogosto sedečega načina življenja. Koristna je za zdravje, saj zmanjšuje kognitivne, čustvene in socialne težave, izboljšuje samopodobo prek uspešnih izkušenj v športu ter zmanjšuje stres, bolečino in depresijo. Dejavnosti vsakodnevnega življenja se zdijo lažje. S socialnega vidika telesna dejavnost zmanjšuje proces stigmatizacije in negativne stereotipe, povezane z invalidi, ter prispeva k izboljšanju socialnega statusa.

Kljub velikemu napredku na področju priznavanja enakovrednega družbenega statusa invalidov v zadnjih desetletjih še vedno obstajajo ovire na individualni, družbeni, okoljski in politični ravni za ukvarjanje s telesno dejavnostjo in športom. Se pa razmere izboljšujejo – tudi zahvaljujoč aktivni vlogi Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja. Letošnja slavljenka je od ustanovitve pred 60 leti osrednja slovenska organizacija na področju športa invalidov, ki je postopno rasla in sproti premagovala številne ovire za parašportnike, od začetne stigmatizacije do moderne, navzven obrnjene organizacije s pomembnim statusom v slovenski družbi. Pod svojim okriljem skupaj z drugimi invalidskimi organizacijami promovira, združuje, organizira in vodi tako programe rekreacije kakor tudi programe vrhunškega športa po vsej Sloveniji. Z njeno pomočjo so športniki invalidi osvojili številne medalje na paralimpijskih igrah, olimpijskih igrah gluhih, specialnih olimpijadah in največjih mednarodnih tekmovanjih. Za številne uspehe so zaslužni številni prostovoljci in prostovoljke, ki so sodelovali kot trenerji, organizacijski delavci, strokovni sodelavci na zvezi, starši in pomočniki; brez njih uspehov ne bi bilo. Nikakor ne smemo pozabiti na URI Soča, ki vsa ta leta nudi izvrstno strokovno podporo. Prostovoljstvo je ves čas rdeča nit organizacije, ki neprestano raste in poskuša loviti korak s časom. Je njena moč, ki je lahko edina premagovala številne specifične športa invalidov, ekonomske krize in različne ovire, s katerimi se parašportniki spopadajo v vsakodnevnem življenju. Statusno nam je parašportnike postopno uspelo izenačiti z ostalimi športniki, pred nami pa je naloga, da jim omogočimo pogoje za športni razvoj. Parašport je namreč v svetu zelo napredoval in v Sloveniji le stežka sledimo njegovemu mednarodnemu razvoju. Pred Zvezo ŠIS-SPK, ki se je v minulih letih izkazala kot izvrstna organizatorica mednarodnih tekmovanj, so namreč številni izzivi v prihodnosti.

To pomeni, da bomo vsi skupaj uspešno izvrševali sprejeto strategijo Zveze ŠIS-SPK, ki ima za enega temeljnih ciljev povečanje števila redno vadečih invalidov tako, da po Sloveniji vzpostavimo močno lokalno mrežo parašporta. Izzivi so tudi na področju strokovnih kadrov. Tudi na Fakulteti za šport, instituciji na področju izobraževanja delavcev v športu, šport invalidov vztrajno dobiva vse večji pomen v programu izobraževanja. Če Slovenci stopimo skupaj, lahko tudi na področju parašporta s skupnimi močmi vseh deležnikov pod okriljem Zveze ŠIS-SPK naredimo naslednje razvojne korake.

Skupaj zmoremo.

Šport invalidov v študijskih programih Pedagoške fakultete v Ljubljani

Brez gibalno/športne kulture si ne moremo zamisliti kulturnega ljudstva ali kulturnega posameznika. Stopnje razvitosti gibalno/športne kulture pa ne ocenjujemo le po številu vrhunskih športnikov ali rekorderjev, temveč tudi po razvitosti športnih navad in čim višjem deležu prebivalcev, ki se redno ukvarjajo s športom. Seveda imamo v mislih tudi osebe, ki za izvajanje gibanja potrebujejo raznolike prilagoditve.

Na različnih študijskih programih na Pedagoški fakulteti v Ljubljani obravnavamo osebe z različno kompleksnostjo prilagoditev na področju gibanja. Med njimi obravnavamo osebe z gibalno oviranostjo, intelektualnim primanjkljajem, s slepoto/slabovidnostjo in gluhoto/naglušnostjo. Študentom predstavimo številne prilagojene športne panoge. V tem naboru najdemo individualne in ekipne športne vsebine, ki jih izvajamo v zaprtih športnih prostorih ali na prostem: plavanje, ples, atletske vsebine, igre z žogo in zimski športi. V zadnjem času opozarjamo tudi na planinstvo za invalide, ki ima veliko udeležencev. Študentom omogočimo praktične preizkuse športnih panog, kot so igra z zvanečo žogo, odbojka sede in tenis na vozičku. Preizkusimo se in tekmujemo tudi v bocci. Osredinimo se na različne potrebne prilagoditve, opozorimo pa tudi na možne kontraindikacije, ki jih lahko povzročijo športne dejavnosti. Študentom pokažemo raznoliko športno opremo. V okviru različnih programov se podamo v predšolsko obdobje ter obdobje osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, ne pozabimo pa na osebe v obdobju odraslosti in pozne odraslosti. Gibanje namreč ljudje potrebujemo v vseh življenjskih obdobjih.

Vsebine so posredovane prek različnih oblik poučevanja, kjer želimo spodbujati interaktivno sodelovanje študentov. Študentom predstavimo različne videoposnetke in digitalne povezave s športno vsebino ter omogočimo praktične izkušnje na terenu (v šolah in v okviru izvenšolskih športnih dogodkov). Najodmevnejša so gostovanja športnikov na invalidskem vozičku. Na njih se odpre zanimiva debata, ki marsikateremu študentu še dolgo ostane v spominu. Spominjamo se nepozabnih srečanj z vrhunskimi in rekreativnimi športniki: Francem Pinterjem, Alenom Kobilico, Mojco Tomažin, Jožetom Okornom, Jakobom Škantljem, Primožem Jeraličem, Galom Jakičem in Sašom Rinkom. Študentom predstavimo tudi revijo Športnik in jih povabimo k pisanju prispevkov. V njej je predstavljeno vsako magistrsko delo z raziskovalno športno vsebino. S tem bralce opozarjamo, da h kineziološkemu problemu v okviru športa invalidov pristopamo tudi raziskovalno. V vsakem članku so podani teoretična podlaga, ustrezna metodologija, rezultati ter znanstvena in praktična uporabnost raziskave.

Revija Športnik je le ena od konkretnih povezav med Pedagoško fakulteto v Ljubljani in Zvezo ŠIS-SPK. Omeniti velja sodelovanje v okviru usposabljanja za strokovnega delavca na področju športa invalidov, kjer se ukvarjamo predvsem s pedagoško praktičnimi strategijami za delo z osebami z invalidnostjo. V preteklosti smo sodelovali v projektu Aktivni, zdravi, zadovoljni. V okviru tega projekta smo v Priročniku za izvajanje interesnih programov športa otrok, mladine in odraslih s posebnimi potrebami navedli raznolike prilagoditve gibalno/športnih dejavnosti za otroke, učence, dijake in odrasle. Priročnik je dostopen vsem ter še posebej dobrodošel strokovnim delavcem, ki delajo na področju športa, in slušateljem na pedagoški fakulteti (bodoči vzgojitelji, učitelji in specialni pedagogi). Zavedamo se, da lahko vsak od njih, če je dobro opremljen s kompetencami na področju gibanja, omogoči napredek otroka, učenca ali odraslega z invalidnostjo. Prav tako nam je jasno, da je večja učinkovitost na gibalnem področju pomembna za boljše učenje, psihično počutje in višjo kakovost življenja nasploh.

Prof. dr. Tjaša Filipčič,
Visokošolska učiteljica
na PI Pef.

Zaradi visoko razvitega čuta za ljudi se je kot prvi na športnem področju poklicno posvetil strokovnemu delu z invalidi.

Lik Bojana Hrovatina

Bojan Hrovatin, profesor športne vzgoje, je že v šestdesetih letih, ko je bil šport invalidov še tabu tema, kot uslužbenec Zavoda za rehabilitacijo invalidov Ljubljana skupaj (predvsem) z dr. Slobodanom Grobelnikom športne vsebine vključil v (obvezni) program uspešne medicinske rehabilitacije različnih kategorij invalidov.

Bojan Hrovatin se je rodil 19. aprila 1923 v delavski družini v Ljubljani. Druga svetovna vojna ga je doletela kot maturanta, ki se je zaradi visoke nacionalne zavesti odzval kot prostovoljec za obrambo domovine. V letih 1947–1948 je bil organizator različnih športnih kolonij. Leta 1948 je nastopil službo v Komiteju za fizkulturo. Od tedaj dalje ga srečujemo v različnih športnih organizacijah kot stalnega sodelavca ali prizadevnega funkcionarja. Kljub redni zaposlitvi je v tem času diplomiral na Visoki šoli za telesno kulturo. Bil je tudi organizator raznih športnih prireditev za invalide.

Zaradi visoko razvitega čuta za ljudi se je kot prvi na športnem področju poklicno posvetil strokovnemu delu z invalidi. Zaposlil se je v takratnem Zavodu SR Slovenije za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani. Hkrati je opravljal funkcijo sekretarja Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije. Kot profesor – vodja športa v osrednji slovenski rehabilitacijski ustanovi – je vedel, kaj hoče. Strokovno je pripravljala programe, tudi po vzoru nekaterih drugih držav. Njegovo delo je bilo usmerjeno v vse več kategorij invalidov, od rehabilitacijskega in rekreativnega do tekmovalnega športa. Ob sebi je imel sodelavko Cilko Černe.

Bojan Hrovatin se je kaj kmalu pričel spogledovati s tujino in tekmovalce pripravljati na zahtevnejše nastope. Sledili so že prvi mednarodni nastopi in tudi po njegovi zaslugi mednarodna rehabilitacijska izmenjava na športnem področju.

Bojan Hrovatin je imel podporo celotnega strokovnega vodstva Zavoda za rehabilitacijo invalidov. Žal je nepričakovano mnogo prezgodaj, 25. marca 1970, umrl. Čez nekaj let ga je zelo uspešno nadomestila Boža Cankar Tiegl, prof. športne vzgoje. Žal se je tudi njeno uspešno delo zaradi nenadne smrti v manj kot desetletju končalo.

Vse od takrat invalidi v tej mednarodno priznani strokovni instituciji za rehabilitacijo invalidov čutimo veliko praznino na področju športne in rekreativne dejavnosti.

Bojan Hrovatin

Pobudnik športa invalidov

Sir dr. Ludwig Guttmann nemški zdravnik specialist je zaslužen za nastanek športa med invalidi, sprva za njegovo uporabo kot terapevtskega sredstva, nato pa njegovo postopno transformacijo v posebno tekmovalno obliko vrhunskega športa.

Dr. Guttmann je študiral medicino v Breslauu (danes Wrocławu) in Würzburgu ter leta 1924 doktoriral v Freiburgu. Že leta 1933 je veljal za vrhunskega strokovnjaka nevrologa oziroma nevrokirurga. Leta 1944 je prevzel delo v prvem nacionalnem rehabilitacijskem centru za okvaro hrbtenjače v Stoke Mandevillu (»New National Spinal Injury Center« v »Emergency Medical Service Hospital« v Aylesburyju). Naslednje leto je že postal direktor te ustanove.

Kmalu je spoznal, da je šport poglobitna terapija za paciente z okvarami hrbtenjače. Z njim naj bi si okrepili telesne moči, pa tudi samozavest. Poleg obveznih razgibavanj so bili prvi športi, ki jih je izvajal z invalidi na vozičkih, polo, netbal (zelo poenostavljena oblika košarke), badminton, lokostrelstvo in namizni tenis. Leta 1948 je zanje organiziral tekmovanja in jih poimenoval Paralympics (olimpijske igre za paraplegike). Te igre so šele kasneje pomensko imenovali »paralelne igre« (parallel games).

Dr. Guttmann je center vodil 22 let ter je vsakič sodeloval pri oblikovanju, vodenju in širitvi stokemandevillskih iger. Bil je pobudnik formaliziranja in rednega vsakoletnega izvajanja iger pod vodstvom Komiteja za stokemandevillske igre (SMGC – Stoke Mandeville Games Committee). Leta 1961 je ustanovil Britansko športno zvezo za invalide (British Sports Association for the Disabled) ter postal prvi predsednik Mednarodne organizacije za šport invalidov (ISOD – International Sport Organisation for the Disabled). ISOD je kot predsednik vodil v letih 1968–1979. Obe mednarodni organizaciji sta bili nosilki programa paralimpijskih iger.

Sir dr. Ludwig Guttmann (vir: 1000 tekmovalcev 1000 zmagovalcev, 1973)

Kmalu je spoznal, da je šport poglobitna terapija za paciente z okvarami hrbtenjače. Z njim naj bi si okrepili telesne moči, pa tudi samozavest.

V tej publikaciji prikazujemo šestdeset let delovanja organizacije za šport invalidov, zato namesto besedne zveze »oseba s posebnimi potrebami« dosledno uporabljamo besedo »invalid«.

Kdo so invalidi in zakaj šport invalidov

Konvencija Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov govori o osebah/posameznikih, ki imajo dolgotrajne/doživljenjske fizične, duševne, intelektualne in senzorne okvare, ki jim trajno preprečujejo, da bi polno in učinkovito sodelovali v družbi. Po različnih ocenah invalidi predstavljajo približno 15 % celotne populacije na svetu. Odvisno od epidemij bolezni, vojn ter naravnih in drugih nesreč se lahko njihovo število povečuje.

»Invalid« – ne »oseba s posebnimi potrebami«!

Zadnja leta se namesto besede »invalid« pogosto uporablja pojem »oseba s posebnimi potrebami«. Ta besedna zveza lahko označuje številne specifične potrebe oseb, ki pa niso enake fizičnim, senzornim in mentalnim potrebam, značilnim za invalide.

V tej publikaciji prikazujemo šestdeset let delovanja organizacije za šport invalidov, zato namesto besedne zveze »oseba s posebnimi potrebami« dosledno uporabljamo besedo »invalid«. (Pri tem ne posegamo v besedila zunanjih sodelavcev.)

Beseda invalid nima slabšalnega, podcenjevalnega ali žaljivega pomena. Z njo so povezani pojmi: invalidski, šport invalidov, tekmovanje invalidov, invalidska organizacija, invalidska komisija ipd.

Kaj je šport invalidov

Šport invalidov je sestavni del športa vseh ljudi. Invalidi so začeli to dejavnost izvajati zato, ker se v normalnih razmerah, razen v izjemnih okoliščinah, niso mogli enakopravno meriti s športniki neinvalidi. To se praviloma nanaša na pravila klasičnih športnih panog, ne pa tudi na rekreativni šport, kjer je večja možnost prilagoditve pravil in igranja.

Začetki košarke na vozičkih na zunanjih igriščih

Tako kot šport neinvalidov je športno gibanje invalidov nastalo v okviru procesa, ki še ni zaključen. Pri tem so pomembno vlogo pomočnikov in/ali pobudnikov imele dobrodelne organizacije, premožni posamezniki, zdravstveno-terapevtske ustanove in drugi dejavniki. Sestavni deli gibanja so se v začetku ločevali po tipu invalidnosti. Združevanje več kategorij invalidov se je začelo šele po drugi svetovni vojni, ko so se začele oblikovati osrednje svetovne in evropske zveze posameznih vrst invalidov. Kasneje so iz njih ali po samostojni poti začele delovati tudi osrednje športne zveze. Številni invalidi so ob ustanovitvi športnih klubov in njihovih povezav v krovne organizacije ohranili tesen stik s svojimi »nešportnimi« zvezami.

Skladno z nedorečenimi ustanovitelskimi sistemi je potekala tudi tekmovalna dejavnost. Sprva so tekmovalna organizirali brez enotnega tekmovalnega sistema in določenih datumov ter po ad hoc pravilih. Kmalu zatem, ko so ugotovili, da invalidi kljub pripadnosti eni skupini med seboj niso enakopravni, so začeli tekmovati v določenih kategorijah. Invalidi so bili po kategorijah različnih invalidnosti razdeljeni na posebne skupine. Nekakšno administrativno določanje skupin pri določeni invalidnosti je sčasoma prešlo v tako imenovano funkcionalno razdelitev, ki jo izvajajo različni strokovnjaki (zdravstveno osebje, športni pedagogi, fizioterapevti).

Druge pomembne značilnosti tekmovalj

Povprečna starost invalidov tekmovalcev je malo večja, saj se je veliko telesnih invalidov poškodovalo med opravljanjem poklicnega dela ali ob prometnih in drugih nesrečah in so se šele nato začeli vključevati v športno dejavnost.

Poseben problem je razdrobljenost kategorij tekmovalcev, saj ima to za posledico manjše tekmovalne skupine in več startov.

Ne nazadnje imajo pri športu invalidov posebno vlogo dostopnost športnih in drugih spremljajočih ter nastanitvenih objektov, prilagojeni prevozi, usposobljeni kadri ...

Nekateri mejniki mednarodnega športa invalidov

Nekaj zgodovinskih dejstev – pred in po letu 1900

Športne organizacije (klubi) gluhih so delovale že v 19. stoletju: na primer v Veliki Britaniji – Glasgow Deaf and Dumb Football Club je bil ustanovljen leta 1871; v Franciji je bil kolesarski klub gluhih ustanovljen leta 1899; Pariški športni klub je bil ustanovljen leta 1911; Nacionalna športna federacija je bila ustanovljena leta 1918 kot Fédération Sportive des Sourds-Muets de France. Ta zveza je leta 1922 v Parizu gostila prvo mednarodno tekmo gluhih reprezentanc (ekip) med Francijo in Belgijo. Gluhi so prva skupina invalidov, ki se je organizirala za izvajanje športnih programov. Leta 1924 so bile izvedene prve mednarodne športne igre gluhih – INTERNATIONAL SILENT GAMES (»Mednarodne tihe igre«). Francoz in Belgijec Eugène Rubens-Alcais (gluhi predsednik Športne zveze gluhih Francije) in gluhi Antoine Dresse sta bila poveljnika in ustanovitelja LE COMITÉ INTERNATIONAL DES SPORTS SILENCIEUX (Mednarodni komite tihih športov ali tudi tihih udeležencev; V angleščini: The International Committee of Silent Sports). S francosko kratico CISS so to zvezo v čast ustanoviteljev še dolgo uporabljali kljub temu, da se je kmalu preimenovala v LE COMITÉ INTERNATIONAL DES SPORTS DES SOURDS (Mednarodni komite športov za gluhe; v angl. The International Committee of Sports for the Deaf, ICSD). Federacijo je soustanovilo šest držav – Belgija, nekdanja Češkoslovaška,

Igre se z leti razvijajo v tekmovalne, ki se ga prične udeleževati vse več držav.

Leta 1984 je bil uveden izraz »paralimpijske igre«, in to tudi za nazaj. Štetje se prične z letom 1960, ko so v Rimu izvedli prve igre pod okriljem ISMG.

Francija, Velika Britanija, Nizozemska in Poljska in s svojimi nacionalnimi organizacijami gluhih ter s predstavniki iz Madžarske, Italije in Romunije, kjer nacionalnih organizacij še ni bilo. Poglavitni sklep, poleg ustanovitelskih, je bil, da začnejo s programom izvajanja mednarodnih tekmovanj. Poimenovali so jih Svetovne igre (World Games), potekale pa naj bi na 4 leta kot olimpijske igre. Sprva so to bile igre s programom letnih športov, po drugi svetovni vojni pa so začeli tudi z zimskimi svetovnimi igrami.

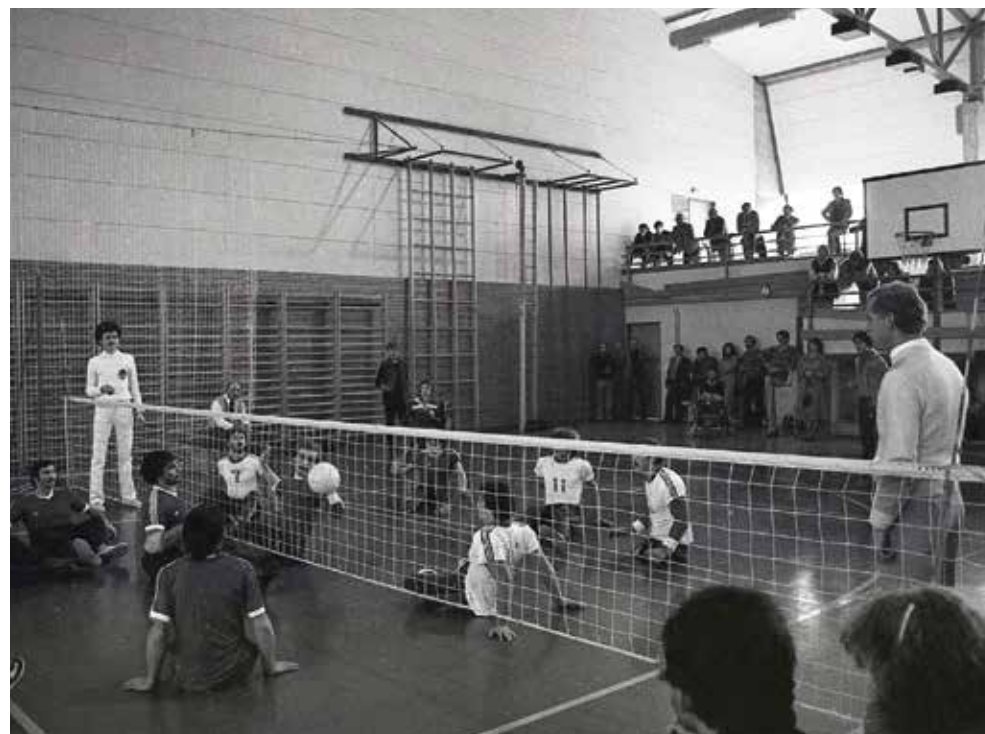
V letih 1924–1939 so potekale razne svetovne igre, predvsem v Franciji, na Nizozemskem, v Nemčiji, Veliki Britaniji in na Švedskem. Na njih so bili praviloma zastopani športi: atletika, kolesarstvo, skoki v vodo, nogomet, plavanje in tenis. Na igrah je sodelovalo od 10 do 14 držav ter do 300 športnikov invalidov.

Iger med drugo svetovno vojno ni bilo.

Po letu 1949 se tako imenovane stokemandevillske igre izvajajo letno, sprva še z drugimi rehabilitacijskimi centri. Igre se z leti razvijejo v tekmovanje, ki se ga prične udeleževati vse več držav. Leta 1954 so prvič nastopili tudi trije paraplegiki iz rehabilitacijskega centra v Beogradu, Jugoslavija. Pred tem je bil izdelan priročnik za šport paraplegikov, igre pa so dobile pomen – postale so uradne Mednarodne stokemandevillske igre.

Leta 1960 so v Rimu potekale »11. International Stoke Mandeville Games«. Kasneje so jih poimenovali 1. Para(o)limpijske igre. To so prve igre, izvedene zunaj Anglije oziroma Velike Britanije in izven tradicionalnega pokroviteljstva Inštituta za paraplegijo v Stoke Mandevillu. Istočasno je bil ustanovljen ISMG.

Leta 1962 je bil ustanovljen Special Olympics za šport oseb z motnjami v učno-vzgojnem procesu. Ustanoviteljica je bila Eunice Kennedy Shriver v ZDA.

Odbojka sede gojencev (v takratem) ZUIM Kamnik

Golbal (igra z zvanečo žogo) že od nekdaj primeren za slepe in slabovidne

Istega leta (1962) je bila ustanovljena Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije (ZRŠIS).

Na igrah v Tokiu leta 1964 se pojavi izraz »Paralympic« s pomenom vzporedne igre.

Leta 1966 je bil ustanovljen »Savez za sport i rekreacijo invalida Jugoslavije« (SSRIJ). Prvi predsednik postane Grga Jankes.

Leta 1968 so potekale prve igre Specialne olimpijade v Chicagu, ZDA.

Leta 1972 so potekale letne paralimpijske igre v nemškem Heidelbergu, tudi z udeležbo športnikov invalidov iz Slovenije.

Istega leta so prvič potekale Zimske paralimpijske igre v Oernskoeldsviku, Švedska.

Leta 1973 je bil v francoskem Courchevelu organiziran tečaj za učitelje/inštruktorje smučanja invalidov. Med udeleženci sta bila tudi Slovenca, Janez Furlan in dr. Rajko Vute.

Konferenca UNESCO sprejme odločitev – sklep, da imajo ljudje z invalidnostjo vso pravico sodelovati v športih in športni vzgoji.

Leta 1977 so potekale prve zimske igre ISO (International Special Olympics) Mednarodne specialne olimpijade v Steamboat Springsu, Colorado, ZDA.

V letih 1978–1980 je bila ustanovljena IBSA (International Blind Sports Association) – Športna zveza slepih in slabovidnih oseb.

Leta 1984 je bil uveden izraz »paralimpijske igre«, in to tudi za nazaj. Štetje se prične z letom 1960, ko so v Rimu izvedli prve igre pod okriljem ISMGF.

Tega leta so 3. svetovne igre – kasneje preimenovane v 3. zimske paralimpijske igre – na pobudo Juana Antonia Samarancha, predsednika Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK), prvič potekale v sodelovanju ISOD, IBSA, ISMGF in CP-ISRA.

Leta 1984 na zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu nastopi tudi skupina invalidov iz Slovenije v demonstracijski vožnji/tekmi v veleslalomu.

Leta 1986 stopi v veljavo funkcionalna klasifikacija – način uvrščanja invalidov v kategorije po preostalih sposobnostih (in ne več samo po »obliki« invalidnosti).

CISS (gluhi športniki) in INAS-FID – sprva 14 držav (zveza za šport oseb z motnjo v duševnem razvoju) – postaneta novi članici ICC (Mednarodni koordinacijski komite). Obe organizaciji ohranita svojo organizacijsko strukturo.

Leta 1988 Mednarodni olimpijski komite prizna Specialno olimpijado (International Special Olympics). SO je edina invalidska športna federacija s pravico uporabe besede »Olympics«.

Od tega leta naprej vse poletne paralimpijske igre potekajo na športnih objektih, ki so jih uporabljali olimpijci neinvalidi. Začetek sodelovanja pri zimskih paralimpijskih igrah nastopi 4 leta kasneje v Albertvillu, Francija.

Leta 1989 je bil v nemškem Duesseldorfu ustanovljen International Paralympic Committee – Mednarodni paralimpijski komite (IPC). Prvi predsednik postane Kanadčan dr. Robert Steadward.

Sedež novoustanovljene organizacije postane Bonn (Nemčija). V praksi ICC tvorijo 4 predsedniki CP-ISRA, IBSA, ISMGF in ISOD.

Maja postane »Savez za sport i rekreacijo invalida Jugoslavije« član Jugoslovanskega olimpijskega komiteja (JOK).

Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije 17. 12. 1991 postane članica Olimpijskega komiteja Slovenije.

Leta 1993 je bila na 4. generalni skupščini v Berlinu Slovenija sprejeta v Mednarodni paralimpijski komite.

Uveden je bil nov znak – logo IPC s tremi liki (korejski Tae-Guks) namesto s petimi; ti liki so bili noviteta na igrah v Seulu. Razlog za uvedbo novega znaka je bila zahteva MOK, saj je znak s petimi liki preveč spominjal na znak Mednarodnega olimpijskega komiteja (5 Tae-Guksov v barvah in razporedu kot v znaku MOK).

Istega leta je bila ZRŠIS na generalni skupščini v San Joseju, Kostarika, sprejeta v IBSO (International Blind Sports Association).

Leta 1999 se odprejo pisarne IPC s sedežem v Bonnu z 10 zaposlenimi uradniki. Istega leta je bil ustanovljen Evropski paralimpijski komite s sedežem na Dunaju.

Leta 2000 si je poletne igre ogledalo več kot milijon gledalcev in po oceni še 300 milijonov prek televizijskih zaslonov. Igre so bile prvič pokrite z Mednarodnim signalom.

Leta 2003 je bil za predsednika IPC izvoljen paraplegik (tudi košarkar na vozičkih) Philip Craven, Velika Britanija. Kasneje je dobil viteški naziv Sir.

Geslo IPC se je glasilo: »To Enable Paralympic Athletes to Achieve Sporting Excellence and to Inspire and Excite the World« (Omogočiti paralimpijskim športnikom, da dosežejo športno odličnost ter s tem svet navdihnejo in navdušijo). Novo geslo pa se glasi: »Spirit in Motion« (»Duh v gibanju«).

Leta 2007 začne IPC izvajati program »Para Sport«, s katerim želi okrepiti zavedanje in sodelovanje v parašportu.

Leta 2017 je bil za novega predsednika IPC izvoljen Andrew Parsons, športni delavec neinvalid, kot predstavnik Braziliije.

Začetki organiziranega delovanja Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije

4

Ob uradni ustanovitvi Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije (zveza) leta 1962 je njeno vodenje prevzel Miro Vesel, prvi predsednik. Leto pred tem pa je že potekal prvi strokovni seminar za šport invalidov. V tistem času je bil Miro Vesel direktor Zavoda SR Slovenije za rehabilitacijo invalidov Ljubljana. Zato je bil naslov Zveze na lokaciji zavoda, tj. na Linhartovi 51. Leta 1963 sta se Veselu kot redno zaposlena v zavodu pridružila Bojan Hrovatin, prof. šp. vzgoje, za šport invalidov in strokovni vodja za rehabilitacijo invalidov, dr. Slobodan Grobelnik. Vsi trije so bili veliki podporniki športa invalidov, saj so nam v začetku organiziranega delovanja na republiški ravni nudili vso potrebno pomoč.

Sedež Zveze se je konec šestdesetih za nekaj časa preselil na Topniško ulico, prav tako v Ljubljani. Prostori so bili sicer ustrezni, vendar je bil dostop do njih zaradi stopnic povsem neprimeren, predvsem za invalide na berglah ali celo na vozičkih. Ni bilo druge možnosti, kot da so nas na pogovore in sestanke nosili po stopnicah. Kljub temu pa je bil takratni predsednik Tekmovalne komisije Milan Mirtič neizpros. Aktiviral je različne kategorije invalidov ter že v tistih časih organiziral tako imenovano akademijo športa invalidov v hali Tivoli z več kot dvesto nastopajočimi invalidi v različnih športnih vsebinah. Namen je bil predvsem šport invalidov predstaviti širši javnosti. Prireditev si je v živo ogledalo več kot 2000 ljudi.

Zatem je za nekaj časa vodenje Zveze prevzel Stane Lavrič, zelo dejaven pa je bil sekretar Vlado Dernač. Kasneje se je v krajšem času menjalo kar nekaj sekretarjev: Janez Češnovar, Polde Hočevnar in Bojan Klemenčič. Zvezo je leta 1982 ponovno kot predsednik pričel voditi Miro Vesel, tudi sam invalid in navdušen športnik, predvsem smučar. Že kot direktor Zavoda za rehabilitacijo invalidov je imel široke mednarodne povezave, predvsem s skandinavskimi državami in sosednjo avstrijsko Koroško. Vzpostavil je tudi stike z nekaj rehabilitacijskimi centri sosednjih držav.

V začetku osemdesetih je zveza pridobila polovico prostorov atrija v Ulici hercegovske divizije v naselju BS3, skupaj z Zvezo delovnih invalidov Slovenije. Leta 1982 se je na zvezi v administraciji redno zaposlila Danica Oman in bila članica kolektiva 22 let. Kljub temu, da so bili prostori navidezno v pritličju, je bila notranjost povezana s stopnicami oziroma strmo klančino. Ob naših obiskih ni bilo enostavno dobiti parkirnega mesta (naselje so obdajali stanovanjski bloki). Saj poznamo rek, da v »španoviji še ...«.

Zveza se je leta 1991 preselila na Malenškovo ulico 1. Poslovni prostori so bili v 1. nadstropju brez dvigala in zato povsem neprimerni. Zvezo je takrat kot predsednik vodil Janez Furlan, po njegovem odstopu pa nekaj časa kot v. d. Peter Ozmec. Zatem je bil predsednik Zveze do leta 2001 Ernest Jazbinšek, delo generalnega sekretarja pa je opravljal Igor Malič, in sicer v letih 1993–2013.

Po skoraj 40-letnem delovanju je zveza leta 2002 postala lastnica prilagojenih poslovnih prostorov z zadostno površino na naslovu Cesta 24. junija 23 v Črnučah, kjer domuje še danes. Prostori omogočajo nemoteno delovanje vodstva in strokovne službe.

Proti koncu šestdesetih, v sedemdesetih in v začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja so se ustanovljale nacionalne invalidske organizacije, bodisi kot društva ali zveze.

V Sloveniji se je z leti oblikovalo več kot 50 invalidskih športnih društev

Invalidska športna društva

Rekreacija in šport sta se med invalidi najprej pojavljala povsem spontano. Spodbujali sta ju želja po gibanju in preizkušanju telesnih sposobnosti ter želja po druženju.

Prve oblike organiziranega ukvarjanja z rekreacijo so se pojavile kmalu po drugi svetovni vojni, takrat še v neformalni organizacijski obliki. Vendar je v nekaterih sredinah obseg izvajanja rekreacije prerasel v željo po tekmovanju, ne le v okviru občine, marveč tudi širše. Za tovrstno dejavnost so bila potrebna tudi javna sredstva. Takratna zakonodaja je iz javnih sredstev za področje rekreacije in športa dopuščala financiranje izključno športnih društev. To je terjalo formalno ustanovitev invalidskih športnih društev in njihovo vključitev v športna združenja na občinski ravni.

Prvo športno društvo invalidov je bilo leta 1950 ustanovljeno v Ljubljani, sledila pa so mu: ŠD Invalid Trbovlje 1951, ŠD Invalid Slovenj Gradec 1952, ŠD Borec Ptuj 1954, ŠD Izola »Regent« 1955, ŠD Invalid Zagorje, ŠD Invalid Črnomelj 1957, IŠD Maribor 1957, ŠD Invalid Celje 1957 in ŠD Invalid Koper 1957.

Želja po organizirani rekreaciji in športu se je pojavila tudi v Društvih invalidov, današnjih društvih delovnih invalidov. Vzpostavili so sekcije za rekreacijo in šport, ki so se po letu 1962 reorganizirale v invalidska športna društva, omejena na občinsko raven. Prvo tako društvo je bilo leta 1962 ustanovljeno v Novi Gorici. Edino invalidsko športno društvo, ki je presegalo občinsko raven, je bilo leta 1972 ustanovljeno Invalidsko športno društvo Samorastnik, Ravne na Koroškem, ki deluje na območju celotne Mežiške doline.

V Sloveniji se je z leti oblikovalo več kot 50 invalidskih športnih društev, ki so se kot organizatorji rekreacije ter občinskih, regijskih in republiških tekmovanj povezovala v Zvezo za rekreacijo in šport invalidov Slovenije, današnjo Zvezo za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite.

V obdobju delovanja invalidskih športnih društev je dejavnost rekreacije in športa dosegla veliko invalidov ter se prilagajala njihovim željam in sposobnostim. Najpogostejše športne panoge so bile balinanje, kegljanje, namizni tenis, šah, plavanje, atletika in alpsko smučanje. Kasneje so se jim pridružile panoge: športno strelstvo, odbojka sede in ribolov.

Invalidska športna društva so zagotavljala redno rekreacijo in športno aktivnost invalidov. Ob teh programih so se izkazali talentirani športniki, ki so ob redni in strokovni vadbi postajali vrhunski tekmovalci ter reprezentanti Slovenije in nekdanje Jugoslavije, ki so na mednarodnih tekmovanjih dosegali odmevne rezultate in osvajali medalje. Osnova vsega tega so bili ustrezni programi rehabilitacije v Zavodu za rehabilitacijo invalidov Slovenije in vzgojnovarstvenih zavodih (Zavod za usposabljanje invalidne mladine Kamnik (Zuim Kamnik), Center slepih in slabovidnih Ljubljana in Škofja Loka, Center za gluhe in naglušne, Šola Elvire Vatovec v Strunjanu in drugi).

Trdimo lahko, da brez invalidskih športnih društev ter drugih osnovnih oblik rekreacije in športa, šport invalidov v preteklosti ne bi dosegel takega razvoja in prinašal odmevnih rezultatov na evropskih in svetovnih prvenstvih ter paralimpijskih igrah.

V Hrastniku je bilo 13. aprila 1991 izvedeno zadnje državno prvenstvo invalidov Jugoslavije in sicer v strelstvu.

Prehod iz rekreativnega v vrhunski šport invalidov

Tudi kadar imamo v mislih športne aktivnosti invalidov, moramo ločiti ravni zahtevnosti in kvalitete. Ukvarjanje s športom se praviloma prične z zadovoljevanjem potreb po druženju, igri in rekreaciji, kasneje pa preide v šport, namenjen zadovoljevanju osebnih hotenj ter krepitvi in ohranjanju telesne kondicije. To se nadaljuje v tekmovalne aktivnosti, ki pa še niso nujno zares vrhunske in primerljive na mednarodni ravni. V nekdanji Jugoslaviji je tekmovalni šport invalidov potekal po sistemu regijskih in republiških prvenstev, zaključil pa se je na državnem prvenstvu Jugoslavije.

Do leta 1971 so športniki invalidi na mednarodni ravni nastopali le na tako imenovanih »prijateljskih tekmovanjih«. Uradnih mednarodnih tekmovanj je bilo izredno malo, občasno pa je na njih sodelovala tudi Jugoslavija. Zaradi tega za šport v tem času ne moremo uporabljati naziva »vrhunski tekmovalni šport«. Okrog leta 1970 pa se je začelo dogajati nekaj, kar je pripeljalo do udeležbe na najzahtevnejših tekmovanjih.

Po spletu okoliščin se je takrat v programu Zavoda za rehabilitacijo invalidov Slovenije znašla skupina paraplegikov, ki jih je program športnih aktivnosti naravnost zasvojil. Takratno vodstvo zavoda, direktor je bil Miro Vesel, tudi sam z amputacijo noge, je te aktivnosti močno podpiralo. Strokovni vodja zavoda je bil dr. Slobodan Grobelnik, vodja oddelka za paraplegijo dr. Rajko Turk, strokovni sodelavec za področje rekreacijskih dejavnosti pa Aleš Vest, diplomant Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani, današnje Fakultete za šport.

Aleš Vest je prevzel nalogo treniranja športnih aktivnosti, zlasti atletike. Sledila je prva udeležba na paraolimpijskih (danes paralimpijskih) igrah v Heidelbergu leta 1972. Športniki so se domov vrnili s tremi medaljami. Dobitnike medalj je sprejel predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito, zaradi česar je dosežek v javnosti dobil pravo, delno tudi medijsko veljavo. Atletiki se je kmalu pridružila košarka na vozičkih pod vodstvom Petra Jakšeta.

Upravičeno lahko trdimo, da je bil to resničen začetek vrhunskega športa invalidov ne le v Sloveniji, marveč tudi v Jugoslaviji.

Prvi nastop slovenskih športnikov invalidov na paralimpijskih igrah - otvoritev iger Heidelberg 1972

Povezovanje z domačimi in mednarodnimi športnimi zvezami

Povezovanje in vključevanje v glavne domače in mednarodne športne organizacije je bilo izjemno pomembno za prepoznavnost in priznanost Zveze kot glavne avtoritete na področju športa invalidov v Sloveniji, glavna mejnika pa na tem področju predstavljata vključitev v Olimpijski komite Slovenije ter Mednarodni paralimpijski komite.

Vključitev v Olimpijski komite Slovenije

Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije je bila članica Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije, kasneje Športne Zveze Slovenije. Ernest Jazbinšek, (takrat) sekretar Zveze, je bil dva mandata član predsedstva Športne Zveze Slovenije. S svojo prisotnostjo je športno zvezo Slovenije opozarjal na organizirano dejavnost rekreacije in športa invalidov.

Po ustanovitvi Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS), krovne športne organizacije v Sloveniji, je Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije zaprosila za vključitev. Kot dokaze za upravičenost prošnje smo navajali podatke o dolgoletni organiziranosti, predvsem pa dosežke športnic in športnikov na mednarodnih tekmovanjih, do takrat v reprezentanci Jugoslavije. Kot argument je služilo tudi vključevanje športnikov invalidov v olimpijske komiteje v vrsti evropskih držav, pa tudi priporočilo Mednarodnega olimpijskega komiteja.

Izvršni odbor OKS je predlog vključitve uvrstil na dnevni red skupščine. Ernest Jazbinšek se je v dneh pred skupščino v pogovorih s predstavniki športnih organizacij, članic OKS, dogovarjal za sprejem, vendar ti razgovori niso dajali dobrih obetov. Šele na dan skupščine OKS je v telefonskem pogovoru z rezultati slovenskih športnikov v okviru jugoslovanske reprezentance argumentirano prepričal Janeza Kocjančiča.

Tako je Skupščina Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS) 17. 12. 1991 sprejela sklep o vključitvi Zveze za šport in rekreacijo invalidov Slovenije v OKS.

S tem dejanjem je Zveza za šport in rekreacijo invalidov Slovenije postala polnopravna članica krovne organizacije športa v Sloveniji. Tako so bili izpolnjeni pogoji za samostojno nastopanje na uradnih mednarodnih tekmovanjih invalidov.

Vključitev v Mednarodni paralimpijski komite

Po vseh pripravah in zagotavljanju pogojev je bila leta 1993 Zveza za šport invalidov Slovenije sprejeta tudi v Mednarodni paralimpijski komite (MPK).

Janez Hudej: »Takoj po nesreči, ki me je doletela zelo zgodaj, sem se aktivneje priključil že prekaljenim športnikom, kot so bili Marjan Peternelj, Tine Gorenc, Jože Okoren in drugi. Vse od začetka me spremlja atletika, in čeprav imam rad tudi druge športe, sem atletiki zvest še danes – tudi zaradi osvojenega bron na svetovnem prvenstvu in evropskega naslova.«

Prvi samostojni nastop reprezentance Slovenije na paralimpijskih igrah Barcelona 1992

Po referendumu za osamosvojitve Republike Slovenije so se na vseh področjih pričele aktivnosti za samostojno vključevanje v mednarodne povezave in nastopanje. Ta proces se je pričel tudi za slovenski šport invalidov.

Med prvimi dejanji je bil dogovor z Zvezo za šport in rekreacijo invalidov Jugoslavije o tem, da veljavno izstopamo iz članstva v njej ter v bodoče nastopamo kot reprezentanca Slovenije. Sekretar jugoslovanske zveze Drago Šobot nam je pisno zagotovil, da bodo to odločitev spoštovali in v nobenem primeru ne bodo ovirali našega samostojnega delovanja.

Naslovili smo vlogo za samostojno nastopanje reprezentance Republike Slovenije. Ker odgovora ni bilo, smo ponovno zahtevali pisni odgovor na našo vlogo. Končno je prišel odgovor, da je reprezentanci Slovenije odobren nastop treh športnikov.

V organizacijskem komiteju paralimpijskih iger smo navezali stik z gospo Jaon Scruton, sekretarko komiteja. V pismih smo utemeljevali večjo zastopanost naših športnic in športnikov, kot argument pa smo navajali rezultate v okviru reprezentance Jugoslavije. Kljub slabemu obvladanju angleščine smo prepričevanje nadaljevali tudi s telefonskimi pogovori in po vseh naporih končno uspeli. Za prvi samostojni nastop reprezentance Republike Slovenije nam je bilo odobrenih osem športnic in športnikov. Osvojili smo tri medalje, od tega dve zlati.

S tem nastopom se je pričelo samostojno nastopanje slovenskih invalidov za Republiko Slovenijo. Že pred tem je v začetku leta to uspelo reprezentanci gluhih in naglušnih na evropskem prvenstvu gluhih in naglušnih.

Paralimpijska reprezentanca Slovenije - Barcelona 1992

Slovenski športniki invalidi so že vse od svojih prvih nastopov na največjih mednarodnih tekmovanjih dosegali odmevne uspehe ter osvajali medalje.

V nadaljevanju sledi zgodovinski pregled vseh poletnih in zimskih paralimpijskih iger, seznam slovenskih športnikov na igrah, začetni s prvim nastopom v Heidelbergu 1972, ter dobitnikov medalj. Poleg kratke predstavitve posameznih dobitnikov medalj so izpostavljene tudi evropske paraigre mladih, svetovna in evropska prvenstva ter svetovne igre.

Pregled poletnih paralimpijskih iger

PARALIMPIJSKE IGRE, RIM, ITALIJA, 18.–25. september 1960

To so bile tako imenovane »11. International Stoke Mandeville Games«, ki so jih kasneje poimenovali v 1. para(o)limpijske igre (izvedene zunaj Anglije oziroma Velike Britanije).

Na igrah je sodelovalo 23 držav in nastopilo 400 športnikov.

Na igrah niso sodelovali športniki invalidi iz Slovenije.

PARALIMPIJSKE IGRE, TOKIO, JAPONSKA, 3.–12. november 1964

Na igrah je sodelovalo 21 držav in nastopilo 375 športnikov.

Na teh igrah se je uveljavil izraz »Paralympic« s pomenom vzporedne igre.

Na igrah niso sodelovali športniki invalidi iz Slovenije

PARALIMPIJSKE IGRE, TEL AVIV, IZRAEL, 4.–13. november 1968

Na igrah je sodelovalo 29 držav in nastopilo 750 športnikov.

Na igrah niso sodelovali športniki invalidi iz Slovenije.

PARALIMPIJSKE IGRE, HEIDELBERG, NEMČIJA, 2.–11. avgust 1972

Na igrah je sodelovalo 41 držav, nastopili pa so 1004 športniki.

Na igrah so prvič nastopili **športniki iz Slovenije**.

Slovenski športniki:

Atletika: Tatjana Šušteršič, Pavla Sitar, Ivanka Kostevc, Franciska Ševarac, Marja Šerbela, Edo Cerkenik, Silvo Čokelj, Ivan Črešnik, Franc Stajniko, Miha Kostevc, Martin Gorenc, Zlatko Bernašek, Marjan Peternelj in Jože Okoren.

Namizni tenis: Marja Šerbela, Branko Rupnik, Ivan Peršak in Heda Ivnik.

Košarka na vozičkih: Miha Kostevc, Martin Gorenc, Zlatko Bernašek, Marjan Peternelj, Jože Okoren in Ivan Peršak.

Vodja reprezentance: dr. Rajko Turk

Medalje:

Pavla Sitar vožnja 60 m, 1. mesto

Jože Okoren disk, 3. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, TORONTO, KANADA, 3.–11. avgust 1976

Na igrah je sodelovalo 42 držav in nastopilo 1657 športnikov.

Jugoslavija ni sodelovala, tako pa tudi ne slovenski športniki, zaradi prisotnosti Južnoafriške republike (apartheid). Med kandidati so bili Pavla Sitar, Jože Okoren, Tine Gorenc in Marjan Peternelj. Vsi so bili potencialni kandidati za medalje. Ekipa je že potovala na letališče za let v Kanado, takrat pa je prišel »ukaz« iz Beograda za bojkot iger. Športniki so se vrnil nazaj proti domu.

PARALIMPIJSKE IGRE, ARNHEM, NIZOZEMSKA, 21.–30. junij 1980

Na igrah je sodelovalo 42 držav in nastopilo 1973 športnikov.

Olimpijske igre za neinvalidne so potekale v Moskvi. Zaradi »objektivnih razlogov«, tudi logističnih, povezanih z dostopnostjo **športnih in nastanitvenih** za invalide, so bile paralimpijske igre izvedene na Nizozemskem.

Slovenski športniki:

Atletika: Boris Vilfan, Franjo Izlakar, Marja Šerbela Rupnik, Jože Okoren, Marjan Peternelj, Ivan Pibernik, Martin Gorenc, Tatjana Šušteršič, Pavle Ribič, Janez Potočnik in Jože Angeli.

Odbojka sede: Igor Dubrovsky, Franc Prelog, Jože Žgajnar in Jože Banfi.

Plavanje: Jože Banfi.

Namizni tenis: Franc Šimunič.

Vodja reprezentance: dr. Rajko Turk

Medalje:

Franjo Izlakar krogla, 3. mesto

Jože Okoren disk, 2. mesto

Marjan Peternelj kopje, 3. mesto

Franc Šimunič ekipno 1. mesto, posamično 2. mesto

Igor Dubrovsky, Franc Prelog, Jože Žgajnar in Jože Banfi odbojka sede, 3. mesto

Jože Banfi 150 m mešano, 1. mesto, SR 100 m prsno, 1. mesto SR

PARALIMPIJSKE IGRE, NEW YORK, ZDA, 17.–30. junij 1984

Zaradi omejitve prostorskih kapacitet (dostopnost *športnih in nastanitvenih* za invalide na vozičkih) so bile igre izvedene na dveh lokacijah.

Za invalide, ki ne tekmujejo na invalidskih vozičkih, so igre potekale v New Yorku, za ostale v Stoke Mandevillu.

V New Yorku je sodelovalo 45 držav in nastopilo 1800 športnikov.

Slovenski športniki:

Plavanje: Melita Trojer, Brigita Galičič in Jože Banfi.

Atletika: Franjo Izlakar in Rudolf Kocmut.

Golbal: Rajko Kopač in Darko Kisovec.

Namizni tenis: Franc Šimunič.

Medalje:

Brigita Galičič 100 m prosto, 3. mesto

Jože Banfi štafeta 4 x 50 m prosto, 1. mesto SR in PR, 100 m hrbtno, 2. mesto, 100 m prsno, 3. mesto

Rajko Kopač in Darko Kisovec golbal, 3. mesto

Franč Šimunič posamično 1. mesto, ekipno 2. mesto

Franjo Izlakar krogla, 1. mesto SR

Rudolf Kocmut tek 400 m, 1. mesto SR

PARALIMPIJSKE IGRE STOKE MANDEVILLE, AYLESBURY, VELIKA BRITANIJA, 22. julij – 1. avgust 1984

Na igrah je sodelovalo 41 držav in nastopilo 1100 športnikov.

Igre so bile izvedene samo za invalide na vozičkih.

Slovenski športniki:

Atletika: Marjan Peternej, Draga Lapornik, Jože Okoren, Ivan Gabršek, Edo Planinc in Miran Jernejšek.

Košarka: Marjan Trdina in Tone Koščak.

Vodja reprezentance: dr. Rajmond Šavrin.

Medalje:

Marjan Peternej kopje, 1. mesto SR in OR, krogla, 3. mesto

Draga Lapornik krogla, 3. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, SEUL, JUŽNA KOREJA, 15.–24. oktober 1988

Na igrah je sodelovalo 61 držav in nastopilo 3057 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Marjan Peternej in Rudolf Kocmut.

Odbojka sede: Davorin Kragelnik, Vlado Homan in Jože Banfi.

Plavanje: Danijel Pavlinec.

Golbal: Rajko Kopač.

Medalje:

Danijel Pavlinec 100 m prosto, 2. mesto, 200 m prosto, 3. mesto

Marjan Peternej kopje, 3. mesto

Rudolf Kocmut 1500 m, 2. mesto

Rajko Kopač golbal, 1. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, BARCELONA, ŠPANJA, 3.–14. september 1992

Leto pred tem (1991) je bila Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije sprejeta v Olimpijski komite Slovenije.

V Barceloni je bil prvi samostojni nastop reprezentance Slovenije.

Na igrah je sodelovalo 82 držav in nastopilo 3020 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Rudolf Kocmut, Franjo Izlakar, Draga Lapornik, Janez Hudej in Janez Roškar.

Strelstvo: Ernest Jazbinšek in Franc Pinter.

Plavanje: Danijel Pavlinec.

Vodja reprezentance: dr. Rajko Vute.

Medalje:

Franjo Izlakar krogla, 1. mesto SR in OR, disk, 1. mesto OR

Draga Lapornik krogla, 3. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, ATLANTA, ZDA, 16.–25. avgust 1996

Na igrah so sodelovale 104 države, nastopilo pa je 3259 športnikov. Slovensko reprezentanco je na igrah prvič spremljal profesionalni novinar.

Slovenski športniki:

Strelstvo: Franc Pinter, Srečko Majcenovič in Ernest Jazbinšek.

Atletika: Janez Hudej, Draga Lapornik, Janez Roškar in Franjo Izlakar.

Golbal: Erlend More, Ivan Vinkler, Pavle Ribič, Drago Potočnik, Miran Nimac in Boštjan Vogrinčič.

Plavanje: Danijel Pavlinec.

Vodja reprezentance: dr. Aleks Leo Vest.

Medalje:

Danijel Pavlinec 100 m prosto, 3. mesto, 200 m prosto, 3. mesto

Franč Pinter zračna puška stoje, 2. mesto

Janez Roškar kopje, 3. mesto

Franjo Izlakar krogla, 2. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, SYDNEY, AVSTRALIJA, 18.–29. oktober 2000

Na igrah je sodelovalo 121 držav in nastopilo 3881 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Janez Hudej, Franjo Izlakar, Dragica Lapornik, Janez Roškar in Marko Sever.

Golbal: Zlatko Mihajlovič, Erlend More, Vojko Štor, Ivan Vinkler, Boštjan Vogrinčič in Igor Žagar.

Namizni tenis: Andreja Dolinar in Sašo Šuligoj.

Strelstvo: Ernest Jazbinšek in Franc Pinter.

Plavanje: Danijel Pavlinec.

Vodja reprezentance: mag. Branko Mihorko.

Medalje:

Franjo Izlakar krogla, 2. mesto

Dragica Lapornik krogla, 3. mesto

Janez Roškar kopje, 3. mesto

Franč Pinter zračna puška stoje, 2. mesto

Ernest Jazbinšek, udeleženeec iger v Sydneyju: »Zaradi velikega števila naših udeležencev na paralimpijskih igrah Sydney 2000, intenzivnih priprav in zajetne prtljage (posebni vozički, rekviziti atletov ...) so se pojavile finančne težave. Za pomoč smo zaprosili nekdanjega zmagovalca formule 1, legendarnega Nikija Laudo. Na letalu svojega Lauda Air nam je zagotovil udobno potovanje in približno 40 % popusta, na povratku od Dunaja do Ljubljane pa prevoz s posebnim letalom.«

PARALIMPIJSKE IGRE, ATENE, GRČIJA, 17.–28. september 2004

Na igrah je sodelovalo 136 držav in nastopilo 3806 športnikov.

Slovenski športniki:

Odbojka sede: Anita Goltnik Urnaut, Emilie Gradišek, Boža Kovačič, Bogomira Jakin, Marinka Cencelj, Nadja Ovčjak, Alenka Šart, Danica Gošnak, Štefka Tomič, Saša Kotnik, Tanja Simonič in Andreja Gosak.

Golbal: Matej Ledinek, Ivan Vinkler, Dejan Pirc, Gorazd Dolanc, Boštjan Vogrinčič in Zlatko Mihajlovič.

Strelstvo: Ernest Jazbinšek, Franc Pinter, Srečko Majcenovič in Damjan Pavlin.

Atletika: Tatjana Majcen, Janez Hudej in Marko Sever.

Namizni tenis: Andreja Dolinar in Mateja Pintar.

Kolesarstvo: David Kuster.

Plavanje: Danijel Pavlinec.

Vodja reprezentance: mag. Branko Mihorko.

Medalje:

Tatjana Majcen kopje, 2. mesto, krogla, 3. mesto

Franč Pinter zračna puška stoje, 2. mesto

Mateja Pintar posamično, 1. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, PEKING, KITAJSKA, 6.–17. september 2008

Na igrah je sodelovalo 146 držav in nastopilo 3951 športnikov.

Slovenski športniki:

Odbojka sede: Anita Goltnik Urnaut, Emilie Gradišek, Boža Kovačič, Bogomira Jakin, Marinka Cencelj, Alenka Šart, Danica Gošnak, Štefka Tomič, Saša Kotnik, Ana Justin in Suzana Ocepek.

Golbal: Matej Ledinek, Ivan Vinkler, Dejan Pirc, Gorazd Dolanc, Boštjan Vogrinčič in Simon Podobnikar.

Namizni tenis: Andreja Dolinar, Mateja Pintar, Jolanda Belavič, Ivan Lisac in Bojan Lukežič.

Atletika: Tatjana Majcen, Tanja Cerkenik, Jože Flere in Henrik Plank.

Strelstvo: Damjan Pavlin in Franc Pinter.

Plavanje: Dejan Fabčič.

Kolesarstvo: David Kuster.

Vodja reprezentance: mag. Branko Mihorko.

Medalje:

Mateja Pintar posamično, 3. mesto

Jože Flere disk, 2. mesto SR

Franč Pinter zračna puška stoje, 3. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, LONDON, VELIKA BRITANIJA, 29. avgust–9. september 2012

Na igrah je sodelovalo 164 držav in nastopilo 4302 športnikov.

Slovenski športniki:

Odbojka sede: Anita Goltnik Urnaut, Lena Gabršček, Regina Terbuc Roudi, Bogomira Jakin, Marinka Cencelj, Alenka Iršič, Danica Gošnak, Štefka Tomič, Saša Kotnik, Jasmina Zbil in Suzana Ocepek.

Atletika: Tatjana Majcen, Tanja Cerkenik, Jože Flere in Henrik Plank.

Strelstvo: Franček Gorazd Tiršek, Damjan Pavlin in Franc Pinter.

Namizni tenis: Andreja Dolinar in Mateja Pintar.

Kolesarstvo: Roman Pongrac.

Plavanje: Darko Đurić.

Vodja reprezentance: Roman Jakič.

Medalje:

Franček Gorazd Tiršek zračna puška stoje, 2. mesto

Suzana Ocepek: »Lahko rečem, da je šport, zlasti odbojka sede, moje življenje. Intenzivno treniram in igram že dobrih 15 let. Udeležila sem se dveh paralimpijskih iger ter številnih svetovnih in evropskih prvenstev. Šport je ena pomembnejših dejavnosti za invalide, za premagovanje večine njihovih psihosocialnih težav.«

PARALIMPIJSKE IGRE, RIO DE JANEIRO, BRAZILIJA, 7.–18. september 2016

Na igrah je sodelovalo 159 držav in nastopilo 4342 športnikov.

Slovenski športniki:

Strelstvo: Veselka Pevec, Franc Pinter in Franček Gorazd Tiršek.

Kolesarstvo: Primož Jeralič.

Plavanje: Darko Đurić.

Atletika: Sandi Novak.

Parakajak: Dejan Fabčič.

Vodja reprezentance: mag. Branko Mihorko.

Medalje:

Veselka Pevec zračna puška stoje, 1. mesto

Franček Gorazd Tiršek zračna puška stoje, 2. mesto

PARALIMPIJSKE IGRE, TOKIO, JAPONSKA, 24. avgust–5. september 2020

Na igrah je sodelovalo 163 držav in nastopilo 4520 športnikov.

Slovenski športniki:

Strelstvo: Franc Pinter in Franček Gorazd Tiršek.

Atletika: Anej Doplihar in Henrik Plank.

Lokostrelstvo: Dejan Fabčič.

Namizni tenis: Luka Trtnik.

Plavanje: Tim Žnidaršič Svenšek.

Vodja reprezentance: dr. Boro Štrumbelj.

Medalje:

Franček Gorazd Tiršek zračna puška, 2. mesto in 3. mesto

Paralimpijska reprezentanca pred odhodom v Atlanto 1996

Sprejem paralimpijske reprezentance Atene 2004 v Mestni hiši v Ljubljani

Paralimpijska reprezentanca pred odhodom na igre v Rio leta 2016

Ekipe paralimijcev in olimpijcev pred odhodom v London 2012

Paralimpijska reprezentanca Tokio 2020 (igre izvedene 2021)

Pregled zimskih paralimpijskih iger

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, ÖRNSKÖLDSVIK, ŠVEDSKA, 21.–28. februar 1976

Na igrah je sodelovalo 16 držav in nastopilo 53 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Franc Čehovin, Ivo Bevc, Drago Koblar in Franc Komar.

Tek na smučeh: Darko Kisovec in Štefan Hudolin.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, GEILO, NORVEŠKA, 1.–7. februar 1980

Na igrah je sodelovalo 18 držav in nastopilo 299 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Rajko Stržinar, Ciril Bokal, Franc Komar, Srečko Kos, Štefan Ahačič in Janez Furlan.

Tek na smučeh: Štefan Hudolin, Janko Rupnik, Nace Kanc in Franc Vodenik.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, INNSBRUCK, AVSTRIJA, 14.–20. januar 1984

Na igrah je sodelovalo 21 držav in nastopilo 419 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Rajko Stržinar, Ciril Bokal, Franc Komar, Srečko Kos, Štefan Ahačič in Janez Furlan.

Tek na smučeh: Štefan Hudolin, Janko Rupnik, Nace Kanc in Franc Vodenik.

Medalje:

Franc Komar alpsko smučanje – kombinacija, 3. mesto

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, INNSBRUCK, AVSTRIJA, 18.–25. januar 1988

Na igrah je sodelovalo 22 držav in nastopilo 377 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Srečko Kos, Štefan Ahačič in Jure Rejec.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, TIGNES/ALBERTVILLE, FRANCIJA, 25. marec–1. april 1992

Na igrah je sodelovalo 24 držav in nastopilo 365 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, LILLEHAMMER, NORVEŠKA, 10.–19. marec 1994

Na igrah je sodelovalo 31 držav in nastopilo 471 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, NAGANO, JAPONSKA, 5.–14. marec 1998

Na igrah je sodelovalo 32 držav in nastopilo 571 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Srečko Kos.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, SALT LAKE CITY, ZDA, 7.–16. marec 2002

Na igrah je sodelovalo 36 držav in nastopilo 416 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, TORINO, ITALIJA, 10.–19. marec 2006

Na igrah je sodelovalo 39 držav in nastopilo 486 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Žiga Breznik in Gal Jakič.

Vodja ekipe: Igor Malič.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, VANCOUVER, KANADA, 12.–21. marec 2010

Na igrah je sodelovalo 44 držav in nastopilo 506 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Gal Jakič.

Vodja ekipe: Roman Jakič.

Gal Jakič: »Prva stvar, ki sem jo po pridobljeni invalidnosti najhitreje pogrešal, je bil šport. Zato me veseli, da sta bila ob pravem trenutku, ko sem to najbolj potreboval ob meni, tako šport kot Zveza ŠIS-SPK. Skozi udejstvovanje v športu sem ponovno gradil samopodobo, samozavest in samostojnost in tako je počasi, moj svet zaradi športa in skozi šport rasel, se večal in postal boljši in večji od sveta, ki sem ga poznal pred invalidnostjo.«

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, SOCHI, RUSIJA, 7.–16. marec 2014

Na igrah je sodelovalo 45 držav in nastopilo 550 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Gal Jakič.

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, PJONGČANG, JUŽNA KOREJA, 9.–18. marec 2018

Na igrah je sodelovalo 49 držav in nastopilo 569 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Jernej Slivnik.

Vodja ekipe: Roman Jakič

ZIMSKE PARALIMPIJSKE IGRE, PEKING, KITAJSKA, 4.–13. marec 2022

Na igrah je sodelovalo 46 držav in nastopilo 564 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Jernej Slivnik.

Vodja ekipe: Roman Jakič

Jernej Slivnik

Gal Jakič

Žiga Breznik

Dosežki slovenskih parašportnikov

Paralimpijci – dobitniki medalj

Jože Okoren je prvi dobitnik paralimpijske medalje za Slovenijo in takratno Jugoslavijo, in sicer v metu diska (Heidelberg 1972), kasneje pa je osvojil še srebrno medaljo, prav tako v metu diska (Arnhem 1980); njegov takratni rezultat je bil nekaj let evropski rekord. Jože Okoren je dolga leta deloval kot funkcionar Zveze paraplegikov Slovenije na socialnem in športnem področju ter Zveze ŠIS-SPK na različnih področjih športa invalidov. Bil je odličen organizator športnih tekmovanj.

Pavla Sitar je dobitnica prve zlate paralimpijske medalje v vožnji z vozičkom (Heidelberg 1972) za Slovenijo in takratno Jugoslavijo. Kot srednješolka je zaradi neuspešnega operativnega posega na hrbtenjači postala paraplegik. Posvetila se je športu, bila pa je tudi uspešna sodelavka ZPS – je ustanovna članica Društva paraplegikov Slovenije.

Franjo Izlakar: »Vseh svojih uspehov v atletiki sem se zavedal šele pozneje, po zaključku kariere. Moje trdo delo s pomočjo zveze in trenerjev se je izplačalo, bil sem poplačan z osvojenimi medaljami. Razveseljivo je, da je tudi družba začela šport invalidov enakovredno vrednotiti. Paralimpijski šport je na pravi poti.«

Jože Banfi je najuspešnejši slovenski paralimpijec. Osvojil je dve zlati medalji v plavanju in eno v odbojki sede (Arnhem 1980) ter po dve zlati, srebrni in bronasti medalji v plavanju (New York 1984). Jože Banfi je bil pravi športni »fenomen« v večini športov, predvsem pa nenadkriljiv v odbojki sede in plavanju.

Po končani karjeri je bil trener Nizozemske reprezentance v odbojki sede.

Franjo Izlakar je eden uspešnejših slovenskih paralimpijcev. Osvojil je 6 medalj v atletiki, 3 zlate, 2 srebrni in 1 bronasto. Športno pot je še kot osnovnošolec začel v ZUIM Kamnik. Že zelo zgodaj ga je nad športom navdušil eden vidnejših športnih delavcev, prof. Rajko Vute.

Marjan Peternelj, ki ga je nesreča prikovala na invalidski voziček, je zatem postal vrhunski športnik, predvsem atlet in vzornik številnim mladim. Osvojil je štiri paralimpijske medalje, in sicer bronasto v metu kopja (Arnhem 1980), zlato v metu kopja in bronasto v suvanju krogle (Stoke Mandeville 1984) ter bronasto v suvanju krogle (Seul 1988). Bil je tudi dolgoletni reprezentant v košarki na vozičkih.

Franc Šimunič je zelo uspešen parašportnik, saj je osvojil po eno zlato in srebrno medaljo v namiznem tenisu (Arnhem 1980) ter zlato in srebrno medaljo, prav tako v namiznem tenisu stoje (New York 1984).

Igor Dubrovsky je osvojil bronasto medaljo v odbojki sede (Arnhem 1980). Kot vsi gojenci in dijaki v ZUIM Kamnik se je kmalu vključil v večino športnih panog. Kasneje se je posvetil predvsem košarki na vozičkih in postal vrhunski igralec.

Franc Prelog je osvojil bronasto medaljo v odbojki sede (Arnhem 1980). Tudi on je bil gojenec v Kamniku, tam je bil osnovnošolec in dijak.

Jože Žgajnar je osvojil bronasto medaljo v odbojki sede (Arnhem 1980). Kot gojenec v ZUIM Kamnik se je zelo zgodaj srečal s športnimi vsebinami. Najbolj je užival v kolektivnih športih, postal je uspešen košarkar na vozičkih.

Rajko Kopač je osvojil bronasto medaljo v golbalu – igri z zvanečo žogo (New York 1984) in zlato medaljo, prav tako v golbalu (Seul 1988). Šolal se je v Centru slepih in slabovidnih v Škofji Loki.

Darko Kisovec je osvojil bronasto medaljo v golbalu (New York 1984). Ob redni zaposlitvi je delal kot prostovoljec v športu invalidov.

Brigita Galič je osvojila bronasto medaljo v plavanju (New York 1984).

Uspešna je bila tudi v ostalih športih.

Rudi (Rudolf) Kocmut je osvojil zlato medaljo v teku na 400 m (New York 1984) in srebrno v teku na 1500 m (Seul 1988), in sicer pod vodstvom trenerja Braneta Kluna. Bil je gojenec Zavoda v Kamniku in bil kasneje v rednem delovnem razmerju.

Janez Roškar je osvojil dve bronasti medalji v metu kopja (Atlanta 1996 in Sydney 2000). Ni pa bil samo uspešen vrhunski športnik, temveč tudi uspešen podjetnik. Kot je dejal, mu je prav šport pomagal do uveljavitve, saj zanj ni bilo ovir.

Dragica Lapornik je v bogati športni karieri osvojila tri bronaste paralimpijske medalje, in sicer v Stoke Mandevillu 1984, Barceloni 1992 in Sydneyju 2000. Osnovno in poklicno izobrazbo je pridobila v kamniškem zavodu. Kasneje se je redno zaposlila in uspešno zaključila tudi višjo šolo.

Franc Komar je osvojil bronasto medaljo v alpskem smučanju – kombinacija na zimskih paralimpijskih igrah (Innsbruck 1984).

Danijel Pavlinec je osvojil po eno srebrno in bronasto medaljo v plavanju (Seul 1988) ter dve bronasti medalji v plavanju (Atlanta 1996). Bil je zelo vztrajen, tudi po zaslugi trenerjev Bruna Toplaka in Borisa Gorjanca, ki imata največ zaslug za njegove uspehe.

Franc Pinter je najuspešnejši slovenski parastrelec z največ nastopi na paralimpijskih igrah – bilo jih je kar 8 – in štirimi medaljami, tremi srebrnimi (Atlanta 1996, Sydney 2000 in Atene 2000) ter eno bronasto (Peking 2008). Franc Pinter se je v začetku športne poti preizkušal še v številnih drugih športih.

Tatjana Majcen je osvojila dve paralimpijski medalji, srebrno v metu kopja in bronasto v suvanju krogle, obe v Atenah 2004. Potrebovala je malo časa, da se je izmojstrila v teh dveh panogah. Bila je zelo vztrajna in je verjela vase. Poškodovala se je v času osnovne šole. Poleg osnovne je uspešno končala tudi srednjo šolo.

Mateja Pintar je osvojila dve paralimpijski medalji, in sicer zlato (Atene 2004) in bronasto (Peking 2008). Pri njej je bilo mogoče opaziti (nesreča jo je doletela že v rani mladosti), da je bila že pred tem športno aktivna. Kljub invalidnosti je uspešno končala gimnazijo in fakulteto. Rada poudari, da so se ji z osvojitvijo zlata medalje uresničile sanje, prav tako pa je nadvse ponosna na »pekinški« bron.

Jože Flere je osvojil srebrno medaljo v metu diska (Peking 2008). Zanj bi lahko rekli: »prišel, videl, zmagal«, čeravno je bil drugi. Nad metom diska ga je navdušil njegov takratni mentor Janez Hudej.

Franček Gorazd Tiršek je osvojil štiri paralimpijske medalje v strelstvu, in sicer tri srebrne (London 2012, Rio de Janeiro 2016, Tokio 2020) in bronasto (Tokio 2020). Je zelo discipliniran športnik z »nezlomljivimi« živci, saj se ne preda do zadnjega strela. To je dokazal na zadnjih igrah v Tokiu, ko si je iz navidezno izgubljenega položaja pristreljal medaljo.

Veselka Pevec je osvojila zlato medaljo v strelstvu (Rio de Janeiro 2016). Tudi zanjo bi lahko rekli: »prišla, videla, zmagala«. Na strelišču je demonstrirala svojo hladnost in mirnost, čeravno ji življenje prinaša marsikaj neprijetnega.

Tatjana Majcen, Mateja Pintar in Franc Pinter, dobitniki medalj Atene 2004 (v ozadju takratna veleposlanica, Jožica Puhar)

Ženska reprezentanca Slovenije v odbojki sede Peking 2008 (v modrih dresih)

Golbal – igra z zvonečo žogo

Veselite ob osvojeni zlati medalji parastrelke Veselke Pevec, v ozadju trenerka Polona Sladič

Pregled evropskih paraiger mladih

Evropske paraigre mladih, organizirane na vsaki dve leti, so namenjene mladim športnikom invalidom med letoma 13 in 23, za države, ki so članice evropskega paralimpijskega komiteja.

EVROPSKE PARAIGRE MLADIH, BRNO, ČEŠKA, 27. junij–2. julij 2011

Na igrah je sodelovalo 13 držav in nastopilo 260 športnikov.

Na igrah niso sodelovali športniki invalidi iz Slovenije.

EVROPSKE PARAIGRE MLADIH, BRNO, ČEŠKA, 20.–24. junij 2012

Na igrah je sodelovalo 14 držav in nastopilo 347 športnikov.

Na igrah niso sodelovali športniki invalidi iz Slovenije.

EVROPSKE PARAIGRE MLADIH, VARAŽDIN, HRVAŠKA, 16.–18. julij 2015

Na igrah je sodelovalo 22 držav in nastopilo 223 športnikov.

Slovenski športniki:

Plavanje: Jaka Gimpelj, Ema Masterl, Patrik Jagodic, Amadeja Urbanc Vlahov. Maj Rezman, Aleš Brežnik, Miha Štefanič, Maruša Golčer, Julijan Janez Križaj in Luka Keber.

Atletika: Tanja Glušič.

Boccia: Nika Škof, Tina Žinger, Zikret Hirkič in Ezana Žulič.

Medalje:

Ema Masterl 100 m prosto, 1. mesto, 50 m prosto, 1. mesto, 50 m hrbtno, 1. mesto

Patrik Jagodic 100 m delfin, 1. mesto, 50 m prosto, 2. mesto, 100 m prosto, 3. mesto, 100 m hrbtno, 2. mesto

Miha Štefanič 100 m delfin, 1. mesto, 50 m prsno, 2. mesto

Jaka Gimpelj 50 m prosto, 2. mesto, 100 m prosto, 3. mesto

Maruša Golčer 100 m prsno, 1. mesto, 50 m prsno, 2. mesto, 50 m hrbtno, 2. mesto

Janez Križaj 50 m prsno, 2. mesto

Miha Štefanič 50 m prsno, 1. mesto

Tanja Glušič 100 m, 3. mesto, 400 m, 3. mesto, met krogle, 3. mesto

Zikret Hirkič, BC3, 1. mesto

Nika Škof, BC 3, 3. mesto

EVROPSKE PARAIGRE MLADIH, GENOVA, ITALIJA, 9.–15. oktober 2017

Na igrah je sodelovalo 25 držav in nastopilo 320 športnikov.

Slovenski športniki:

Namizni tenis: Luka Trtnik.

Boccia: Blaž Adamlje, Ezana Zulič in Nika Škof.

Plavanje: Lucija Planinc, Tim Žnidaršič Svenšek, Patrik Jagodic, Maruša Golčer, Aljaž Vejnovič, Julijan Janez Križaj, Maj Režman in Amadeja Vlahov.

Medalje:

Luka Trtnik posamično, 1. mesto, ekipno 1. mesto

Blaž Adamlje, BC5, 1. mesto

Ezana Zulič, BC5, 2. mesto

Lucija Planinc 100 m prsno, 2. mesto, 100 m prosto, 3. mesto

Aljaž Vejnovič 100 m prsno, 3. mesto, 200 m prosto, 1. mesto

Maruša Golčer 100 m hrbtno, 2. mesto

EVROPSKE PARAIGRE MLADIH, PAJULAHTI, FINSKA, 25.–30. junij 2019

Na igrah je sodelovalo 27 držav in nastopilo 350 športnikov.

Slovenski športniki:

Namizni tenis: Luka Trtnik.

Atletika: Robi Kogovšek.

Plavanje: Aljaž Vejnovič, Patrik Jagodic in Tim Žnidaršič Svenšek.

Medalje:

Luka Trtnik posamično, 2. mesto, ekipno, 3. mesto

Robi Kogovšek 100 m, 3. mesto

Tim Žnidaršič Svenšek 50 m delfin, 1. mesto

EVROPSKE PARAIGRE MLADIH, PAJULAHTI, FINSKA, 27. junij–4. julij 2022

Na igrah je sodelovalo 22 držav in nastopilo 460 športnikov.

Slovenski športniki:

Plavanje: Luka Stanar, Tim Žnidaršič Svenšek in Gašper Glušič.

Namizni tenis: Alen Bečirevič.

Boccia: Inja Klemenčič.

Medalje:

Tim Žnidaršič Svenšek 100 m hrbtno, 3. mesto

Alen Bečirevič ekipno, 3. mesto

Slovenska reprezentanca na evropskih paraigrah mladih v Pajulahti (prva z desne selektorka Jana Čander)

Aleš Bečirovič (prvi z desne) bronast na evropskih paraigrah mladih (v sredini) trener Ožbej Potočnik

Boccia - balinanje za gibalno ovirane osebe

Evropske paraigre mladih Varaždin 2015 (prva z leve trenerka Tatjana Lapuh)

Slovenski parašportniki – pregled dobitnikov medalj na paralimpijskih igrah, svetovnih in evropskih prvenstvih, svetovnih igrah ter evropskih paraigrah mladih

Slovenski športniki invalidi so na največjih tekmovanjih – Paralimpijskih igrah, svetovnih in evropskih prvenstvih, svetovnih igrah ter na evropskih paraigrah mladih skupno osvojili 414 medalj. Samo na največjem tekmovanju na svetu – Paralimpijskih igrah – so osvojili 53 medalj.

V nadaljevanju so po največjih tekmovanjih in različnih športih našteti vsi športniki invalidi osvajalci medalj, skupaj z njihovim športom in razredom tekmovanja znotraj panoge.

Legenda:

Športna panoga	Vrsta tekmovanja
ASM - alpsko smučanje	POI - paralimpijske igre Z-zimske; L-letne
ATL - atletika	SP - svetovna prvenstva
BAL - boccia/dvoransko balinanje	EP - evropska prvenstva
BIL - biljard	SI - svetovne igre
GBL - golbal	EPM – evropske paraigre mladih
KGL - kegljanje	
KOŠ - košarka	
NMT - namizni tenis	
ODB - odbojka	
PLA - plavanje	
PLES – športni ples	
PLEZ - plezanje	
RBL - športni ribolov	
SHW - showdown	
STR - strelstvo	
ŠAH - šah	
TRI - triatlon	
ROK - rokomet na vozičkih	

Mateja Pintar Pustovrh, paralimpijska zmagovalka v paranamiznem tenisu:
»Eden mojih najljubših spominov iz časa tekmovalne kariere je nastop na domačem evropskem prvenstvu v Kranjski Gori 2007. Z veseljem spremljam organizacijski napredek Zveze ŠIS-SPK na mednarodnih turnirjih v Laškem, krona vsega pa je bilo ponovno evropsko prvenstvo 2017 in svetovno prvenstvo 2018. Čestitke ob jubileju!«

Paralimpijske igre

Paralimpijske igre – posamezno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev	
1972	ATL	Okoren Jože	IV. POI L	Heidelberg	ZR Nemčija	met diska	Raz. 2	3. mesto	
		Sitar Pavla	IV. POI L	Heidelberg	ZR Nemčija	60 m vožnja	Raz. 2	1. mesto	
1980	ATL	Okoren Jože	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	met diska	Raz. 2	2. mesto	
		Peternelj Marjan	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	met kopja	Raz. 4	3. mesto	
		Izlakar Franjo	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	suvanje krogle	CP, raz. D	3. mesto	
	NMT	Šimunič Franc	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	posamično	E (amp. roke)	1. mesto	
	PLA	Banfi Jože	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	100 m prsno	D1	1. mesto	
						3 x 50 mešano, posamično	D1	1. mesto	
1984	ASM	Komar Franc	III. POI Z	Innsbruck	Avstrija	kombinacija	LW6/8	3. mesto	
	ATL	Lapornik Dragica	VII. POI L	Stoke Mandeville	Velika Britanija	suvanje krogle	Raz. 4	3. mesto	
		Peternelj Marjan	VII. POI L	Stoke Mandeville	Velika Britanija	met kopja	Raz. 3	1. mesto	
						suvanje krogle	Raz. 3	3. mesto	
		Izlakar Franjo	VII. POI L	New York	ZDA	suvanje krogle	C7	1. mesto	
		Kocmut Rudolf	VII. POI L	New York	ZDA	400 m	C7	1. mesto	
	NMT	Šimunič Franc	VII. POI L	New York	ZDA	posamično	L5	1. mesto	
	PLA	Banfi Jože	VII. POI L	New York	ZDA	100 m hrbtno	A1	2. mesto	
						100 m prsno	A1	3. mesto	
						3 x 50 m mešano, posamično	D1	2. mesto	
		Galič Brigita	VII. POI L	New York	ZDA	100 m prosto	L5	3. mesto	
	1988	ATL	Peternelj Marjan	VIII. POI L	Seul	Južna Koreja	met kopja	Raz. 3	3. mesto
			Kocmut Rudolf	VIII. POI L	Seul	J. Koreja	1500 m – tek	C7	2. mesto
		PLA	Pavlinec Danijel	VIII. POI L	Seul	J. Koreja	100 m prosto	L3	2. mesto
200 m prosto							L3	3. mesto	
1992	ATL	Lapornik Dragica	IX. POI L	Barcelona	Španija	suvanje krogle	THW5	3. mesto	
		Izlakar Franjo	IX. POI L	Barcelona	Španija	met diska	C7	1. mesto	
						suvanje krogle, 4 kg	C7	1. mesto	
1996	ATL	Roškar Janez	X. POI L	Atlanta	ZDA	met kopja	F54	3. mesto	
		Izlakar Franjo	X. POI L	Atlanta	ZDA	suvanje krogle	F36	2. mesto	
	PLA	Pavlinec Danijel	X. POI L	Atlanta	ZDA	200 m	S6	3. mesto	
						100 m	S6	3. mesto	
	STR	Pinter Franc	X. POI L	Atlanta	ZDA	zračna puška stoje	SH1	2. mesto	
2000	ATL	Lapornik Dragica	XI. POI L	Sydney	Avstralija	suvanje krogle	F55	3. mesto	
		Roškar Janez	XI. POI L	Sydney	Avstralija	met kopja	F55	3. mesto	
		Izlakar Franjo	XI. POI L	Sydney	Avstralija	suvanje krogle	F37	2. mesto	

	STR	Pinter Franc	XI . POI	L	Sydney	Avstralija	zračna puška stoje	SH1	2. mesto
2004	ATL	Majcen Tatjana	XII. POI	L	Atene	Grčija	met kopja	F54	2. mesto
							suvanje krogle	F54	3. mesto
	NMT	Pintar Mateja	XII. POI	L	Atene	Grčija	posamično	TT3	1. mesto
	STR	Pinter Franc	XII. POI	L	Atene	Grčija	zračna puška stoje	SH1	2. mesto
2008	ATL	Flere Jože	XIII. POI	L	Peking	LR Kitajska	met diska	F 51	2. mesto
	NMT	Pintar Mateja	XIII. POI	L	Peking	LR Kitajska	posamično	TT3	3. mesto
	STR	Pinter Franc	XIII. POI	L	Peking	LR Kitajska	zračna puška stoje	SH1	3. mesto
2012	STR	Tiršek Gorazd Franček	XIV. POI	L	London	Velika Britanija	zračna puška stoje, mešano	SH2	2. mesto
2016	STR	Tiršek Gorazd Franček	XV. POI		Rio	Brazilija	R4 – mešano 10 m zračna puška stoje	SH2	2. mesto
		Pevec Veselka	POI		Rio	Brazilija	R4 – mešano 10 m zračna puška stoje	SH2	1. mesto
2020	STR	Tiršek Gorazd Franček	XVI. POI		Tokio	Japonska	R4 – mešano 10 m zračna puška stoje	SH2	2. mesto
							R5 – mešano 10 m zračna puška leže	SH2	3. mesto

Paralimpijske igre – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1980	NMT	Šimunič Franc	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	ekipno	E (amp. roke)	1. mesto
	ODB	Dubrovsky Igor Prelog Franc Žgajnar Jože Banfi Jože	VI. POI L	Arnhem	Nizozemska	ekipno, sede, moški		3. mesto
1984	GBL	Kisovec Darko Kopač Rajko	VII. POI L	New York	ZDA	golbal	Slep	3. mesto
	NMT	Šimunič Franc	VII. POI L	New York	ZDA	ekipno		2. mesto
	PLA	Banfi Jože	VII. POI L	New York	ZDA	štafeta 4 x50 m prosto	A1 - A9	1. mesto
1988	GBL	Kopač Rajko	VIII. POI L	Seul	J. Koreja	golbal		1. mesto

Rajko Kopač, golbalist in rekreativno tudi kegljač, je poudaril: *»Meni je šport pomenil ogromno. Priporočam ga vsakemu invalidu, saj ne gre le za tekmovanje, temveč tudi za osebnostno rast.«*

Svetovna prvenastva

Svetovna prvenstva – posamezno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1960	ASM	Miro Vesel	SP voj.voj.inv.	Courchevel	Francija	veleslalom		2. mesto
		Anton Kos	SP voj.voj.inv.	Courchevel	Francija	slalom		3. mesto
1974	ASM	Furlan Janez	1.SP	Gran Bornand	Francija	slalom		1. mesto
1989	ŠAH	Vertačnik Viktor	SP mladih	Skelleftea	Švedska	posamično		3. mesto
1990	ATL	Izlakar Franjo	SP in SI	Assen	Nizozemska	suvanje krogle	F37 ali C7	1. mesto
		Kocmut Rudolf	SP in SI	Assen	Nizozemska	1500 m		
						800 m	C7	1. mesto
	PLA	Pavlinec Danijel	SP in SI	Assen	Nizozemska	200 m prosto	S7	3. mesto
						50 m prosto	S7	2. mesto
1994	ATL	Lapornik Dragica	SP	Berlin	Nemčija	met diska	F55	3. mesto
						met kopja	F55	3. mesto
						suvanje krogle	F55	2. mesto
		Izlakar Franjo	SP	Berlin	Nemčija	met diska	F36	2. mesto
						suvanje krogle	F36	1. mesto
	STR	Pinter Franc	SP	Linz	Avstrija	zračna puška stoje	SH1	3. mesto
1998	ATL	Hudej Janez	SP	Birmingham	Vel. Britanija	peteroboj	F54/T55	3. mesto
		Izlakar Franjo	SP	Birmingham	Vel. Britanija	suvanje krogle	F37	1. mesto
	PLA	Pavlinec Danijel	SP	Christchurch	Nova Zelandija	100 m prosto	S6	3. mesto
						50 m prosto	S6	2. mesto
						400 m prosto	S6	3. mesto
	STR	Pinter Franc	SP	Santander	Španija	MK puška 3 x 40	SH1	3. mesto
2001	ŠAH	Komovec Ivan	SP S	Gelsenkirchen	Nemčija	posamezno		3. mesto
2002	PLA	Pavlinec Danijel	EP	Stocckholm	Švedska	400 m prosto	S6	3. mesto
	STR	Pinter Franc	SP	Kyungnam	Južna Koreja	zračna puška stoje	SH1	1. mesto
						MK puška 3 x 40	SH1	3. mesto
		Pavlin Damjan	SP	Kyungnam	J.Koreja	zračna puška stoje	SH2	3. mesto
2004	RBL	Centrih Rudolf	SP	Radeče	Slovenija	posamično		2. mesto
2006	NMT	Pintar Mateja	SP	Montreux	Švica	posamično	TT3	3. mesto
	STR	Pinter Franc	SP	Sargans	Švica	MK puška 3 x 40	SH1	3. mesto
						padajoče tarče	SH1	2. mesto
2007	KGL	Vodušek Jakob	SP S	Košice	Slovaška	posamično	B2	2. mesto
		Fras Marija	SP S	Košice	Slovaška	posamično	B3	1. mesto

2009	RBL	Centrih Rudolf	SP	Ponte de Sôr	Portugalska	posamično		2. mesto
	SHW	Führer Jana	SP S	Handen	Švedska	posamično	B2 ?	1. mesto
		Führer Jana Sabo Aleksander Zidar Peter Kos Sanja Podobnikar Simon	SP S	Handen	Švedska	ekipno		1. mesto
2011	ATL	Majcen Tatjana	SP	Christchurch	Nova Zelandija	met diska	F51	3. mesto
						suvanje krogle	F52	2. mesto
		Plank Henrik	SP	Christchurch	Nova Zelandija	met kopja	F52	2. mesto
		Flere Jože	SP	Christchurch	Nova Zelandija	met diska	F51	2. mesto
	KGL	Fras Marija	SP	Sarajevo	BIH	posamično B3		2. mesto
		Žalar Marjan	SP	Sarajevo	BIH	posamično B3		1. mesto
		Vodušek Jakob	SP	Sarajevo	BIH	posamično B2		1. mesto
2013	SHW	Zidar Peter	SP	Kamnik	Slovenija	posamično		1. mesto
		Führer Jana	SP	Kamnik	Slovenija	posamično		2. mesto
2015	KEG	Fras Marija	SP	Rakovice	Slovaška	posamično	B3	3. mesto
						posamično	B3	2. mesto
		Osolnik Mitja	SP	Rakovice	Slovaška	posamično	B1	3. mesto
2017	SHW	Zidar Peter	SP	Handen	Švedska	posamično		1. mesto
2018	RBL	Centrih Rudolf	SP	Podturen	Hrvaška	posamično		2. mesto
	ŠAH	Uršič Aleksander	SP	Sofija	Bulgarija	posamično tabla 5		3. mesto
	PLEZ	Glušič Tanja	SP	Innsbruck	Avstrija	težavnostno plezanje B2	B2	3. mesto
2019	STR	Tiršek Gorazd Franček	SP	Sydney	Avstralija	R4 – mešano 10 m zračna puška stoje	SH2	3. mesto
2021	RBL	Centrih Rudi	22 SP	Radeče	Slovenija	športni ribolov		3. mesto

Darko Đurić se je najprej posvetil odbojki sede. Po naključju ga je opazil trener, ki ga je usmeril v plavanje. Udeležil se je dveh paralimpijskih iger in zaradi čudne klasifikacije kljub odličnemu rezultatu osvojil nehvaležno četrto mesto. Na 50 m je postavil svetovni rekord, vendar to ni bila paralimpijska disciplina.

Svetovna prvenstva – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1986	NMT	Šimunič Franc, Rakić Dragan	SP	Dijon	Francija	ekipno	7. razred	3. mesto
		Rakić, Šimunič, Rajšp, Gubica	SP	Dijon	Francija	ekipno, open	Odprto	3. mesto
1990	ODB	Kragelnik Davorin Banfi Jože Homan Vladimir	SP in SI	Assen	Nizozemska	ekipno, moški, sede		3. mesto
1994	GBL	Ribič Pavle More Erlend Nimac Miran Potočnik Drago Rejec Venčeslav Vinkler Ivan	SP S	Colorado Springs	ZDA	golbal	B3	3. mesto
1998	GBL	More Erlend Potočnik Drago Štor Vojko Vinkler Ivan Žagar Igor Vogrinčič Boštjan	SI/SP S	Madrid	Španija	ekipno		1. mesto
2000	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Kovačič Boža Cencelj Marinka Triplat Veronika Šart Alenka Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Gosak Andreja Jakin Bogomira	SP	Maastricht	Nizozemska	ženske, sede, ekipno	MH H H H MH H	3. mesto
2002	GBL	Mihajlovič Zlatko Dolanc Gorazd Štor Vojko Vinkler Ivan Vogrinčič Boštjan Ledinek Matej	SP S	Rio de Janeiro	Brazilija	ekipno	B3	3. mesto
	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Cencelj Marinka Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Gosak Andreja Jakin Bogomira Kokol Katja Kovačič Boža Šart Alenka	SP	Kamnik	Slovenija	ženske, sede, ekipno	MH H H H H H MH H H MH	2. mesto
2004	RBL	Centrih Rudolf Jernejšek Miran Štefanič Franc Pufler Edi Novak Zvonko	SP	Radeče	Slovenija	ekipno		1. mesto

2006	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Jakin Bogomira Kovačič Boža Šart Alenka Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša	SP	Rörmond	Nizozemska	ekipno, ženske, sede	MH H H H MH H H H	3. mesto
2009	GBL	Vinkler Ivan Vogrinič Boštjan Dolanc Gorazd Ledinek Matej Pirc Dejan	EP S	München	Nemčija	ekipno	B2 B2 B3 B3 B3	2. mesto
	RBL	Centrih Rudolf Javernik Boštjan Štefanič Franc Žimšek Karli Zelič Brane	SP	Ponte de Sôr	Portugalska	ekipno		1. mesto
2010	NMT	Dolinar Andreja Pintar Mateja	SP	Gwangju	Južna Koreja	ekipno	TT4	3. mesto
	STR	Tiršek Gorazd Franček Majcenovič Srečko Pavlin Damjan	SP	Zagreb	Hrvaška	ekipno, zračna puška stoje, mešano	SH2	3. mesto
2013	RBL	Centrih Rudolf Javernik Boštjan Štefanič Franc Mavrič Željko Zelič Brane	SP	Čapljina	Bosna in Hercegovina	ekipno		2. mesto
	SHW	Kos Sanja Oranič Tanja Zidar Peter Podobnikar Simon Susman Miha	SP	Kamnik	Slovenija	ekipno mešana		1. mesto
2014	STR	Pevec Veselka Tiršek Gorazd Franček Pavlin Damjan	SP	Suhl	Nemčija	ekipno, zračna puška, stoje, mešano in ekipno, zračna puška, leže, mešano	SH2	2. mesto 2. mesto
2015	KEG	Furlan Tomaž Žalar Marjan Žalar Mitja Baltič Safet Osolnik Mitja Vodušek Jakob Rus Miro Vogrič Dario Lampe Jože Žagar Igor	SP	Rakovice	Slovaška	ekipno		2. mesto
2017	SHW	Zidar Peter Kos Sanja Oranič Tanja Repa Denis	SP	Handen	Švedska	ekipno mešana		3. mesto
2019	SHW	Zidar Peter Kos Sanja Oranič Tanja Repa Denis Susman Miha	SP	Sardinija	Italija	ekipno mešana		3. mesto
2021	RBL	Centrih Rudi Vanič Tomaž Štefanič Franc Pešec Marko	22 SP	Radeče	Slovenija	športni ribolov		2. mesto
2022	ROK	Rep. Slovenija	1. SP	Kairo	Egipt	rokomet na vozičkih		3. mesto

Evropska prvenstva								
Evropska prvenstva – posamezno								
Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1979	ŠAH	Šušteršič Andrej	II.EP-Šah distrofiki	Reims	Francija	ekipno		1. mesto
1983	NMT	Šimunič Franc	EP amp.	Ingolstadt	ZR Nemčija	posamično		2. mesto
1985	NMT	Šimunič Franc	EP	Delden	Nizozemska	ekipno		3. mesto
						amp., vozičkarji, posamično		1. mesto
1991	PLA	Pavlinec Danijel	Odprto EP za invalide	Barcelona	Španija	50 m prosto	S7	3. mesto
1993	ATL	Izlakar Franjo	SI CP/Robin Hood igre	Nottingham	Vel. Britanija	met diska	F37	1. mesto
						suvanje krogle	F37	1. mesto
		Kocmut Rudolf	SI CP/Robin Hood igre	Nottingham	Vel. Britanija	1500 m		
						800 m	C7	2. mesto
	PLA	Pavlinec Danijel	Mediterranske igre	Narbone	Francija	100 m prosto		2. mesto
1995	ATL	Hudej Janez	EP	Nove mesto/Matuji	Češka rep.	peteroboj	F54/T53	3. mesto
	PLA	Pavlinec Danijel	EP	Perpignan	Francija	50 m prosto	S6	2. mesto
	STR	Jazbinšek Ernest	EP	Järvenpää	Finska	zračna pištola	SH1	1. mesto
1997	PLA	Pavlinec Danijel	III.EP	Badajoz	Španija	100 m prosto	S7	2. mesto
						50 m prosto	S7	2. mesto
						400 m prosto	S7	2. mesto
	STR	Majcenovič Srečko	EP	Chatenoy-le-Royal	Francija	zračna puška stoje	SH2	2. mesto
1999	ATL	Izlakar Franjo	EP CP	Nottingham	Vel. Britanija	met diska	F37	3. mesto
						suvanje krogle	F37	2. mesto
	PLA	Pavlinec Danijel	EP CP	Braunschweig	Nemčija	100 m prosto	S6	3. mesto
						50 m prosto	S6	2. mesto
2000	KGL	Žnuderl Matej	EP S	Ozd	Madžarska	posamično	B1	3. mesto
		Vodušek Jakob	EP S	Ozd	Madžarska	posamično	B3	3. mesto
2001	ATL	Lapornik Dragica	EP	Nottwil	Švica	met diska	F55	2. mesto
						suvanje krogle	F55	2. mesto
		Hudej Janez	EP	Nottwil	Švica	met diska	F54	2. mesto
						suvanje krogle	F54	2. mesto
						peteroboj	F54	3. mesto
		Roškar Janez	EP	Nottwil	Švica	met diska	F55	2. mesto
						met kopja	F55	1. mesto

						suvanje krogle	F55	2. mesto
	NMT	Dolinar Andreja	EP	Frankfurt	Nemčija	odprto	TT1-5	3. mesto
	PLA	Pavlinec Danijel	EP	Stocckholm	Švedska	50 m prosto	S6	3. mesto
						400 m prosto	S6	2. mesto
	STR	Pinter Franc	EP	Vejle	Danska	zračna puška stoje	SH1	1. mesto
2002	KGL	Žnuderl Matej	EP S	Trstena	Slovaška	posamično	B1	3. mesto
		Fras Marija	EP S	Trstena	Slovaška	posamično	B3	1. mesto
		Žalar Marjan	EP S	Trstena	Slovaška	posamično	B3	2. mesto
2003	ATL	Hudej Janez	EP	Assen	Nizozemska	met diska	F54	3. mesto
						suvanje krogle	F54	1. mesto
		Majcen Tatjana	EP	Assen	Nizozemska	met diska	F54	2. mesto
						suvanje krogle	F54	1. mesto
		Izlakar Franjo	EP	Assen	Nizozemska	met diska	F37	3. mesto
						suvanje krogle	F37	3. mesto
	KGL	Fras Marija	EP S	Tomaszów Mazowiecki	Poljska	posamično	B3	1. mesto
		Žalar Marjan	EP S	Tomaszów Mazowiecki	Poljska	posamično	B3	3. mesto
	NMT	Pintar Mateja	EP	Zagreb	Hrvaška	posamično	TT3	3. mesto
	STR	Pinter Franc	EP	Brno	Češka republika	MK puška, 3 x 40	SH1	3. mesto
2004	KGL	Fras Marija	7.EP S	Targu Mures	Romunija	posamično	B3	1. mesto
2005	ATL	Hovnik Damjan	EP	Espoo	Finska	400 m	T52	3. mesto
						200 m	T52	3. mesto
		Izlakar Franjo	Odprto EP	Espoo	Finska	suvanje krogle	F37	3. mesto
	BIL	Brajkovič Matej	EP	Veldhoven	Nizozemska	9-ball		3. mesto
	KGL	Fras Marija	EP S	Reka	Hrvaška	posamično	B3	3. mesto
		Rus Mirko	EP S	Reka	Hrvaška	posamično	B3	3. mesto
	NMT	Pintar Mateja	EP	Jesolo	Italija	posamično	Open	3. mesto
							TT3	1. mesto
	STR	Pinter Franc	EP	Wroclaw	Poljska	zračna puška stoje	SH1	2. mesto
						MK puška, 3 x 40	SH1	1. mesto
						padajoče tarče	SH1	1. mesto
2006	KGL	Ribič Pavle	9. EP S	Luhačovice	Češka republika	posamično	B3	1. mesto
2007	BIL	Brajkovič Matej	EP	Liberec	Češka republika	9-ball		3. mesto
						8-ball		3. mesto
	NMT	Dolinar Andreja	EP	Kranjska gora	Slovenija	posamično	TT4	3. mesto
		Pintar Mateja	EP	Kranjska gora	Slovenija	posamično	Open	3. mesto
							TT3	2. mesto

	STR	Pinter Franc	EP	Suhl	Nemčija	zračna puška stoje	SH1	3. mesto
						padajoče tarče	SH1	2. mesto
		Pavlin Damjan	EP-odprto	Suhl	Nemčija	R4, Zračna puška stoje	SH2 a	1. mesto
2008	BIL	Brajkovič Matej	EP	Willingen	Nemčija	9-ball		3. mesto
	KGL	Fras Marija	EP S	Budimpešta	Madžarska	posamično	B3	3. mesto
		Rus Mirko	EP S	Budimpešta	Madžarska	posamično	B3	1. mesto
	SHW	Sabo Aleksander	4.EP S	Tuusula	Finska	posamično		2. mesto
		Führer Jana	4.EP S	Tuusula	Finska	posamično	B2 ?	3. mesto
2009	KGL	Fras Marija	EP S	Tomaszów Mazowiecki	Poljska	posamično	B3	2. mesto
		Žalar Marjan	EP S	Tomaszów Mazowiecki	Poljska	posamično	B3	3. mesto
	NMT	Dolinar Andreja	EP	Genova	Italija	posamično	TT4	3. mesto
		Pintar Mateja	EP	Genova	Italija	posamično	Open	1. mesto
							TT3	2. mesto
2010	BIL	Brajkovič Matej	EP	Zagreb	Hrvaška	9-ball		3. mesto
	KGL	Fras Marija	EP S	Velky Šariš	Slovaška	posamično	B3	3. mesto
		Žalar Marjan	EP S	Velky Šariš	Slovaška	posamično	B3	1. mesto
		Žalar Mitja	EP S	Velky Šariš	Slovaška	posamično	B3	3. mesto
	SHW	Sabo Aleksander	EP S	Handen	Švedska	posamično		1. mesto
		Führer Jana	EP S	Handen	Švedska	posamično		2. mesto
2011	NMT	Dolinar Andreja	EP	Split	Hrvaška	posamično	TT4	3. mesto
		Pintar Mateja	EP	Split	Hrvaška	posamično	TT3	3. mesto
2012	ATL	Majcen Tatjana	EP	Stadskanaal	Nizozemska	met kopja	F54	3. mesto
						suvanje krogle	F54	3. mesto
		Flere Jože	EP	Stadskanaal	Nizozemska	met diska	F51	2. mesto
						met kija	F51	3. mesto
	SHW	Kos Sanja	6. EP S	Milano	Italija	posamično		3. mesto
		Zidar Peter Susman Miha Oranič Tanja Kos Sanja Sabo Aleksander	6. EP S	Milano	Italija	ekipno		3. mesto
	KEG	Vodušek Jakob	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	kombinacija		1. mesto
						posamično		1. mesto
		Fras Marija	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	kombinacija		3. mesto
						posamično		3. mesto
		Žalar Marjan	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	kombinacija		2. mesto
						posamično		1. mesto
		Furlan Tomaž	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	posamično		2. mesto
2013	BIL	Brajkovič Matej	EP	Portorož	Slovenija	9-ball		3. mesto

					10-ball		3. mesto	
	STR	Tiršek Gorazd Franček	EP	Alicante	Španija	R4 – mešano 10 m zračna puška stoje	SH2	3. mesto
	KEG	Fras Marija	14.EP KEG S	Apatin	Srbija	kombinacija	B3	1. mesto
						posamično	B3	2. mesto
		Žalar Marjan	14.EP KEG S	Apatin	Srbija	kombinacija	B3	1. mesto
						posamično	B3	1. mesto
		Furlan Tomaž	14.EP KEG S	Apatin	Srbija	kombinacija	B2	2. mesto
2014	ATL	Plank Henrik	EP	Swansea	Vel. Britanija	met diska	F52	3. mesto
	SHW	Kos Sanja	EP	Haninge	Švedska	posamično		3. mesto
		Zidar Peter	EP	Haninge	Švedska	posamično		1. mesto
	KEG	Fras Marija	15.EP S	Tomaszow Mazowiecki	Poljska	kombinacija	B3	3. mesto
						posamično	B3	3. mesto
		Žalar Marjan	15.EP S	Tomaszow Mazowiecki	Poljska	kombinacija	B3	1. mesto
						posamično	B3	1. mesto
		Furlan Tomaž	15.EP S	Tomaszow Mazowiecki	Poljska	kombinacija	B2	3. mesto
						posamično	B2	1. mesto
		Padežnik Danica	15.EP S	Tomaszow Mazowiecki	Poljska	kombinacija	B2	2. mesto
						posamično	B2	1. mesto
	2015	TRI	Kobilica Alen	EP	Ženeva	Švica	paratriatlon	PT5
2016	BIL	Brajkovič Matej	EP	St. Johan	Avstrija	9-ball		3. mesto
	SHW	Kos Sanja	EP	Pisa	Italija	posamično		2. mesto
		Zidar Peter	EP	Pisa	Italija	posamično		1. mesto
	KEG	Vodušek Jakob	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B2	2. mesto
						posamično	B2	3. mesto
		Fras Marija	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B3	3. mesto
		Žalar Marjan	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B3	2. mesto
						posamično	B3	1. mesto
		Padežnik Danica	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	posamično	B2	2. mesto
		Osolnik Mitja	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija		3. mesto
		Žagar Igor	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B2	1. mesto
						posamično	B2	1. mesto
2017	KEG	Žalar Marjan	17. EP S	Apatin	Srbija	kombinacija	B3	1. mesto
						posamezno	B3	1. mesto
		Osolnik Mitja	17. EP S	Apatin	Srbija	kombinacija	B1	3. mesto
2018	BIL	Brajkovič Matej	EP	Veldhoven	Nizozemska	9-ball		3. mesto
						10-ball		3. mesto

	SHW	Zidar Peter	EP	Varšava	Poljska	posamično		2. mesto
	STR	Tiršek Gorazd Franček	EP	Beograd	Srbija	R4 – mešano 10 m zračna puška stoje	SH2	1. mesto
	KEG	Osolnik Mitja	18. EP S	Targu Mureš	Romunija	posamično	B1	3. mesto
	PLES	Alibabič Amir	EP	Lomianki	Poljska	single men freestyle		2. mesto
						single men		3. mesto
2019	BIL	Brajkovič Matej	EP	Treviso	Italija	9-ball		3. mesto
	KEG	Žalar Marjan	EP	Zagreb	Hrvaška	posamično	B3	1. mesto
		Lampe Jože	EP	Zagreb	Hrvaška	posamično	B2	2. mesto
2021	BIL	Brajkovič Matej	EP	Laško	Slovenija	8-ball		3. mesto
				Antalya	Turčija	9-ball		2. mesto
						8-ball		3. mesto
						10-ball		3. mesto
		Slaček David	EP	Antalya	Turčija	desetka		3. mesto
	KEG	Žalar Marjan	20. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B3	1. mesto
						posamično	B3	1. mesto
		Lampe Jože	20. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B2	2. mesto
						posamično	B2	2. mesto
		Vogrič Karmen	20. EP S	Koprivnica	Hrvaška	kombinacija	B1	3. mesto
						posamično	B1	3. mesto

Kegljanje slepih in slabovidnih

Matej Brajkovič, biljard

Evropska prvenstva – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1974	KOŠ	Sitar Pavla Ševarac Franciska Kostevc Ivanka Ivnik Heda Šerbela Marja Kos Vesna Milinković	EP	Kerpape/ Lorient	Francija	košarka		3. mesto
1983	ŠAH	Šušteršič Andrej	VI. EP distrofikov	Grosbek	Nizozemska	ekipno		1. mesto
		Kisovec Darko	1.EP S	Kopenhagen/ Greve	Danska	golbal	Slep A	2. mesto
1985	GBL	Kisovec Darko Kopač Rajko	2.EP S	Olsztyn	Poljska	golbal		1. mesto
1987	ODB	Banfi Jože Kragelnik Davorin Homan Vladimir Kovačič Jože Župančič Marko	EP - odprto	Sarajevo	Jugoslavija	moški, ekipno, sede		2. mesto
1995	ODB	Goltnik Urnaut Anita Šart Alenka Kovačič Boža Jakin Bogomira Gutman Olga Cencelj Marinka Gradišek Emilie Triplat Veronika	EP	Ljubljana	Slovenija	ženske ekipno, sede	MH	3. mesto
1996	KOŠ	Trdina Marjan Peternelj Marjan Učakar Janez Bračič Slavko Robnik Peter Trdina Janez Koren Janko Kastelic Danijel Dubrovsky Igor Gračner Gregor Košec Ivan Berčon Jože	2. EP skupina B	Ljubljana	Slovenija	košarka		3. mesto
1997	GBL	More Erlend Vinkler Ivan Štor Vojko Žagar Igor Vogrinčič Boštjan	EP	Stockholm	Švedska	golbal	B3	1. mesto
1999	KOŠ	Trdina Marjan Peternelj Marjan Ostojič Mičo Robnik Peter Trdina Janez Košec Ivan Kastelic Danijel Dubrovsky Igor Gračner Gregor Berčon Jože Žgajnar Jože Slaček David	3. EP skupina B	Tavira/Algarve	Portugalska	košarka		1. mesto

	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Kovačič Boža Cencelj Marinka Triplat Veronika Šart Alenka Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Gosak Andreja	EP	Sarajevo	Bosna in Hercegovina	ženske, sede,ekipno	MH	1. mesto
2001	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Cencelj Marinka Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Gosak Andreja Jakin Bogomira Gutman Olga	EP	Sárospatak	Madžarska	ženske, ekipno	MH H H H H MH H	2. mesto
2003	KOŠ	Dubrovsky Igor Centrih Rudolf Berčon Jože Banjac Slobodan Gračner Gregor Klep Boris Ostojič Mičo Slaček David Šerbinek Simon Učakar Janez Župarič Marjan Barbo Tomaž	5. EP skupina B	Brno	Češka rep.	košarka		3. mesto
	NMT	Dolinar Andreja Pintar Mateja	EP	Zagreb	Hrvaška	ekipno	TT4-5	1. mesto
	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Cencelj Marinka Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Gosak Andreja Jakin Bogomira Šart Alenka Ovčjak Nadja	EP	Lappeenranta	Finska	sede, ženske , ekipno	MH H H H H H MH H MH H	2. mesto
2005	NMT	Tomažin Mojca Pintar Mateja	EP	Jesolo	Italija	ekipno	Raz4-5	3. mesto
	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Jakin Bogomira Cencelj Marinka Ovčjak Nadja Gošnjak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Simonič Tanja Justin Ana	EP	Leverkusen	Nemčija	ekipno, ženske, sede	MH H H H H H H H MH	3. mesto
2007	NMT	Pintar Mateja Dolinar Andreja Meglič Barbara	EP	Kranjska gora	Slovenija	ekipno	TT4	1. mesto

	STR	Tiršek Gorazd Franček Majcenovič Srečko Pavlin Damjan	EP	Suhl	Nemčija	ekipno, zračna puška, stoje, mešano	SH2	1. mesto
						ekipno zračna puška, leže, mešano	SH2	2. mesto
	ODB	Goltnik Urnaut Anita Gradišek Emilie Jakin Bogomira Cencelj Marinka Šart Alenka Gošnak Danica Tomič Štefka Kotnik Saša Kovačič Boža Kodrič Tanja	EP	Nyíregyháza	Madžarska	ekipno, ženske, sede	MH H H H MH H H H H H	3. mesto
2008	GBL	Vinkler Ivan Vogrinčič Boštjan Dolanc Gorazd Ledinek Matej Podobnikar Simon Pirc Dejan	EP S B skupina	Pajulahti- Nastola	Finska	ekipno	B2 B2 B3 B3 B2 B3	1. mesto
2009	ODB	Cencelj Marinka Goltnik Urnaut Anita Gošnak Danica Zbil Jasmina Jakin Bogomira Gabršček Lena Ocepek Suzana Šart Alenka Tomič Štefka Justin Ana	EP	Elblag	Poljska	odbojka sede	H MH H H H H H MH H H	3. mesto
2010	SHW	Slovenija	EP S	Handen	Švedska	ekipno		2. mesto
2011	NMT	Pintar Mateja Dolinar Andreja	EP	Split	Hrvaška	ekipno	TT4-5	3. mesto
2012	KEG	Furlan Tomaž Padežnik Danica	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	tandem mix	B2	3. mesto
		Fras Marija Žalar Marjan	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	tandem mix	B3	3. mesto
		Fras Marija Padežnik Danica Vogrič Karmen	13.EP KEG S	Celje	Slovenija	ekipno Ž		3. mesto
2013	ODB	Kotnik Saša Cencelj Marinka Gabršček Lena Terbuc Roudi Regina Zbil Jasmina Satošek Simona Gošnak Danica Jakin Bogomira Ocepek Suzana Justin Ana	EP	Elblag	Poljska	odbojka sede		3. mesto

		Gabršček Lena Jeler Senta Ovčjak Nadja Terbuc Roudi Regina Cencelj Marinka Zbil Jasmina Ocepek Suzana Gošnak Danica Jakin Bogomira Ferjan Jana	EP	Podčetrtek	Slovenija	odbojka sede		3. mesto
	KEG	Baltič Safet Furlan Tomaž Lampe Jože Osolnik Mitja Vodušek Jakob Vogrič Dario Žalar Marjan Žalar Mitja	14.EP KEG S	Apatin	Srbija	ekipno		2. mesto
		Benedik Zdenka Žalar Marjan	14.EP KEG S	Apatin	Srbija	tandem mix	B3	2. mesto
2014	GBL	Ledinek Matej Vogrinčič Boštjan Koščak Blaž Mihajlovič Zlatko Višnikar Borut	EP skupina B	Budimpešta	Madžarska	ekipno		1. mesto
	SHW	Kos Sanja Oranič Tanja Susman Miha Zidar Peter	EP	Haninge	Švedska	ekipno mešana		2. mesto
	KEG	Furlan Tomaž Žalar Marjan Baltič Safet Osolnik Mitja Vodušek Jakob Rus Miro Kajtna Sašo Žagar Igor	15.EP S	Tomaszow Mazowiecki	Poljska	ekipno		3. mesto
		Fras Marija Žalar Marjan	15.EP S	Tomaszow Mazowiecki	Poljska	tandem mix	B3	3. mesto
2016	GBL	Ledinek Matej Koščak Blaž Višnikar Borut Vogrinčič Boštjan Hodžič Elvis	EP B skupina	Maia	Portugalska	ekipno		3. mesto
	SHW	Kos Sanja Oranič Tanja Zidar Peter Susman Miha Repa Denis	EP	Pisa	Italija	ekipnoešana		2. mesto
	KEG	Baltič Safet Vodušek Jakob Furlan Tomaž Osolnik Mitja Rus Miro Žalar Marjan Žagar Igor Kajtna Sašo Tomšič Franc	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	ekipno		1. mesto
		Vogrič Karmen Osolnik Mitja	16. EP S	Koprivnica	Hrvaška	tandem mix	B1	3. mesto

2017	KEG	Osolnik Mitja Vogrič Dario Lampe Jože Furlan Tomaž Bihar Josip Žalar Marjan Žagar Igor Kajtna Sašo Tomšič Franc	16. EP S	Apatin	Srbija	ekipno		2. mesto
		Fras Marija Padežnik Danica Vogrič Karmen Pirc Alojzija	17. EP S	Apatin	Srbija	ekipno		3. mesto
		Padežnik Danica Lampe Jože	17. EP S	Apatin	Srbija	tandem mix	B2	1. mesto
		Vogrič Karmen Osolnik Mitja	17. EP S	Apatin	Srbija	tandem mix	B1	1. mesto
2018	SHW	Zidar Peter Susman Miha Kos Sanja Oranič Tanja	EP	Varšava	Poljska	ekipno mešano		3. mesto
	KEG	Vogrič Karmen Osolnik Mitja	19. EP S	Targu Mureš	Romunija	tandem mix	B1	1. mesto
		Osolnik Mitja Vogrič Dario Lampe Jože Tomšič Franc Rus Miro Žagar Igor Kajtna Sašo	18. EP S	Targu Mureš	Romunija	ekipno		3. mesto
	PLES	Alibabič Amir	EP	Lomianki	Poljska	duo latin		2. mesto
						duo freestyle		2. mesto
		Fijolič Nastja	EP	Lomianki	Poljska	duo freestyle		2. mesto
						duo latin		2. mesto
2019	GBL	Kogovšek Robi Vogrinčič Boštjan Ledinek Matej Pirc Dejan Višnikar Borut	EP skupina C	L'Aquila	Italija	ekipno		1. mesto
2021	KEG	Fras Marija Žalar Marjan	20. EP S	Koprivnica	Hrvaška	tandem mix B3	B3	3. mesto
		Žalar Marjan Osolnik Mitja Kajtna Sašo Lampe Jože Muhič Slavko Rus Miro Žagar Igor	20. EP S	Koprivnica	Hrvaška	ekipno		2. mesto

Marjan Trdina: »Med evropskim prvenstvom v Varšavi sem si proti ekipi Češke strgal kito na prstu. Na pregledu v bolnici zdravnik vpraša, kaj mi je. Nekdo mu pove, da imam težave s prstom. Zdravnik me začudeno pogleda in reče, da me zaradi tega pa res ni treba z vozičkom po bolnici voziti.

S prvenstvom sem potem nadaljeval, opornico za prst pa smo delali kar iz palčk od lizik. Zadolžitev, da pred vsako tekmo polžiže liziko, je imel soigalec Peter Robnik.«

Svetovne igre

Svetovne igre posamično

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1973	ATL	Sitar Pavla	21. SI V	Stoke Mandeville		met kopja	Razred 2	2. mesto
						hitrostna vožnja	Razred 2	2. mesto
						slalom z vozičkom	Razred 2	1. mesto
		Ševarac Franciska	21. SI V	Stoke Mandeville		met kopja	Razred 4	2. mesto
						suvanje krogle	Razred 4	3. mesto
1974	ATL	Gorenc Martin	SI za vse invalide	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	met diska		2. mesto
						met kopja		3. mesto
						suvanje krogle		3. mesto
		Peternelj Marjan	III.SI za vse invalide	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	suvanje krogle	Raz 4	1. mesto
			SI za vse invalide	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	met diska		1. mesto
						met kopja		1. mesto
		Koščak Anton	SI za vse invalide	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	met diska		3. mesto
	PLA	Banfi Jože	SI za vse invalide	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	50 m prsno		1. mesto
						50 m prosto		2. mesto
		Lah Rastko	SI za vse invalide	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	50 m prsno		3. mesto
						50 m hrbtno		1. mesto
1975	ATL	Sitar Pavla	XXIII. SI V (ni več vrst.reda!)	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	met kopja		3. mesto
						??????		2. mesto
1978	ATL	Breitenberger Edvard	IV. SI CP/ ali III.SP	Edinburgh	Vel. Britanija (Škotska)	800 m	Raz. C	1. mesto
			IV. SI CP	Edinburgh	Vel. Britanija (Škotska)	suvanje krogle	Raz. C	3. mesto
		Bubola Marina	IV. SI CP	Edinburgh	Vel. Britanija (Škotska)	suvanje krogle	Raz. C	3. mesto
						met kija	Raz. C	2. mesto
	NMT	Bubola Marina	IV. SI CP	Edinburgh	Vel. Britanija (Škotska)	posamično	Raz. C	2. mesto
	STR	Breitenberger Edvard	IV. SI CP	Edinburgh	Vel. Britanija (Škotska)	zračna puška sede, 20 strellov	Raz. C	2. mesto
		Bubola Marina	IV. SI CP	Edinburgh	Vel. Britanija (Škotska)	zračna puška stoje, 20 strellov	Raz. C	1. mesto
1981	ATL	Okoren Jože	Neuradno SP	Rim	Italija	met diska		2. mesto
		Petrnelj Marjan	Neuradno SP	Rim	Italija	met kopja		2. mesto
1982	ATL	Izlakar Franjo	5. SI CP	Greve	Danska	met kopja	Raz.8	1. mesto
						suvanje krogle	Raz.8	2. mesto

1986	ATL	Kocmut Rudolf	SI CP	Gits ??	Belgija	CP	1500 m	2. mesto
							800 m	1. mesto
	NMT	Us Vilko	SI CP	Gits ??	Belgija	posamično		3. mesto
	PLA	Vodnik Igor	SI CP	Gits ??	Belgija	100 hrbtno		2. mesto
1995	ATL	Lapornik Dragica	SI V	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	met diska	F5	2. mesto
						suvanje krogle		1. mesto
		Roškar Janez	SI V	Stoke Mandeville	Vel. Britanija	met diska	F5	3. mesto
						met kopja	F5	1. mesto
						suvanje krogle	F5	2. mesto
1997	ATL	Izlakar Franjo	SI CP/Robin Hood igre	Nottingham	Vel. Britanija	suvanje krogle	F37	2. mesto
	NMT	Šuligoj Sašo	SI CP/Robin Hood igre	Nottingham	Vel. Britanija	posamično	Raz. 6	3. mesto

Evropske paraigre mladih

Evropske paraigre mladih – posamezno								
Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
2015	ATL	Glušič Tanja	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	400 m	B2	3. mesto
						suvanje krogle	B2	3. mesto
						100 m	B2	3. mesto
	BAL	Hirkič Zikret	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	BC3		1. mesto
		Škof Nika	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	BC3		3. mesto
	PLA	Masterl Ema	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	100 m prosto		1. mesto
						50 m prosto		1. mesto
						50 m hrbtno		1. mesto
		Jagodic Patrik	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	100 m hrbtno		2. mesto
						100 m prosto		3. mesto
						50 m prosto		2. mesto
						100 m delfin		1. mesto
		Štefanič Miha	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	50 m prsno		1. mesto
								2. mesto
						100 m delfin		1. mesto
		Gimpelj Jaka	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	100 m prosto		3. mesto
						50 m prosto		2. mesto
		Golčer Maruša	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	100 m prsno		1. mesto
						50 m prsno		2. mesto
						50 m hrbtno		2. mesto
		Križaj Janez	3. EU paraigre mladih	Varaždin	Hrvaška	50 m prsno		2. mesto
2017	BAL	Adamlje Blaž	4. EU paraigre mladih	Genova	Italija	BC5		1. mesto

		Zulić Ezana	4. EU paraigre mladih	Genova	Italija	BC5		2. mesto
	NMT	Trtnik Luka	4. EU paraigre mladih	Genova	Italija	posamično		1. mesto
						ekipno		1. mesto
	PLA	Planinc Lucija	4. EU paraigre mladih	Genova	Italija	100 m prosto	S11-S13	2. mesto
						100 m prsno	S11-S13	3. mesto
						100 m hrbtno		2. mesto
		Vejnovič Aljaž	4. EU paraigre mladih	Genova	Italija	100 m prsno		3. mesto
						200 m prosto		1. mesto
2019	ATL	Kogovšek Robi	5. EU paraigre mladih	Pajulahti	Finska	100 m	T11-T12	3. mesto
	NMT	Trtnik Luka	5. EU paraigre mladih	Pajulahti	Finska	ekipno		3. mesto
						posamezno		2. mesto
	PLA	Žnidaršič Svenšek Tim	5. EU paraigre mladih	Pajulahti	Finska	50 m delfin		1. mesto
2022	NMT	Bečirovič Alen	6. EU paraigre mladih	Pajulahti	Finska	Ekipno		3. mesto
	PLA	Žnidaršič Svenšek Tim	6. EU paraigre mladih	Pajulahti	Finska	100 m hrbtno		3. mesto

Dobitniki medalj ob prihodu iz Sydneya

Osvojene medalje po vrsti tekmovanj (para športi)				
Tekmovanje	Zlata medalja	Srebrna medalja	Bronasta medalja	Skupaj
Paralimpijske igre	15	16	22	53
Svetovna prvenstva	17	24	36	77
Evropska prvenstva	58	59	92	209
Evropske para igre mladi	13	11	12	36
Svetovne igre	12	17	11	40
Skupaj	115	127	173	415

Dolgoletni košarkar in športni delavec Gregor Gračner

Žiga Kobaševič (prvi z leve) trener reprezentance Slovenije

Showdown – namizni tenis za slepe in slabovidne (prvi z leve), trener Gregor Habjan

Šah slepi in slabovidni (prvi z leve) Matej Žnuderl in Emil Muri

Izkušena paralimpijca v paranamiznem tenisu, Andreja Dolinar in Bojan Lukežič

6

Pregled največjih mednarodnih tekmovanj in dobitnikov medalj gluhih

Prve olimpijske igre gluhih so bile organizirane že leta 1924 v Parizu, Francija, po končanih olimpijskih igrah, in tako predstavljajo prve igre v zgodovini za športnike invalide.

Prvič so slovenski športniki na igrah sodelovali leta 1949 na Danskem. Poleg olimpijskih iger gluhih so v nadaljevnu predstavljeni tudi dobitniki medalj z olimpijskih iger ter svetovnih in evropskih prvenstvih.

Pregled poletnih olimpijskih iger gluhih

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Pariz, Francija, 10.–17. avgust 1924

Na igrah je sodelovalo 9 držav in nastopilo 148 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Amsterdam, Nizozemska, 18.–26. avgust 1928

Na igrah je sodelovalo 10 držav in nastopilo 212 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Nuremberg, Nemčija, 19.–23. avgust 1931

Na igrah je sodelovalo 14 držav in nastopilo 316 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, London, Anglija, 17.–24. avgust 1935

Na igrah je sodelovalo 12 držav in nastopilo 221 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Stockholm, Švedska, 24.–27. avgust 1939

Na igrah je sodelovalo 13 držav in nastopilo 250 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Copenhagen, Danska, 12.–16. avgust 1949

Na igrah je sodelovalo 14 držav in nastopilo 391 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Dragica Klešič, Anton Kogovšek, Marija Sande in Jožef Kristan.

Nogomet: Alojz Friščič.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Bruselj, Belgija, 15.–19. avgust 1953

Na igrah je sodelovalo 16 držav in nastopilo 473 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Milano, Italija, 25.–30. avgust 1957

Na igrah je sodelovalo 25 držav in nastopilo 635 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Anton Kogovšek.

Košarka: Vinko Cepec, Vlado Kordiš, Anton Levstek, Alojz Milošič, Peter Naglič, Alfred Pevcin st., Janez Štirn, Vinko Torkar in Anton Nahtigal.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Helsinki, Finska, 6.–10. avgust 1961

Na igrah je sodelovalo 24 držav in nastopilo 613 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Washington, D.C., ZDA, 27. junij–3. julij 1965

Na igrah je sodelovalo 27 držav in nastopilo 687 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Beograd, Jugoslavija, 9.–16. avgust 1969

Na igrah je sodelovalo 33 držav in nastopilo 1189 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Drago Jerman in Nikola Krajačić.

Košarka: Adolf Antih, Jožef Beber, Peter Furlan, Valerij Rot, Janez Štirn, Dušan Zajc, Janez Slatinšek, Stanko Veršič, Matevž Marinko in Janez Perčič.

Kolesarjenje: Mirko Jerman, Anton Klepec, Jože Koser, Marjan Lampelj in Viktor Lešnjak.

Gimnastika: Maks Stopar in Marjan Pavau.

Skok v vodo: Rudolf Krošelj.

Vodja reprezentance: Jovan Odavić

Medalje:

Mirko Jerman kolesarjenje sprint 1000 m 3. mesto

Mirko Jerman, Anton Klepec in Marjan Lampelj, kolesarjenje kronometer ekipno 3. mesto

Marjan Lampelj kolesarjenje cestna dirka 105 km 3. mesto

Mirko Jerman kolesarjenje, skupni seštevek – posamično, 3. mesto

Maks Stopar in Marjan Pavau gimnastika obvezni program, ekipno 3. mesto, obvezni in poljubni program, ekipno 3. mesto

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Malmö, Švedska, 21.–28. avgust 1973

Na igrah je sodelovalo 31 držav in nastopilo 1116 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Nikola Krajačić.

Kolesarjenje: Mirko Jerman, Anton Klepec in Marjan Lampelj.

Košarka: Valerij Rot in Janez Perčič.

Medalje:

Mirko Jerman kolesarjenje kronometer 35 km 3. mesto.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Bukarešta, Romunija, 17.–27. julij 1977

Na igrah je sodelovalo 32 držav in nastopilo 1150 športnikov.

Slovenski športniki:

Kolesarjenje: Roman Capuder, Mirko Jerman, Anton Klepec in Marjan Lampelj.

Namizni tenis: Bogdan Ipavec.

Košarka: Jože Kralj, Milošič Branko, Janez Perčič in Branko Srdan.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Köln, Zahodna Nemčija, 23. - 01. 08. 1981

Na igrah je sodelovalo 32 držav in nastopilo 1198 športnikov.

Slovenski športniki:

Košarka: Janez Kocjan, Jože Kralj, Janez Perčič in Alfred Pevcin.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Los Angeles, ZDA, 10.–20. avgust 1985

Na igrah je sodelovalo 29 držav in nastopilo 995 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Christchurch, Nova Zelandija, 7.–17. januar 1989

Na igrah je sodelovalo 30 držav in nastopilo 955 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Sofija, Bolgarija, 24. julij–2. avgust 1993

Na igrah je sodelovalo 52 držav in nastopilo 1679 športnikov.

Slovenski športniki:

Namizni tenis: Ljudmila Razlag in Vida Orešnik.

Kolesarjenje: Samo Petrač, Damjan Šebjan, Janez Rotar, Mirko Jerman in Tomaž Klemen.

Strelstvo: Jožica Verbančič, Martin Ploj in Vesna Mušič.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

Medalje:

Petrač Samo 100 km, cestna dirka 3. mesto.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Copenhagen, Danska, 13.–26. julij 1997

Na igrah je sodelovalo 65 držav in nastopilo 2027 športnikov.

Slovenski športniki:

Kolesarjenje: Samo Petrač, Robert Erčulj in Janez Rotar.

Košarka: Alfred Pevcin, Damjan Šebjan, Peter Potočnik, Christian Alexander Budelli, Kocjan Janez, Šime Mrša, Miha Zupan, Aleš Podlogar, Roman Krajačić, Petar Ranković, Saša Lukić in Jožef Jelen.

Strelstvo: Jožica Verbančič in Sandra Zver.

Plavanje: Rok Vegelj.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Rim, Italija, 22. julij–1. avgust 2001

Na igrah je sodelovalo 67 držav in nastopilo 2208 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Primož Povše.

Kolesarjenje: Samo Petrač.

Košarka: Damjan Šebjan, Potočnik Peter, Budelli Christian, Starc Domen, Jakofčič Miha, Zupan Miha, Grošelj Simon, Krajačič Roman, Ranković Petar, Lukić Saša in Drekonja Nejc.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

Medalje:

Košarkarska ekipa 2. mesto

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Melbourne, Avstralija, 5.–16. januar 2005

Na igrah je sodelovalo 63 držav in nastopilo 2038 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Primož Povše.

Bowling: Boštjan Rolk.

Kolesarjenje: Samo Petrač.

Košarka: Domen Starc, Simon Grošelj, Miha Jakofčič, Christian Alexander Budelli, Saša Lukić, Damjan Šebjan, Albert Bijol, Petar Ranković, Aleksander Perič, Nejc Drekonja in Miha Zupan.

Plavanje: Rok Vogelj.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

Medalje:

Košarkarska ekipa 2. mesto

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Taipei, Kitajska 1, 5.–15. september 2009

Na igrah je sodelovalo 77 držav in nastopilo 2493 športnikov.

Slovenski športniki:

Judo: Eva Potočnik.

Kolesarjenje: Samo Petrač.

Košarka: Saša Lukić, Domen Starc, Jan Orešnik, Miha Jakofčič, Miha Fabijan, Klemen Javornik, Damjan Šebjan, Petar Ranković, Aleksandar Perič, Nejc Drekonja in Matic Makuc.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Sofija, Bolgarija, 26. julij–4. avgust 2013

Na igrah je sodelovalo 83 držav in nastopilo 2711 športnikov.

Slovenski športniki:

Košarka: Samo Dolanc, Miha Jakofčič, Saša Lukić, Matic Makuc, Jan Orešnik, Aleksandar Perič, Petar Ranković, Damjan Šebjan, Domen Starc, Luka Žabot in Miha Zupan.

Tenis: Marino Kegl.

Vodja reprezentance: Anton Petrič.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Samsun, Turčija, 18.–30. julij 2017

Na igrah je sodelovalo 97 držav in nastopilo 2873 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Tadej Enci.

Tenis: Marino Kegl.

Košarka: Jurij Koderman, Saša Lukić, Matic Makuc, Lukas Mord, Šime Mrša, Orešnik Jan, Perič Aleksandar, Ranković Petar, Šebjan Damjan, Starc Domen, Zupan Miha in Žabot Luka.

Vodja reprezentance: Robert Žlajpah.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Caxias do Sul, Brazilija, 1.–15. maj 2021

Na igrah je sodelovalo 73 držav in nastopilo 2412 športnikov.

Slovenski športniki:

Atletika: Iris Breganski, Tadej Enci in Leja Glojnarič.

Tenis: Marino Kegl.

Vodja reprezentance: Anton Petrič.

Medalje:

Leja Glojnarič skok v višino 1. mesto, sedmerboj 1. mesto

Iris Breganski skok v višino 3. mesto, sedmerboj 3. mesto

Samo Petrač: »Šport mi pomeni veliko, vse. Ponosen sem na svoje dosežke, ki so plod trdega in organiziranega dela. Vsem se zahvaljujem za pomoč, predvsem Zvezi ŠIS – SPK.«

Marino Kegl na letnih olimpijskih igrah gluhih v Caxiasu do Sulu

Slovenska košarkarska reprezentanca gluhih - evropski prvak leta 2004 v Ljubljani

Slovenska ekipa na olimpijskih igrah gluhih, Caxias do Sul 2021 (z leve proti desni) Marino Kegl, Leja Glojnaric, Tadej Encin, Iris Breganski

Pregled zimskih olimpijskih iger gluhih

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Seefeld, Avstrija, 26.–30. februar 1949

Na igrah je sodelovalo 5 držav in nastopilo 33 športnikov.
Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Oslo, Norveška, 20.–24. februar 1953

Na igrah je sodelovalo 6 držav in nastopilo 44 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Josef Burggraf, Anton Kogovšek in Emil Potočnik.

Nordijsko smučanje: Slavko Kolarič in Florian Kotnik.

Vodja reprezentance: Ciril Sitar.

Medalje:

Anton Kogovšek smuk 2. mesto, kombinacija 3. mesto.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Oberammergau, Zahodna Nemčija, 10.–13. februar 1955

Na igrah je sodelovalo 8 držav in nastopilo 59 športnikov.
Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Montana-Vermala, Švica, 27.–31. januar 1959

Na igrah je sodelovalo 9 držav in nastopilo 53 športnikov.
Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Åre, Švedska, 12.–16. marec 1963

Na igrah je sodelovalo 9 držav in nastopilo 60 športnikov.
Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Berchtesgaden, Zahodna Nemčija, 20.–25. februar 1967

Na igrah je sodelovalo 12 držav in nastopilo 77 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Borut Glažar, Drago Jerman, Stanko Mur, Aleksander Rot, Slatinšek Janez in Stopar Maks.

Vodja reprezentance: Anton Klančnik.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Adelboden, Švica, 25.–30. februar 1971

Na igrah je sodelovalo 13 držav in nastopilo 92 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Borut Glažar, Janez Slatinšek in Maks Stopar.

Vodja reprezentance: Vinko Cepec.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Lake Placid, ZDA, 2.–8. februar 1975

Na igrah je sodelovalo 13 držav in nastopilo 139 športnikov.
Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, MÉRIBEL, Francija, 21.–27. januar 1979

Na igrah je sodelovalo 14 držav in nastopilo 113 športnikov.
Slovenska ekipa ni sodelovala.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Madonna di Campiglio, Italija, 13.–23. januar 1983

Na igrah je sodelovalo 15 držav in nastopilo 147 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Sabina Hmelina, Bojana Hren, Božo Juratovec, Bogdan Kuhar, Orešnik Gorazd, Milica-Ljudmila Razlag, Stopar Maks in Valentinčič Ida.

Vodja reprezentance: Aljoša Radžepovič.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Oslo, Norveška, 7.–14. februar 1987

Na igrah je sodelovalo 15 držav in nastopilo 129 športnikov.

Slovenska ekipa ni sodelovala.

Banff 1991

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Banff, Kanada, 2.–9. marec 1991

Na igrah je sodelovalo 16 držav in nastopilo 181 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Sabina Hmelina in Samo Petrač.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Ylläs, Finska, 14.–19. marec 1995

Na igrah je sodelovalo 18 držav in nastopilo 258 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Sabina Hmelina, Alojzija Meglič in Samo Petrač.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

Medalje:

Sabina Hmelina veleslalom 2. mesto, superveleslalom 3. mesto, smuk 1. mesto.

Alojzija Meglič smuk 3. mesto.

Samo Petrač slalom 3. mesto, veleslalom 3. mesto, smuk 2. mesto.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Davos, Švica, 6.–14. marec 1999

Na igrah je sodelovalo 18 držav in nastopilo 265 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Sabina Hmelina, Alojzija Meglič in Samo Petrač.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

Medalje:

Alojzija Meglič superveleslalom 3. mesto.

Sabina Hmelina superveleslalom 2. mesto.

Samo Petrač smuk 1. mesto.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Sundsvall, Švedska, 26. februar–9. marec 2003

Na igrah je sodelovalo 21 držav in nastopilo 247 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Sabina Hmelina, Adrijana Ločnikar, Alojzija Meglič, Samo Petrač in Matej Tertinek.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

Medalje:

Sabina Hmelina paralelni slalom 2. mesto

Samo Petrač smuk 2. mesto

Alojzija Meglič smuk 3. mesto

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Salt Lake City, ZDA, 1.–10. februar 2007

Na igrah je sodelovalo 23 držav in nastopilo 298 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Alojzija Meglič in Samo Petrač.

Vodja reprezentance: Janez Slatinšek.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Visoke Tatry, Slovaška, 16.–28. februar 2011

Odpovedano.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Hanti-Mansijsk in Magnitogorsk, Rusija, 2.8 marec–5. april 2015

Na igrah je sodelovalo 27 držav in nastopilo 336 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Anja Drev.

Vodja reprezentance: Anton Petrič.

Medalje:

Anja Drev smuk 3. mesto

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH, Valtellina-Valchiavenna, Italija, 12.–21. december 2019

Na igrah je sodelovalo 34 držav in nastopilo 493 športnikov.

Slovenski športniki:

Alpsko smučanje: Anja Drev.

Vodja reprezentance: Sabina Hmelina.

Anja Drev na svetovnem prvenstvu gluhih v alpskem smučanju v Innerkremsu

Sabina Hmelina, najboljša alpska smučarka gluhih Slovenije

Samo Petrač, prejemnik CISS priznanja za poštvalnost v športu

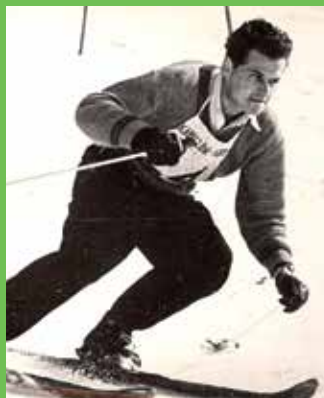
Predstavitev dobitnikov olimpijskih medalj gluhih

Samo Petrač – najuspešnejši gluhi športnik v zgodovini športa gluhih v Sloveniji, edini gluhi športnik, ki je osvojil medalje tako na letnih kot zimskih olimpijskih igrah gluhih. Prejemnik prve olimpijske medalje gluhih za Slovenijo. Osvojil je eno na letnih olimpijskih igrah kot cestni kolesar in kot alpski smučar pa kar pet medalj. V letu 2010 je prejel posebno priznanje CISS za požrtvovalnost v športu. Leta 2014 je prejel Bloudkovo plaketo za športne dosežke.

Sabina Hmelina – najuspešnejša gluha športnica v Sloveniji, prejemnica Cizljeve plakete leta 1995 in Bloudkove plakete leta 2004 za športne dosežke. Osvojila je pet olimpijskih medalj kot alpska smučarka.

Anton Kogovšek – prvi gluhi olimpijec Slovenije v takratni Jugoslaviji, nastopil je na letnih olimpijskih igrah gluhih leta 1949 v Kopenhagnu, prvo medaljo za Slovenijo je osvojil na zimskih olimpijskih igrah gluhih v Oslu leta 1953, kjer je osvojil srebrno in bronasto v alpskem smučanju.

Alojzija Meglič – kot alpska smučarka je osvojila tri medalje na zimskih olimpijskih igrah gluhih, sedaj se ukvarja z alpinizmom.

Mirko Jerman – v času nekdanje Jugoslavije je osvojil štiri medalje kot cestni kolesar na letnih olimpijskih igrah v Beogradu 1969 in Malmöju leta 1973.

Leja Glojnarič – atletinja iz AK Brežice, osvojila dve zlati medalji v sedmerboju in skoku v višino na letnih olimpijskih igrah gluhih Caxias do Sul leta 2022.

Iris Breganski – atletinja z dvema osvojenima bronastima medaljama v sedmerboju in skoku v višino letnih olimpijskih igrah gluhih Caxias do Sul leta 2022.

Marjan Lampelj – cestni kolesar z dvema bronastima medaljama na letnih olimpijskih igrah v Beogradu 1969.

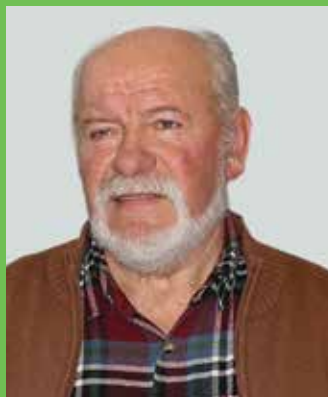
Anja Drev – alpska smučarka z osvojeno bronasto medaljo v smuku na zimskih olimpijskih gluhih v Hanti-Mansijsku leta 2015.

Marjan Pavcu - bronasta medalja v gimnastiki na letnih olimpijskih igrah v Beogradu 1969. Zaposlili se je na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije kot snemalec in video montažer.

Košarkarska reprezentanca gluhih – osvojila prvo ekipno olimpijsko medaljo-srebro po hudem boju z Američani v finalu v Rimu leta 2001. Uspeh ponovila z enako medaljo v Melbournu leta 2005. Obe reprezentanci je vodil legendarni trener Peter Brumen.

Anton Klepec – cestni kolesar z bronasto medaljo na letnih olimpijskih igrah v Beogradu 1969. Kasneje je bil pomočnik trenerja Antona Kunaverja.

Maks Stopar – bronasta medalja v gimnastiki na letnih olimpijskih igrah v Beogradu 1969, kasneje je bil aktiven tudi v alpskem smučanju.

Rudi Krošelj – bronasta medalja v skoku v vodo na letnih olimpijskih igrah v Beogradu 1969.

Mednarodni šport gluhih – dobitniki medalj

Gluhi in naglušni športniki se skozi zgodovino organiziranih tekmovanj na najvišjem nivoju ponašajo z 78 medaljami, od tega so jih kar 30 osvojili na največjem tekmovanju za gluhe in naglušne športnike na svetu – olimpijadi za gluhe oz. Deaflympics.

Sledi imenski seznam osvajalcev medalj z največjih tekmovanj – Deaflympics, svetovnih ter evropskih prvenstev.

Legenda:

Športna panoga	Vrsta tekmovanja
ASM - alpsko smučanje	DLG - Deaflympics za gluhe Z - zimske; L - letne
ATL - atletika	SP - svetovna prvenstva
GIM - gimnastika/vaje na orodju	EP - evropska prvenstva
JDO - judo	
KGL - kegljanje	
KOL - kolesarjenje	
KOŠ - košarka	
PLA - plavanje	
SVV - skoki v vodo	
ŠAH - šah	
TNS - tenis	

Deaflympics

Deaflympics – posamično

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje2	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
1953	ASM	Kogovšek Anton	2. DLG Z	Oslo	Norveška	Kombinacija	3. mesto
						Smuk	2. mesto
1969	KOL	Jerman Mirko	11. DLG L	Beograd	Jugoslavija	1000 m šprint	3. mesto
						Skupni seštevek – posamično	3. mesto
		Lampelj Marjan	11. DLG L	Beograd	Jugoslavija	Cesta 105 km, ind.	3. mesto
	SVV	Krošelj Rudolf	11. DLG L	Beograd	Jugoslavija	3 m deska	3. mesto
1973	KOL	Jerman Mirko	12. DLG L	Malmö	Švedska	35 km kriterij (Time trial)	3. mesto
1993	KOL	Petrač Samo	17. DLG L	Sofia	Bolgarija	100 km, cestna dirka	3. mesto

1995	ASM	Petrač Samo	13. DLG	Z	Ylläs	Finska	Smuk	2. mesto
							Veleslalom	3. mesto
							Slalom	3. mesto
		Hmelina Sabina	13. DLG	Z	Ylläs	Finska	Smuk	1. mesto
							Veleslalom	2. mesto
							Superveleslalom	3. mesto
		Meglič Alojzija	13. DLG	Z	Ylläs	Finska	Smuk	3. mesto
1999	ASM	Petrač Samo	14. DLG	Z	Davos	Švica	Smuk	1. mesto
		Hmelina Sabina	14. DLG	Z	Davos	Švica	Superveleslalom	2. mesto
		Meglič Alojzija	14. DLG	Z	Davos	Švica	Superveleslalom	3. mesto
2003	ASM	Petrač Samo	15. DLG	Z	Sundsvall	Švedska	Smuk	2. mesto
		Hmelina Sabina	15. DLG	Z	Sundsvall	Švedska	Paralelni slalom	2. mesto
		Meglič Alojzija	15. DLG	Z	Sundsvall	Švedska	Smuk	3. mesto
2015	ASM	Drev Anja	18. SIG Deaflympics	Z	Hanti-Mansijsk, Magnitogorsk	Ruska federacija	Smuk	3. mesto
2022	ATL	Breganski Iris	24. Deaflympics		Caxias do Sul	Braziliya	Skok v višino posamično	3. mesto
							Sedmerboj-heptatlon skupno	3. mesto
		Glojnarič Leja	24. Deaflympics		Caxias do Sul	Braziliya	Skok v višino posamično	1. mesto
							Sedmerboj-heptatlon skupno	1. mesto

Deaflympics – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
1969	GIM	Stopar, Paveu, Krmpotić	11. DLG L	Beograd	Jugoslavija	Obvezni program, ekipno, skupno	3. mesto
1969	KOL	Jerman Mirko, Lampelj Marjan, Klepec Anton	11. DLG L	Beograd	Jugoslavija	Skupni seštevek – ekipno	3. mesto
2001	KOŠ	Šebjan Damjan Potočnik Peter Budelli Christian Starc Domen Jakofčič Miha Zupan Miha Grošelj Simon Krajačič Roman Rankovič Peter Lukić Saša Drekonja Nejc	19. DLG L	Rim	Italija		2. mesto
2005	KOŠ	Starc Domen Grošelj Simon Jakofčič Miha Budelli Christian Alexander Lukić Saša Šebjan Damjan Bijol Albert Rankovič Peter Perič Aleksander Drekonja Nejc Zupan Miha	20. DLG L	Melbourne	Avstralija	Gluhi, moški, ekipno	2. mesto

Svetovna prvenstva

Svetovna prvenstva gluhi – posamezno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
1971	KOL	Jerman Mirko	SP G	Genova	Italija	Posamično	1. mesto
1974	KOL	Jerman Mirko	4.SP G	Villafranca	Italija	1000 m sprint	1. mesto
		Klepec Anton	4.SP G	Villafranca	Italija	100+km	3. mesto
1984	ŠAH	Kerec Jože	8. SP G	Washington	ZDA	Gluhi, posamično	1. mesto
2001	JDO	Zorko Eva	SP G	Ostia, Lido	Italija	Kat. do 57 kg	1. mesto
						Absolutno	1. mesto
2004	JDO	Zorko Eva	SP G	Moskva	Rusija	Kat. do 57 kg	1. mesto
						Odprto	
2017	ASM	Drev Anja	SP smučanje G	Innerkrems	Avstrija	Smuk	3. mesto
						Superkombinacija	3. mesto

Svetovna prvenstva gluhi – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Razred	Uvrstitev
1978	ŠAH	Kerec Jože	8. SP G (ICSC)	Oberstdorf	ZRN	Šah, ekipno, gluhi		1. mesto
1982	ŠAH	Kerec Jože	9. SP G	Palma de Mallorca	ESP	Šah, ekipno, gluhi		1. mesto
1986	ŠAH	Kerec Jože, A. Šabotić, D. Osmić, B. Dakić, M. Nikolić	10. SP G (ICSC)	Albufeira	Portugalska	Šah, gluhi, ekipno		1. mesto
1990	ŠAH	Kerec Jože	11. SP G (ICSC)	Veszprém	Madžarska	Šah, gluhi, ekipno	3 deska	1. mesto
2002	KOŠ	Šebjan Damjan Bešić Almir Budelli Christian Alexander Starc Domen Jakofčič Miha Grošelj Simon Krajačič Roman Rankovič Peter Lukić Saša Drekonja Nejc	1.SP G	Atene	Grčija	Moški, ekipno		3. mesto
2022	KOŠ	Jakofčič Miha Orešnik Jan Markovič Jaka Zupan Miha	1.SP 3x3 G	Tel Aviv	Izrael	Moški, ekipno		1. mesto

Svetovna prvenstva gluhi, mladinke – posamezno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
2017	ASM	Drev Anja	SP smučanje G	Nesselwang	Nemčija	Smuk	3. mesto
						Superveleslalom	3. mesto

Evropska prvenstva

Evropska prvenstva gluhi – posamezno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
1992	ASM	Petrač Samo	5.EP G	Serre Chevalier	Francija	Veleslalom	3. mesto
		Hmelina Sabina	5.EP G	Serre Chevalier	Francija	Veleslalom	3. mesto
						Superveleslalom	2. mesto
1996	ASM	Petrač Samo	EP G	Sundsvall	Švedska	Smuk	2. mesto
						Slalom	1. mesto
		Meglič Alojzija	EP G	Sundsvall	Švedska	Paralelni slalom	1. mesto
						Smuk	1. mesto
						Veleslalom	3. mesto
1998	PLA	Vegelj Rok	7. EP G - točen podatek	Vilnius	Litva	1500 m prosto	3. mesto
2000	ASM	Petrač Samo	EP G	Courmayeur	Italija	Smuk	2. mesto
						Slalom	1. mesto
		Hmelina Sabina	EP G	Courmayeur	Italija	Smuk	3. mesto
						Veleslalom	2. mesto
		Meglič Alojzija	EP G	Courmayeur	Italija	Superveleslalom	3. mesto
2004	ASM	Petrač Samo	8.EP G	Füssen-Pfronten	Nemčija	Smuk	2. mesto
		Meglič Alojzija	8.EP G	Füssen-Pfronten	Nemčija	Smuk	3. mesto
						Superveleslalom	2. mesto
2015	ATL	Enci Tadej	9. EP G	Bydgoszcz	Poljska	400 m	3. mesto
2016	ATL	Enci Tadej	5. EP G dvoransko	Torun	Poljska	400 m	1. mesto
2021	TNS	Kegl Marino	14. EP G	Hersonissos	Grčija	Posamično	3. mesto

Anton Petrič sekretar Športne zveze gluhih Slovenije

Janez Slatinšek uspešen športnik in dolgoletni športni delavec

Evropska prvenstva gluhi – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
1996	KOŠ	Pevcin Alfred Šebjan Damjan Potočnik Peter Budelli Christian Alexander Kocjan Janez Mrša Šime Levstek Danijel Podlogar Aleš Krajačič Roman Rankovič Peter Lukič Saša Jelen Jožef	EP G	Krakov	Poljska	Gluhi, moški, ekipno	3. mesto
2004	KOŠ	Šebjan Damjan Jakofčič Miha Perič Aleksander Potočnik-Hénigsman Budelli Christian Alexander Krajačič Roman Starc Domen Rankovič Peter Lukič Saša Zupan Miha Grošelj Simon Drekonja Nejc Bijol Albert	6. EP G	Ljubljana	Slovenija	Gluhi, moški, ekipno	1. mesto
2008	KOŠ	Starc Domen Orešnik Jan Jakofčič Miha Fabijan Miha Lukič Saša Šebjan Damjan Zupan Miha Rankovič Peter Perič Aleksander Drekonja Nejc Makuc Matic Krajačič Roman	EP G	Bamberg	Nemčija	Gluhi, ekipno	2. mesto
2012	KOŠ	Jakofčič Miha Javornik Klemen Lukič Saša Makuc Matic Mrša Šime Orešnik Jan Rankovič Peter Starc Domen Šebjan Damjan Vlah Robert Zupan Miha Žabot Luka	10. EP G	Konya	Turšija	Gluhi , ekipno	1. mesto
2014	KEG	Klemen Tomaž Peperko Aleš	2. EP G	Celje	Slovenija	Tandem šprint	2. mesto
2018	KEG	Peperko, Marolt, Klemen, Draganjac	3. EP G	Fürstenfeld	Avstrija	Ekipno	1. mesto

Evropska prvenstva gluhi, mladinci – posamezno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
2012	TNS	Kegl Marino	12. EP G mladinci	Koblenz	Nemčija	Mladinci, posamično	1. mesto
2018	ATL	Breganski Iris	4. EP U-18	Sofija	Bolgarija	Skok v višino	1. mesto
						Kopje	1. mesto
						Suvanje krogle	2. mesto

Evropska prvenstva gluhi, mladinci – ekipno

Leto	Panoga	Priimek in ime	Tekmovanje	Kraj	Država	Disciplina	Uvrstitev
2012	TNS	Kegl Marino	12. EP G mladinci	Koblenz	Nemčija	Mladinci, mešani pari	1. mesto

Eva Potočnik Zorko, svetovna prvakinja v judu

Slovenski gluhi košarkarji v 3x3 svetovni prvaki

Osvojene medalje po vrsti tekmovalj (gluhi športniki)

Tekmovanje	Zlata medalja	Srebrna medalja	Bronasta medalja	Skupaj
Deaflympics	4	8	18	30
Svetovna prvenstva	11	0	4	15
Evropska prvenstva	8	8	10	26
Svetovna prvenstva-mladi			2	2
Evropska prvenstva -mladi	4	1		5
Skupaj	27	17	34	78

Paralimpijski tabor v Laškem (foto: Robi Verbajš)

Program »Postani športnik« (foto: Nastja Fijolič)

7

Specialna olimpijada Slovenije

Specialna olimpijada je način življenja oseb z motnjami v duševnem razvoju, prek njih pa tudi njihovih družin in programov. Rezultat te ideje je ohranjanje psihofizičnih sposobnosti in vesplošna socializacija oseb z motnjami v duševnem razvoju. Slogan specialnoolimpijskega gibanja se glasi:

»Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.«

Na pobudo **družine Kennedy** je bil leta 1963 v Združenih državah Amerike (ZDA) organiziran prvi športni tabor za osebe z motnjami v duševnem razvoju. Pet let kasneje so bile izvedene prave športne igre, ki so se jih udeležili specialni olimpijci iz ZDA, povabljeni pa so bili tudi športniki iz drugih delov sveta, ki so specialnoolimpijsko idejo ponesli v svoje države. Danes je v svetovno gibanje specialne olimpijade vključenih že več kot **200 programov iz 150 držav**, ki so združene v sedem regij. Specialna olimpijada Slovenije spada pod evroazijsko okolje.

Program specialne olimpijade ni namenjen le športu, ampak združuje športne, socialne in kulturne aktivnosti. Večina držav, ki so danes članice svetovne družine specialne olimpijade, je razvila svoj sistem treningov ter lokalnih, regijskih in državnih tekmovanj. Udeležba na svetovnih igrah je vrh celovite dejavnosti. Športni rezultat ni edina vrednota, ampak specialno olimpijado označuje kot način življenja, vadbe, socializacije in drugih vidikov skrbi za osebe z motnjami v duševnem razvoju.

Marjan Lačen je začetnik ideje specialne olimpijade na Slovenskem. Bil je dolgoletni direktor Centra za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem. Kot pravi sam, je bil smisel njegovega življenja delati z osebami z motnjami v duševnem razvoju. Nekaj desetletij je številne posameznike popeljal po vsem svetu na srečanja specialne olimpijade.

V Sloveniji smo v gibanju specialne olimpijade začeli sodelovati že leta 1990, formalno pa smo bili vanj vključeni tri leta kasneje. Še v okviru takratne Jugoslavije je slovenska ekipa leta 1990 sodelovala na evropskih igrah na Škotskem, leto kasneje pa smo prvič poleteli čez lužo in se priključili tekmovalcem na svetovnih poletnih igrah v Minneapolisu. Leta 1993 so slovenski tekmovalci, takrat že pod imenom formalno priznane slovenske organizacije, sodelovali na prvih svetovnih zimskih igrah v Schladmingu ter se od omenjenega leta redno udeleževali svetovnih iger, s katerih so prinašali številne medalje (New Haven, 1995; Toronto, 1997; Severna Karolina, 1999; Aljaska, 2001; Dublin, 2003; Nagano, 2005; Šanghaj, 2007; Boise, 2009; Atene, 2011; Pjongčang, 2013; Los Angeles, 2015; Schladming, 2017; Abu Dhabi, 2019).

Marjan Lačen

Osvojene medalje za slovenijo (1991–2019)

Igre	zlata	srebrna	bronasta	Skupaj
Minneapolis 1991	2	2	3	7
Schladming 1993	5	10	2	17
New Haven 1995	8	7	1	16
Toronto 1997	6	8	9	23
Raleigh 1999	11	4	7	22
Anchorage 2001	6	8	8	22
Dublin 2003	4	3	4	11
Nagano 2005	15	9	5	29
Šanghaj 2007	6	6	9	21
Boise 2009	8	7	9	24
Atene 2011	8	5	7	20
Pjongčang 2013	2	7	11	20
Los Angeles 2015	8	9	9	27
Schladming 2017	9	8	6	23
Abu Dhabi 2019	3	13	8	24
Skupaj	101	106	98	305

V slabih treh desetletjih so naši tekmovalci na svetovnih tekmovanjih, na največjih tekmovanjih specialnih olimpijcev, osvojili skupno 305 medalj. Število medalj je višje kakor v drugih športih, saj so športniki specialne olimpijade razdeljeni v skupine od 3 do 8, kamor jih razvrščajo glede na njihove sposobnosti (rezultat kvalifikacij).

Pri zimskih športih prednjači alpsko smučanje, vendar število medalj ni primerljivo, saj imajo športniki po posameznih športih možnost različnega števila disciplin. Med poletnimi športi sta atletika in plavanje po številu medalj zelo izenačena.

Specialna olimpijada je svetovno gibanje, ki poleg športnih programov širi ideje povezovanja, enakosti, spoštovanja in sprejemanja drugačnosti. Ni namenjena le športu, ampak združuje športne, socialne in kulturne aktivnosti. Je svet zmagovalcev. Vsak ima možnost zmagati in vsak je zmagovalec. Pravi odraz tega je slogan: »Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.«

Ljubomir Miličević eden izmed začetnikov specialne olimpijade v Sloveniji

**Specialna
olimpiada
Slovenije**

Zimske svetovne igre Pjongčang 2013 - Jernej Bitenc in Nikolaj Koščak v družbi Jurija Franka

Poletne svetovne igre Connecticut 1995 - sodelovalo je 18 slovenskih tekmovalcev

Utrinek 19. Poletnih državnih iger, Zagorje 2022 - prek 300 specialnih olimpijcev tekmuje v osmih športih

Poletne svetovne igre Raleigh 1999 - sodelovalo je 24 slovenskih tekmovalcev

8

Dobitniki najvišjih državnih priznanj za šport invalidov v Sloveniji

Stanka Bloudka imenujejo oče športa v Sloveniji. Rodil se je leta 1890 v Idriji. Bil je vsestranski športnik, inženir, konstruktor ... Po njem imenujejo in podeljujejo priznanja vse od leta 1965. To sta tako imenovani Bloudkova plaketa in Bloudkova nagrada, ki sta najvišji družbeni priznanji v športu v Sloveniji.

Bloudkovo nagrado lahko prejme posameznik ali ekipa za vrhunske tekmovalne dosežke, za organizacijsko delo na področju športa in športne dejavnosti ali za življenjsko delo, z vidnimi rezultati dela na širšem področju rekreacije, športa in drugih aktivnosti na področju športa.

Prejemniki Bloudkovih nagrad

Bogomir Vesel je prvi dobitnik Bloudkove nagrade za organizacijsko in strokovno delo v športu invalidov. Prejel je tudi Bloudkovo plaketo. Njegove zasluge so močno odmevale v javnosti. Ker je bil invalid, je dobro razumel potrebo invalidov po gibanju, rekreaciji in športu. Kot direktor ustanove, ki je izvajala medicinsko rehabilitacijo invalidov, je bil pobudnik prvih športnih korakov pri marsikaterem invalidu.

Jože Okoren je prejel Bloudkovo nagrado za dolgoletno organizacijsko delo in tekmovalne dosežke v športu invalidov. Pred tem je prejel tudi Bloudkovo plaketo. V športu invalidov je prisoten več kot 50 let, bodisi kot tekmovalec, organizator ali funkcionar Zveze paraplegikov Slovenije in Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja. Je dobitnik dveh paralimpijskih medalj (prve za Slovenijo leta 1972). Devet let je bil evropski rekorder v metu diska ter šestkratni evropski prvak. Je velik animator in vzornik mlajšim invalidom. Je tudi dobitnik številnih drugih odmevnih družbenih priznanj za delo v športu invalidov in širše.

Franjo Izlakar je prejel Bloudkovo nagrado za vrhunske dosežke v športu invalidov. Je najuspešnejši slovenski paralimpijec s šestimi paralimpijskimi medaljami, od tega tremi zlatimi, ter doseženim paralimpijskim in svetovnim rekordom v suvanju krogle.

Adolf Urnaut je prejel Bloudkovo nagrado za življenjsko delo v športu. Bil je dolgoletni trener obeh reprezentanc v odbojki sede. Ima velike zasluge za uspešne nastope, predvsem ženske reprezentance v odbojki sede.

Polona Sladič je prejela Bloudkovo nagrado za življenjsko delo za področje športa invalidov, predvsem v strelstvu. Je najuspešnejša trenerka v športu invalidov po številu osvojenih medalj na paralimpijskih igrah ter evropskih in svetovnih prvenstvih.

Peter Ozmec je prejel Bloudkovo nagrado za življenjsko delo na področju rekreacije in športa invalidov. Njegovo dolgoletno delo je zaznamovalo predvsem širšo koroško regijo in pozneje tudi vso Slovenijo. Ima največ zaslug za razvoj in prepoznavnost odbojke sede v ženski in moški konkurenci. Je velik motivator in izvrsten organizator vseh vrst športnih tekmovanj.

Polona Sladič: »Šport invalidov je učna ura za življenje. Ni definiral le mojih strelcev ampak tudi mene. Pokazal nam je, da le sami določamo svoje meje in da je pot odvisna od tega, kako visoko si postavimo lestvico.«

Prejemniki Bloudkovih plaket

Bloudkovo plaketo lahko prejme posameznik ali organizacija za pomemben prispevek k razvoju slovenskega športa. Športnik ali športna ekipa plaketo dobi za pomemben tekmovalni dosežek. Posameznik lahko plaketo prejme za življenjsko delo, če je v športu deloval najmanj 20 let. Že število prejemnikov Bloudkovih plaket pove, da je na področju organiziranega športa invalidov delalo veliko posameznikov, ki jih upravičeno imenujemo zvesti sodelavci športa invalidov.

Leto	ime in priimek	namen priznanja
1965	Miro Vesel	za uspešno delo v športu invalidov
1968	Bojan Hrovatin	za organizacijsko in strokovno delo v športu invalidov
1969	Mirko Fajdiga	za organizacijsko delo v športu invalidov
1971	Športno društvo Invalid	za organizacijsko delo v športu invalidov
1972	Pavla Sitar	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1973	Martin Košir	za delo v športu slepih in slabovidnih
1973	Pavel Janežič	za organizacijsko delo s slepimi športniki
1974	Franc Taurer	za organizacijsko delo v športu invalidov
1974	Marjan Peternelj	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1975	Stane Buteln	za organizacijsko delo v športu invalidov
1980	Jože Okoren	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1980	Jože Banfi	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1981	Marja Šerbela	za delo v športu invalidov
1982	Ivan Peršak	za organizacijsko delo v športu invalidov
1983	Anton Tonček Kos	za strokovno delo v judu
1983	Zveza paraplegikov Slovenije	za organizacijsko delo v športu paraplegikov
1984	Edvard Centrih	za delo v športu invalidov
1984	Milan Mirtič	za organizacijsko delo v športu invalidov
1985	dr. Aleš Leo Vest	za strokovno delo v športu
1990	Danijel Pavlinec	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1990	Rudi Kocmut	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1991	Marijan Carl	za delo v rekreaciji in športu invalidov
1991	Boris Gorjanc	za strokovno delo v športu invalidov
1992	Franjo Izlakar	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
1993	Peter Ozmec	za življenjsko delo v športu invalidov
1995	Ernest Jazbinšek	za dosežen svetovni rekord v strelstvu
1995	Brane Klun	za strokovno delo v športu invalidov

1996	Specialna olimpiada Slovenije	za organizacijsko in strokovno delo
1998	Reprezentanca slepih in slabovidnih Slovenije	za dosežke v igri z zvonečo žogo (golbal)
1999	Rajko Stražinar	za organizacijsko delo in tekmovalne dosežke
2001	Albin Štanta	za delo z osebami s prilagojenim programom
2004	Sabina Hmelina	za tekmovalne dosežke v športu gluhih
2005	Mateja Pinter	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2006	Franc Pinter	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2007	Silva Razlag	za strokovno delo v športu
2007	Andreja Dolinar	za športne dosežke v namiznem tenisu
2008	Jože Flere	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2008	Polona Sladič	za strokovno delo v športu invalidov
2008	Košarka gluhih	za vrhunske dosežke v košarki gluhih
2009	Marjan Lačen	za strokovno delo v invalidskih organizacijah
2009	Draga Lapornik	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2010	Miha Zupan	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2013	Darko Đurić	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2013	Franček Gorazd Tiršek	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2014	Samo Petrač	za tekmovalne dosežke v športu gluhih
2015	Zveza ŠIS-SPK	za organizacijsko delo v športu invalidov
2016	Veselka Pevec	za tekmovalne dosežke v športu invalidov
2018	Tanja Babnik	za strokovno delo pri invalidnih otrocih

Branko Mihorko je bil leta 1995 vodja EP v odbojki sede v Ljubljani, leta 2007 pa vodja EPINT v Kranjski Gori. Bil je vodja odprave na paralimpijskih igrah Sydney 2000, Atene 2004, Peking 2008 in Rio 2016. Leta 2017 je bil izvoljen za predsednika Evropske zveze odbojke sede. Na to pomembno funkcijo je bil ponovno imenovan leta 2021. Je mednarodni sodnik odbojke sede, opravlja pa tudi številne druge funkcije v športu.

Parašportnik in ekipa leta

9

Zveza ŠIS-SPK že skoraj tri desetletja organizira prireditev »Športnik invalid leta«. Strokovna služba zveze celotno koledarsko leto spremlja rezultate, predvsem na uradnih mednarodnih tekmovanjih v posamezni in ekipni konkurenci, tako pri ženskah kot pri moških, od leta 2013 pa tudi v kategoriji mladi športnik. Na osnovi kriterijev, ki jih predvideva poslovnik, jih Komisija za tekmovalni šport prouči, pregleda ter s sklepom določi športnico, športnika in ekipo leta.

Prireditve se izvede v prisotnosti športnikov, ki so v tekočem letu nastopili na mednarodnem tekmovanju, trenerjev, sponzorjev in številnih gostov. Ne nazadnje je to dogodek, za katerega športniki »delajo« vse leto.

1994

- **športnica:** Dragica Lapornik (atletika)
- **športnik:** Franjo Izlakar (atletika)
- **ekipa:** moška reprezentanca v golbalu (Erlend More, Ivan Vinkler, Miran Nimac, Drago Potočnik, Venčeslav Rejec in Pavle Ribič)

1995

- **športnica:** Sabina Hmelina (alpsko smučanje)
- **športnik:** Ernest Jazbinšek (strelstvo)
- **ekipa:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Anita Goltnik Urnaut, Boža Kovačič, Bogomira Jakin, Olga Gutman, Marinka Cencelj, Emilie Gradišek, Veronika Triplat in Alenka Šart)

1996

- **športnica:** Alojzija Meglič (alpsko smučanje)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** košarkarska reprezentanca gluhih (Janez Kocjan, Damjan Šebjan, Alfred Pevcin, Aleš Podlogar, Peter Potočnik, Christian Alexander Budelli, Roman Krajačič, Peter Rankovič, Danijel Levstek, Saša Lukič, Šime Mrša in Jože Jelen)

1997

- **športnica:** Jožica Verbančič (strelstvo)
- **športnik:** Danijel Pavlinec (plavanje)
- **ekipa:** ženska reprezentanca v odbojki sede in moška reprezentanca v golbalu (Erlend More, Vojko Štor, Ivan Vinkler, Igor Žagar in Boštjan Vogrinčič)

1998

- **športnica:** Dragica Lapornik (atletika)
- **športnik:** Franjo Izlakar (atletika)
- **ekipa:** moška reprezentanca v golbalu (Erlend More, Drago Potočnik, Vojko Štor, Ivan Vinkler, Igor Žagarin Boštjan Vogrinčič)

1999

- **športnica:** Sabina Hmelina (alpsko smučanje)
- **športnik:** Samo Petrač (alpsko smučanje)
- **ekipa:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Anita Goltnik Urnaut, Emilie Gradišek, Boža Kovačič, Marina Cencelj, Veronika Triplat, Alenka Šart, Danica Gošnak, Štefka Tomič, Saša Kotnik in Andreja Gosak)

2000

- **športnica:** Dragica Lapornik (atletika)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Anita Goltnik Urnaut, Emilie Gradišek, Boža Kovačič, Marina Cencelj, Veronika Triplat, Alenka Šart, Danica Gošnak, Štefka Tomič, Saša Kotnik, Andreja Gosak in Bogomira Jakin)

2001

- **športnica:** Eva Zorko (judo)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** moška košarkarska reprezentanca gluhih (Nejc Drekonja, Simon Grošelj, Roman Krajačič, Peter Potočnik, Saša Lukić, Peter Ranković, Miha Zupan, Domen Starc, Christian Alexander Budelli, Damjan Šebjan in Miha Jakofčič)

2002

- **športnica:** Marija Fras (kegljanje slepih)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Marinka Cencelj, Anita Goltnik Urnaut, Andreja Gosak, Danica Gošnak, Emilie Gradišek, Bogomira Jakin, Katja Kokol, Saša Kotnik, Boža Kovačič, Alenka Šart in Štefka Tomič)

2003

- **športnica:** Sabina Hmelina (alpsko smučanje)
- **športnik:** Samo Petrač (alpsko smučanje)
- **ekipa:** ženska namiznoteniška ekipa (Andreja Dolinar in Mateja Pintar)

2004

- **športnica:** Mateja Pintar (namizni tenis)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** moška košarkarska reprezentanca gluhih (Damjan Šebjan, Miha Jakofčič, Aleksandar Perić, Peter Potočnik – Hönigsman, Christian Alexander Budelli, Roman Krajačič, Domen Starc, Peter Ranković, Saša Lukić, Miha Zupan, Simon Grošelj in Nejc Drekonja)

2005

- **športnica:** Mateja Pintar (namizni tenis)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** moška košarkarska reprezentanca gluhih (Domen Starc, Simon Grošelj, Miha Jakofčič, Christian Alexander Budelli, Saša Lukić, Damjan Šebjan, Albert Bijol, Peter Ranković, Aleksander Perić, Nejc Drekonja in Miha Zupan)

2006

- **športnica:** Mateja Pintar (namizni tenis)
- **športnik:** Franc Pinter (strelstvo)
- **ekipa:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Anita Goltnik Urnaut, Danica Gošnak, Emilie Gradišek, Štefka Tomič, Boža Kovačič, Bogomira Jakin, Alenka Šart in Saša Kotnik)

2007

- **športnica:** Marija Fras (kegljanje slepih in slabovidnih)
- **športnik:** Damjan Pavlin (strelstvo)
- **ekipa:** namiznoteniška ekipa (Mateja Pintar, Andreja Dolinar in Barbara Meglič)

2008

- **športnica:** Mateja Pintar (namizni tenis)
- **športnik:** Jože Flere (atletika)
- **ekipi:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Anita Goltnik Urnaut, Marinka Cencelj, Danica Gošnak, Bogomira Jakin, Saša Kotnik, Boža Kovačič, Suzana Ocepek, Alenka Šart, Štefka Tomič in Emilie Gradišek) in moška reprezentanca gluhih v košarki (Sašo Lukić, Miha Jakofčič, Domen Starc, Damjan Šebjan, Nejc Drekonja, Aleksandar Perić, Matic Makuc, Miha Fabijan, Peter Ranković, Miha Zupan, Roman Krajačič in Jan Orešnik)

2009

- **športnica:** Jana Führrer (showdown)
- **športnik:** Rudolf Centrih (športni ribolov)
- **ekipi:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Anita Goltnik Urnaut, Marina Cencelj, Bogomira Jakin, Danica Gošnak, Alenka Šart, Štefka Tomič, Jasmina Zbil, Ana Justin, Lena Gabršček in Suzana Ocepek) in moška reprezentanca športni ribiči invalidi (Rudolf Centrih, Branko Zelič, Boštjan Javernik, Franc Štefanič in Karel Zimšek)

2010

- **športnica:** Jana Führrer (showdown)
- **športnik:** Marjan Žalar (kegljanje slepih in slabovidnih)
- **ekipi:** ženska ekipa v namiznem tenisu (Mateja Pintar in Andreja Dolinar) in moška strelska reprezentanca (Srečko Majcenovič, Damjan Pavlin in Gorazd Franček Tiršek)

2011

- **športnica:** Tatjana Ljubič Majcen (atletika)
- **športnik:** Jože Flere (atletika)
- **ekipi:** ženska namiznoteniška ekipa (Mateja Pintar in Andreja Dolinar) in moška strelska reprezentanca (Srečko Majcenovič, Franček Gorazd Tiršek in Damjan Pavlin)

2012

- **športnica:** Tatjana Ljubič Majcen (atletika)
- **športnik:** Franček Gorazd Tiršek (strelstvo)
- **ekipi:** ženska kegljaška ekipa slepih in slabovidnih in moška košarkarska reprezentanca gluhih Saša Lukič, Miha Jakofčič, Domen Starc, Damjan Šebjan, Matic Makuc, Peter Rankovič, Miha Zupan, Jan Orešnik, Robert Vlah, Šime Mrša, Luka Žabot in Klemen Javornik)

2013

- **športnica:** Jana Führrer (showdown)
- **športnik:** Darko Đurić (plavanje)
- **mladi športnik:** Marino Kegel (tenis)
- **ekipi:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Saša Kotnik, Marinka Cencelj, Lena Gabršček, Regina Terbuc Roudi, Jasmina Zbil, Simona Satošek, Danica Gošnak, Bogomira Jakin, Suzana Ocepek in Ana Justin) in mešana ekipa v showdownu (Sanja Kos, Tanja Oranič, Peter Zidar, Simon Podobnikar in Miha Susman)

2014

- **športnica:** Veselka Pevec (strelstvo)
- **športnik:** Franček Gorazd Tiršek (strelstvo)
- **mladi športnik:** Marino Kegl (tenis)
- **ekipi:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Lena Gabršček, Jasmina Zbil, Suzana Ocepek, Danica Gošnak, Bogomira Jakin, Marinka Cencelj, Saša Kotnik Hren, Regina Terbuc Roudi in Jana Ferjan) in mešana strelska ekipa (Veselka Pevec, Damjan Pavlin in Franček Gorazd Tiršek)

2015

- **športnica:** Anja Drev (alpsko smučanje)
- **športnik:** Franček Gorazd Tiršek (strelstvo)
- **mladi športnik:** Patrik Jagodic (plavanje)
- **ekipi:** ženska reprezentanca v odbojki sede (Lena Gabršček, Senta Jeler, Nadja Ovčjak, Regina Terbuc Roudi, Marina Cencelj, Jasmina Zbil, Suzana Ocepek, Danica Gošnak, Bogomira Jakin in Jana Ferjan) in moška reprezentanca v kegljanju slepih in slabovidnih (Tomaž Furlan, Marjan Žalar, Mitja Žalar, Safet Baltič, Jakob Vodusek, Miro Rus, Darjo Vogrič, Jože Lampe in Igor Žagar)

2016

- **športnica:** Veselka Pevec (strelstvo)
- **športnik:** Franček Gorazd Tiršek (strelstvo)
- **mladi športnik:** Jernej Slivnik (alpsko smučanje), Luka Trtnik (namizni tenis)
- **ekipa:** moška reprezentanca v kegljanju slepih in slabovidnih (Safet Baltič, Jakob Vodusek, Tomaž Furlan, Miro Rus, Marjan Žalar, Igor Žagar, Sašo Kajtna in Franc Tomšič)

2017

- **športnica:** Anja Drev (alpsko smučanje)
- **športnik:** Marino Kegl (tenis)
- **mladi športnik:** Luka Trtnik (namizni tenis)
- **ekipa:** mešana ekipa v showdownu (Peter Zidar, Sanja Kos, Tanja Oranič in Denis Repa)

2018

- **športnica:** Tanja Glušič (plezanje)
- **športnik:** Darko Đurić (plavanje)
- **mladi športnik:** Iris Breganski (atletika), Jernej Slivnik (alpsko smučanje)
- **ekipa:** moška reprezentanca gluhih kegljačev (Tomaž Klemen, Dragutin Draganjac, Aleš Peperko, Esad Hadžiagić in Robert Marolt)

2019

- **športnica:** Anja Drev (alpsko smučanje)
- **športnik:** Franček Gorazd Tiršek (strelstvo)
- **mladi športnik:** Tim Žnidaršič Svenšek (plavanje)
- **ekipa:** showdown (Peter Zidar, Sanja Kos, Tanja Oranič, Denis Repa in Miha Susman)

2020

- dogodek odpovedan zaradi COVID-19, ki je vplival tudi na neizvedbo tekmovanj

2021

- **športnica:** Manca Smrekar (plezanje)
- **športnik:** Franček Gorazd Tiršek (strelstvo)
- **mladi športnik:** Tim Žnidaršič Svenšek (plavanje)
- **ekipa:** reprezentanca športnega ribolova (Rudolf Centrih, Franc Štefanič, Željko Mavrič, Marko Pešec in Tomaž Vanič)

Priznanja Zveze za najboljše parašportnike

Programi in strateško delovanje Zveze

10

Zveza v svoje delovanje vsako leto dodaja nove programe, ki stremijo k uresničevanju in izpolnjevanju misije ter vizije zveze po čim širšem vključevanju invalidov v Sloveniji v proces športa ter zagotavljanju razmer za čim boljše pogoje priprav in nastopanje na tekmovanjih za vrhunske športnike invalide.

Organizacija športnih prireditev in tekmovanj

Šolska športna tekmovanja

Od šolskega leta 2009/2010 Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite (Zveza ŠIS-SPK) skupaj z Zavodom za šport RS Planica in Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport organizira šolska športna tekmovanja za mlade invalide. Pri tem se mladi invalidi pridružijo oziroma integrirajo v finalnih nastopih šolskih športnih tekmovanj, na katerih tekmujejo šoloobvezni otroci in mladi neinvalidi.

Zveza ŠIS-SPK želi otroke invalide vključiti med vrstnike, zato vsako leto k sodelovanju vabi vse ravnatelje osnovnih in srednjih šol, starše in različne institucije, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem otrok s posebnimi potrebami, da nam pomagajo pri ustvarjanju pogojev za njihovo športno dejavnost.

Športi, v katerih trenutno nastopajo mladi invalidi, so: atletika, veliki kanu, plavanje, orientacijski tek in namizni tenis. Zveza ŠIS-SPK se v prihodnosti nadeja, da bo povečala nabor športov in tako mladim ponudila še več možnosti.

Vključevanje v finale šolskih športnih tekmovanj v posameznih športih je pomembno z vidika inkluzije. Skozi šport mladi razvijajo psihofizične sposobnosti ter krepijo samozavest. Na takšnih dogodkih se pokaže, da je vsak človek svet zase ter da je še kako pomembno povezovanje in sodelovanje.

Organizacija državnih prvenstev

Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite ima na letni ravni v koledarju državnih prvenstev predvidenih 40 tekmovanj. Državna prvenstva potekajo v različnih športnih panogah, ki so primerne za športnike vseh invalidnosti. Tekmovanja potekajo v posamičnih in ekipnih konkurencah, ločeno po spolu na moške in ženske. Pod okriljem Zveze ŠIS-SPK je registriranih več kot 2500 športnikov; ti zastopajo 175 različnih športnih društev, ki gojijo šport invalidov.

Seznam športnih panog: paraples, paraalpsko smučanje, šah, badminton, odbojka (sede, gluhi), bowling (gluhi), parastrelstvo, košarka (na vozičkih, gluhi), curling, kegljanje, showdown, futsal (gluhi), balinanje, parakolesarstvo, orientacijski tek (gluhi), ribolov, paraatletika, paranamizni tenis, dvoransko balinanje – boccia, paraplavanje, pikado in judo.

Državna prvenstva so priložnost za izbor športnic in športnikov za nadaljnja, predvsem uradna mednarodna tekmovanja. Pred njihovo izvedbo potekajo izbori tekmovanj in kvalifikacije v okviru lokalnih društev ali nacionalnih invalidskih organizacij.

Organizacija uradnih mednarodnih tekmovanj

1992 Eurocup, odbojka sede Ravne na Koroškem

Junija 1992 je bilo na Ravnah na Koroškem izvedeno evropsko klubsko prvenstvo Eurocup 92, na katerem je sodelovalo 10 ekip (prvaki) iz Finske, Švedske, Norveške, Nizozemske, Nemčije, Madžarske, Rusije in Slovenije (IŠD Samorastnik Ravne), ki je osvojila 5. mesto.

1995 Evropsko prvenstvo v odbojki sede za ženske in moške, Ljubljana

Julija 1995 je v Športni dvorani Krim na Galjevici potekalo evropsko prvenstvo v odbojki sede za ženske in moške. Sodelovalo je 20 ekip iz 14 držav. V ženski konkurenci je bilo 8, v moški pa 12 ekip. V ženski konkurenci je Slovenija prvič sodelovala na mednarodnih tekmovanjih in osvojila 3. mesto, moška ekipa pa je osvojila 7. mesto.

1996 Evropsko prvenstvo skupine B v košarki, Ljubljana

Junija 1996 je bilo v Ljubljani (znamenita hala Tivoli) izvedeno evropsko prvenstvo v košarki na vozičkih za moške z udeležbo desetih reprezentanc. Slovenija je osvojila 3. mesto in se za naslednje leto uvrstila v elitno skupino A.

2002 Svetovno prvenstvo v odbojki sede za ženske, Kamnik

Oktobra 2002 je bilo v Kamniku izvedeno svetovno prvenstvo za ženske v odbojki sede. Sodelovalo je 8 državnih reprezentanc. Slovenija je osvojila 2. mesto in uvrstitev na POI 2004 v Atenah.

2004 Evropsko prvenstvo gluhih v košarki, Ljubljana

Od 18. do 26. junija 2004 je potekalo evropsko prvenstvo gluhih v košarki v športni dvorani Slovan in športni dvorani Ježica (ženski del prvenstva). Nastopalo je 9 moških in 7 ženskih reprezentanc. Slovenija je osvojila naslov evropskega prvaka v moški konkurenci.

2005 1. svetovno prvenstvo v odbojki sede za mlade, Kamnik

Oktobra 2005 je v Kamniku potekalo 1. svetovno prvenstvo v odbojki sede za mlade v moški konkurenci. Sodelovalo je 6 državnih reprezentanc. Slovenija je zasedla 6. mesto.

2007 Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu za invalide, Kranjska Gora

Maja 2007 je bilo v Kranjski Gori izvedeno evropsko prvenstvo v namiznem tenisu za invalide z rekordno udeležbo. Dobili smo evropsko prvakinja v posamezni in tretje mesto v ekipni konkurenci.

2012 Evropsko prvenstvo v košarki na vozičkih, Laško

Julija 2012 je bilo v Laškem organizirano evropsko prvenstvo v košarki na vozičkih z udeležbo 12 reprezentanc. Po napornem desetdnevem turnirju je zmagala reprezentanca Francije. Slovenija je osvojila 6. mesto.

2013 Svetovno prvenstvo v showdownu v Kamniku

Na prvenstvu, ki je potekalo v času od 14. 8. – 18. 8. v Kamniku, je sodelovalo 14 držav v moški in 11 držav v ženski konkurenci. Slovenija je zastopalo 7 moških tekmovalcev in 3 ženske tekmovalke. V moški konkurenci je ekipa osvojila 1. mesto.

2014 Evropsko prvenstvo gluhih v kegljanju, Celje

Prvo evropsko prvenstvo gluhih v kegljanju je potekalo junija na kegljišču Golovec z udeležbo 48 kegljačev in kegljačič iz štirih držav. Slovenija je osvojila srebrno medaljo v igri dvojic (Peperko, Klemen).

2015 Evropsko prvenstvo v odbojki sede za ženske, Podčetrtek

Prvenstvo je potekalo v času od 9. – 14. novembra v Podčetrtku. Slovenska reprezentanca je v hudi konkurenci in razburljivi končnici osvojila tretje mesto in si prislužila bronasto medaljo. Zmagala je ekipa Ukrajine.

2016 Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu, Portorož

Na prvenstvu, ki je potekalo v času od 4. do 11. junija, je sodelovalo (skupaj z mladinci) 67 tekmovalcev. Najboljši Slovenec je bil Marino Kegelj.

2017 Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu (EPINT) v Laškem

Na prvenstvu, ki je potekalo v Laškem je sodelovalo 31 držav in nastopilo 295 športnikov (81 žensk in 214 moških. Prvenstvo je služilo tudi kot generalka za organizacijo svetovnega aprvenstva v letu 2018.

2018 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu (SPINT) v Laškem in Celju

Na prvenstvu, ki je potekalo v času od 15. – 21. junija je sodelovalo rekordno število tekmovalcev in sicer 324 iz 53 držav. Prvenstvo se je odvijalo na dveh lokacijah, v Celju in Laškem. Od številnih uglednih gostov nas je s vojim obiskom počastil tudi predsednik IPC gospod Andrew Parsons.

2021 kvalifikacijski turnir v namiznem tenisu za Tokio 2020

V času od 2. – 6. junija je potekal v Laškem turnir v namiznem tenisu za nastop na paralimpijskih igrah Tokio 2020. udeležilo se ga je 209 tekmovalcev iz 47 držav.

V Laškem vsako leto poteka že zelo uveljavljen mednarodni turnir v paranamiznem tenisu – že sedemnajsti po vrsti (razen prvega leta 2004) v organizaciji Zveze ŠIS-SPK. V zadnjih letih je udeležba že presegla število tristo tekmovalk in tekmovalcev iz več kot štiridesetih držav. Prekinitev je bila samo v letih COVIDA-19.

Tadej Enci

Zaposlovanje invalidov vrhunskih športnikov v državni upravi

Leta 2014 so bili tudi vrhunski športniki invalidi prek Olimpijskega komiteja Slovenije uvrščeni v sistem zaposlovanja v državni upravi. Kot prvi športnik invalid se je zaposlil vrhunski plavalec Darko Đurić, in sicer v carinski upravi RS. Sedanje zaposlovanje pa poteka prek FURS.

Do nedavnega so bili tam zaposleni Alen Kobilica, Anja Drev in Gorazd Franček Tiršek, trenutno pa so zaposleni Marino Kegl, Tadej Enci in Anej Doplihar.

To je nedvomno velik prispevek k še uspešnejšemu napredovanju športnikov invalidov. Naj tudi poudarimo, da so delovna mesta prilagojena invalidnosti posameznika.

Strokovno usposabljanje kadrov

V novem Zakonu o športu (ZŠpo-1) je Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite (v nadaljevanju Zveza ŠIS-SPK) nosilka usposabljanj 1. in 2. stopnje na področju športa invalidov. Zveza ŠIS-SPK tako po novem predlaga en program za vsako stopnjo usposabljanja za šport invalidov v sodelovanju z Univerzitetnim rehabilitacijskim inštitutom Republike Slovenije – Soča (v nadaljevanju URI Soča). Oba programa Zveze ŠIS-SPK je potrdila akreditacijska skupina na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Vodja 1. stopnje, ki zajema 80-urni program, je Jana Čander, prof. šp. vzg., vodja 2. stopnje v obsegu 130 ur pa dr. Boro Štrumbelj.

Zveza ŠIS-SPK ima trenutno usposobljenih 58 strokovnih delavcev (30 1. stopnje in 28 2. stopnje). Usposabljanja se večinoma izvajajo na URI Soča, ki ponuja odlično lokacijo tako za praktične kot teoretične vsebine. Zveza ŠIS-SPK je prav tako povezana s strokovnjaki z medicinskega oziroma rehabilitacijskega področja URI Soča.

Ker Zveza ŠIS-SPK potrebuje dober strokovni kader, bomo tudi v prihodnje izvajali licenčne seminarje. Zveza ŠIS-SPK sodeluje tudi z nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami pri vključevanju vsebin športa invalidov v njihove programe usposabljanj.

Usposabljanje kadrov

Izenačitev športa invalidov

Leta 2008 je Vlada RS, oziroma ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, sprejelo sklep o izenačitvi nagrad s športom neinvalidov tudi za športnike invalide in njihove trenerje, dobitnike paralimpijskih medalj. To je bil korak v smeri še večje motivacije in spodbude športnikom, trenerjem in Zvezi ŠIS-SPK.

Še korak dlje v prid športu invalidov je storila vlada in uzakonil Državni zbor RS, da so dobitniki paralimpijskih medalj in medalj na olimpijskih igrah gluhih upravičeni do dodatka k pokojnini. Kasneje je bila ta boniteta priznana tudi dobitnikom medalj s svetovnih prvenstev.

Andreja Dolinar: »Šport mi je na začetku pomenil rekreacijo v smislu redne telesne aktivnosti, posledično dobro počutje, zadovoljstvo, sprostitve, zabavo, druženje s prijatelji, spoznavanje novih. Kasneje je to preraslo v veliko veselje, da ne rečem strast, srečo in zadovoljstvo ob prvih in nadaljnjih uspehih ter veliko motivacijo za nadaljne treninge. Šport mi preprosto pomeni, način življenja. Zdaj pa mi šport pomeni neke vrste svobodo in preprosto povedano, način življenja.«

Program »Postani športnik«

Svojčas je bil šport tisti, ki je združeval in povezoval invalide. Starejši športniki invalidi znajo povedati, da so prav zahvaljujoč športu in mednarodnim tekmovanjem videli lep kos sveta, ki ga sicer ne bi. Šport še danes povezuje in združuje, so pa tu številne aktivnosti, ki mladim krajšajo čas in ga jemljejo športu. Kljub temu se številni odločajo del prostega časa nameniti prav športu, ki, to je dokazano, pozitivno vpliva na telo in duha. Mladi (invalidi) potrebujejo primerne pogoje. In tu sta se našla Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite in zlati partner, uspešno podjetje Lidl Slovenija. S skupnimi močmi sta postavila temelje programa Postani športnik. Ključni namen programa je vzpostavitev dolgoročnega sistema in pogojev za vključevanje mladih invalidov v šport, bodisi na rekreativni ali tekmovalni ravni, s čimer se vzpostavlja kakovostna baza za nadaljnji razvoj parašporta v Sloveniji. V okviru programa je bila izvedena vrsta aktivnosti, tako na strokovni kot ozaveščevalni ravni.

Prek aktivnosti in vsebin programa Postani športnik mladi invalidi izboljšujejo kakovost življenja, saj jim je na voljo več športnih aktivnosti, s čimer poskrbijo za svoje zdravje in večjo vključenost v družbo. Obenem izboljšujejo psihofizične sposobnosti ter krepijo možnosti za ustrezno šolanje in poklicno usposabljanje. Z večjo športno participacijo mladih invalidov in vključenostjo v športne aktivnosti se pri številnih športnikih invalidih izboljšata rehabilitacijska pot in vključevanje v vsakdanje življenje. Športne aktivnosti namreč pomembno vplivajo na fizično in psihično kondicijo, ki se z gibanjem le izboljšuje. Program Postani športnik pomaga staršem razumeti pozitivne vidike gibanja in športa za njihove otroke ter jih spodbuja k vključevanju v tovrstne aktivnosti. Prav tako staršem mladih invalidov pomaga pri spodbujanju in pravilnem usmerjanju otrok v športne aktivnosti.

Program vzpodbuja vzpostavitev bogate nacionalne in lokalne baze športnih društev, zvez in drugih organizacij, ki ponujajo prilagojene športne aktivnosti. Tako lahko mladi invalidi in njihovi starši na lokalni ravni izberejo tisto športno aktivnost, ki jim najbolj ustreza. Strokovni sodelavci in strokovna podpora programa Postani športnik deluje po vsej Sloveniji. Pri vzpodbujanju mladih, da se preizkusijo v športu, sodeluje in pomaga 12 mladih parašportnikov, ki so se že zapisali športu in so pri tem zelo uspešni, poimenovali pa smo jih ambasadorki programa Postani športnik.

Pomembna elementa oziroma nadgradnja programa Postani športnik sta projekta Parafest in Paralimpijski tabor za družine. Parafest poteka vsako jesen v prostorih Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Soča v Ljubljani, kjer mladi invalidi opravljajo rehabilitacijo, ob podpori strokovnega osebja pa lahko sploh prvič po bolezni ali poškodbi pridejo v stik s parašportom. Na paralimpijskih taborih mladim invalidom omogočimo, da v kratkem času preizkusijo številne parašporte, izberejo sebi primernega, hkrati pa si starši izmenjajo izkušnje in pridobijo nova znanja ob strokovnih predavanjih.

Ambasadorki programa
»Postani športnik«

Lena Gaberše

David Škorjanc

Strategija Zveze in akcijski načrt za prihodnost

V zadnjem desetletju se je Zveza ŠIS-SPK razvila na številnih področjih, ki jih zahteva tako športni, kot tudi bolj poslovno-organizacijski svet za večje organizacije, ki vsakodnevno delujejo na nacionalnem in mednarodnem nivoju. Skupek obeh svetov je leta 2019 Zveza ŠIS-SPK združila v dva dokumenta, ki predstavljata smernice ter pot, ki jo krovna organizacija za šport invalidov želi imeti v prihodnosti. To sta Strategija 2019 – 2029 ter Akcijski načrt 2019 – 2029, ki ju v preteklosti Zveza ŠIS-SPK ni imela, četudi gre za dokumenta, ki predstavljata korenine tako razvejanega drevesa kot je Zveza ŠIS-SPK. A koraki, ki jih vodstvo s sodelavci dela v zadnjem obdobju so veliki in usmerjeni k enemu cilju – čim večjemu razvoju organizacije skladnem z našimi športniki invalidi.

Zveza ŠIS-SPK se v svoji strategiji 2019 – 2029 drži svojega poslanstva »S športom in paralimpizmom izboljšujemo kvaliteto življenja invalidov«. Pogum, odločnost, navdih, enakost in inkluzivnost so namreč vrednote, ki spreminjajo vse športnike invalide na njihovih tekmovališčih in v osebem življenju. Temu sledi tudi vizija Zveze ŠIS-SPK: »S športom in paralimpijskimi vrednotami soustvarjamo uspešno in inkluzivno slovensko družbo, prijazno invalidom. Zveza ŠIS-SPK s strokovnim in organizacijskim delom kot krovna organizacija za parašport v RS invalidom omogoča ukvarjanje s kvalitetnimi športnimi programi na področju rekreacije in tekmovalnega športa. To dosegamo v sodelovanju s krovnimi invalidskimi organizacijami na nacionalni in lokalni ravni ter z nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami«.

Glede na področje delovanja na Zvezi ŠIS-SPK so strateški cilji razdeljeni na področja Parašporta na lokalni, državni in mednarodni ravni, Strokovno organizacijska struktura Zveze ŠIS-SPK in zagotavljanje statusnih pravic športnikov in trenerjev ter Športna infrastruktura, dostopna vsem parašportnikom.

Na področju Parašporta na lokalni, državni in mednarodni ravni so izpostavljeni cilji:

- Vzpostavitev mreže programov parašporta na lokalni ravni in pogojev za njihovo delovanje po celotni Sloveniji, s ciljem povečati število športno-gibalno aktivnih invalidov v Sloveniji.
- Razvoj in izvajanje kvalitetnega tekmovalnega športa na državni ravni.
- Povečanje konkurenčnosti parašportnic in parašportnikov v mednarodnem prostoru.
- Vključevanje v nacionalne panožne športne zveze.
- Podpora in skrb za programe specialne olimpijade in športa oseb z motnjami v duševnem razvoju.
- Izboljšati povezavo med parašportom in vsemi oblikami vzgojno-izobraževalnega sistema.

Cilji področja Strokovno organizacijska struktura Zveze ŠIS-SPK in zagotavljanje statusnih pravic športnikov in trenerjev:

- Izboljšanje pogojev za vsestranski razvoj parašportnic in parašportnikov ter zagotavljanje zdravstvenega varstva športnikom invalidom.
- Izboljšanje pogojev za delo trenerjev s pomočjo zagotavljanja ustreznega socialnega statusa in pogojev za delo.

- Spodbujanje in uveljavljanje vrednot paralimpizma.
- Izboljšanje ravni strokovno organizacijskega dela v športu.
- Razvoj znanosti in strokovnosti na področju parašporta.
- Povečanje prepoznavnosti delovanja ZŠIS-POK in parašportnikov v medijih in javnosti.
- Zagotavljanje stabilnih finančnih virov za delovanje parašporta.
- Zagotavljanje stabilnega organizacijskega okolja, pravne urejenosti in transparentnosti delovanja.
- Skrb za družbeno in okoljsko odgovornost.

Zadnje področje, Športna infrastruktura, dostopna vsem parašportnikom, je eno najpomembnejših. Brez prilagojene športne infrastrukture in predvsem opreme naši športniki in trenerji ne morejo opravljati svojega dela. Na tem področju je glavni cilj v prihodnosti imeti paralimpijski športni center, ki bi bil baza za vse članske in mladinske reprezentance športa invalidov v Sloveniji.

Glavne strateške usmeritve Zveze:

1. Vzpostavitev systemske mreže parašporta na lokalnih ravneh.
2. Organizacijske spremembe pri financiranju in strokovnem izvajanju programov parašporta v civilni družbi.
3. Uresničevanje in nadgradnja obstoječih športnih programov.
4. Uveljavitev Zveze ŠIS-SPK, kot prepoznavne in uspešne znamke parašporta na nacionalni in mednarodni ravni.
5. Urejanje statusnih pravic parašportnikov v času aktivne tekmovalne kariere in po njenem zaključku.
6. Ustvarjanje ugodnega normativnega in davčnega okolja za šport.
7. Transparentno delovanje v organizacijskih strukturah po statutu in pravilnikih Zveze ŠIS-SPK.

Ogromno dejavnikov in mejnikov je skozi zgodovino vplivalo na delovanje in podobo Zveze. Zelo pomemben faktor pri delovanju in razvoju zveze so imeli tudi mediji ter v zadnjih letih tudi sponzorji, kakor tudi dodatne dejavnosti Zveze, kot npr. aktivnosti na področju pohodov v hribe. Vse to je del identitete organizacije.

Sprememba imena organizacije od ustanovitve do danes

Nacionalne invalidske organizacije so članice (nekatero tudi ustanovne) Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja. V posameznih obdobjih in zapisih boste opazili različna poimenovanja nacionalne organizacije za šport invalidov Slovenije. Ta se je ob ustanovitvi leta 1962 imenovala Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije (ZRŠIS), kasneje Zveza za šport in rekreacijo invalidov Slovenije (ZŠIS), Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite (ZŠIS-POK) in od leta 2019 na zahtevo Mednarodnega paralimpijskega komiteja (MPK) Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite (Zveza ŠIS-SPK). Angleška verzija imena je Sports federation for the disabled of Slovenia – Slovenian paralympic committee (NPC Slovenia).

O vseh teh spremembah in njihovih dopolnitvah razpravljata in odločata upravni odbor zveze ter kot najvišji organ zveze, saj gre za statutarne spremembe, torej spremembe statuta, najvišjega akta zveze, tudi skupščina zveze. V obeh organih so tudi predstavniki petnajstih nacionalnih invalidskih organizacij: po en njihov predstavnik je član upravnega odbora, po dva predstavnika pa sta člana skupščine.

Razvoj imena organizacije:

Zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije

Zveza za šport in rekreacijo invalidov Slovenije

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite

Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite

Mediji in šport invalidov

Mediji imajo v družbi že dolgo izredno pomembno vlogo. Dogodek, ki ni zabeležen v medijih, se praktično ni zgodil, saj izredno hitro potone v pozabo. Čez čas se ga spominjajo samo njegovi neposredni udeleženci, sicer pa izgine, kakor da ga ni bilo.

Ta družbena zakonitost velja tudi za šport invalidov. Pred nekaj desetletji o tekmovanjih invalidov mediji niso poročali, izjema so bili morda lokalni mediji, ne pa tudi osrednji nacionalni mediji.

Prve opazne spremembe so se pričele dogajati ob paralimpijskih igrah v Heidelbergu leta 1972. Iger se je prvič udeležila reprezentanca Jugoslavije, ki so jo sestavljali predvsem športniki invalidi iz Slovenije. Priprave so potekale v Zavodu za rehabilitacijo invalidov Ljubljana, Društvo paraplegikov Slovenije pa je na priprave povabilo tudi novinarje. Vabilo je bilo sprejeto z dokajšnjo mero nejevere, češ kako bo invalid z vozička metal kopje, disk, suval kroglo ali vozil šprint?

Kasneje je dobitnike medalj na paralimpijskih igrah hkrati z dobitniki medalj na olimpijskih igrah v Münchnu sprejel predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito, o čemer so poročali tudi nacionalni mediji. To je bil začetek preboja športa invalidov v medije.

Po tem dogodku so se nekateri novinarji pričeli zanimati tudi za šport invalidov, zlasti paraplegikov. Ledino sta orala Henrik Ūbeleis in Jasna Milinkovič (Delo). Za poročanje na TVS je skrbel Janez Češnovar, (TVS – Športni program). Tu so bili še novinarji Boris Ljubič, Rajko Dolinšek, Franek Trefalt, Uroš Vovk in uredniki: Tugo Klasinc, Igor Bergant, Marjan Lah in Jože Pogačnik – Jojo (Dnevnik).

Televizijski prenos košarke na vozičkih iz hale Tivoli (EP 1996, skupina B); reporter Janez Češnovar drugi z desne

Henrik Übeleis intervjuja
paraatleta Ivana Gabrška

Paralimpijske igre

Paralimpijske igre Toronto, Kanada 1976 – Jugoslavija se zaradi nastopa Južnoafriške republike iger protestno ni udeležila.

Paralimpijske igre, udeležba reprezentance Jugoslavije: Arnhem, Nizozemska 1980; Aylesbury, Stoke Mandeville, Velika Britanija 1984; Seul, Južna Koreja 1988, organiziranega poročanja ni bilo.

Paralimpijske igre Barcelona 1992

Ob prvem nastopu slovenske reprezentance invalidov na paralimpijskih igrah Barcelona 1992 v slovenskih medijih praktično ni bilo poročanja.

Paralimpijske igre Atlanta 1996 je prvič spremljal poklicni novinar Radia Slovenija Franek Trefalt.

Pred paralimpijskimi igrami Sydney 2000 je zvezi uspel dogovor z dvema pomembnima medijskima hišama, in sicer RTV Slovenija in STA, da bosta poslej redno poročali s paralimpijskih iger. Ta dogovor je bistveno spremenil medijsko spremljanje športa invalidov – parašporta. Zlasti STA s svojo mrežo naročnikov pokriva celotno Slovenijo ter tako omogoča spremljanje tekmovanj in rezultatov v športu invalidov. Poročanje v medijih bistveno prispeva k pozitivni spremembi odnosa družbe do invalidov in parašporta.

Iz Sydneyja 2000 sta poročala Uroš Vovk (RTVS) in Tomaž Bregar (STA). Tomaž Bregar od takrat dalje redno spremlja paralimpijske igre.

Med letoma 2001 in 2009 je z zvezo aktivno sodeloval Vlado Lipovšek, ki je bil zadolžen za stike z javnostmi, predvsem pa za popularizacijo športa invalidov. Na njegov predlog je nastala oddaja Parašport, ki so jo predvajali na Šport TV in na nekaterih regionalnih televizijah. Vlado Lipovšek je s svojo ekipo za 2. dnevnik TVS pripravljaj prispevke s poletnih paralimpijskih iger (Atene 2004 in Peking 2008).

S paralimpijskih iger v Atenah 2004 sta prav tako poročala Uroš Vovk (RTVS) in Tomaž Bregar (STA). Na področju fotografije smo v Atenah leta 2004 na igrah prvič imeli svojega fotografa, to vlogo je odlično opravil Ivo Drinovec.

Paralimpijske igre v Londonu (2012) so bile že druge igre, na katerih je imela TV Slovenija svojega predstavnika. Iz Londona sta poročali Meta Zoran in Antonija Ražen. S poletnih paralimpijskih iger v Riu (2016) in Tokiu (2021) je poročala Antonija Ražen. Na zimskih paralimpijskih igrah je bil novinar TV Slovenija do sedaj prisoten le enkrat – leta 2014 se je iz Sočija javljal David Jakopič. Novinarji Radia Slovenija so bili prvič z nami že leta 1996, ko je z reprezentanco v ZDA potoval novinar Franek Trefalt, v nadaljevanju pa so reprezentanco spremljali Marko Pangerc, Uroš Vovk, Marko Cirman in Marko Polak. Pomemben prispevek ima tudi Andreja Okorn.

Prelomnico v televizijskem poročanju pomenijo igre v Tokiu (2021) in Peking (2022). RTV Slovenija je leta 2021 prvič v celoti neposredno prenašala otvoritev paralimpijskih iger, leta 2022 pa smo lahko prvič v zgodovini spremljali tudi neposredni prenos tekme slovenskega športnika na zimskih paralimpijskih igrah na zaslonih nacionalne televizije, in sicer nastopa Jerneja Slivnika. Na področju medijske prepoznavnosti je bil narejen velik korak naprej tudi z oddajo Zmorem! med letoma 2017 in 2022.

Jože Globokar dolgoletni
poročevalec o športu invalidov
v različnih medijih

Od iger v Londonu leta 2012 zveza tesno in uspešno sodeluje z Vidom Ponikvarjem, ki tako že dobro desetletje skrbi za fotografski material naše zveze. K popolnitvi arhiva zveze je pomagal tudi Ljubo Stojanovič, nekdanji fotograf Dela, ki je zvezi podaril bogat arhiv, ki ga je ustvaril ob spremljanju in sodelovanju s Henrikom Übeleisom, zagotovo pionirjem poročanja o športu invalidov v slovenskih medijih.

Druge tekmovanja

Šport invalidov – parašport pa ni omejen le na paralimpijske igre, ki so sicer največji športni dogodek na svetu. Poleg tega so pomembne olimpijske igre gluhih ter igre specialne olimpijade.

V medijih se poroča tudi o mednarodnih tekmovanjih parašporta, ki so organizirana v Sloveniji. TVS je med drugim prikazala del tekme košarke na vozičkih, s komentarjem Igorja Berganta je prenašala finale EP v namiznem tenisu 2007 v Kranjski Gori. Mediji posvečajo pozornost vsakoletnemu tekmovanju v namiznem tenisu v Laškem.

Športu invalidov je v preteklosti veliko pozornosti posvetil Tone Fornezzi – Tof s svojo akcijo Zlata selekcija, v kateri je nastopala vrsta vrhunskih športnikov neinvalidov.

Zadnja leta močno narašča vpliv družabnih omrežij. Skozi njih se pretakajo mnoge informacije, ki pomenijo obveščenost o dogodkih povsod po svetu, to pa pomeni tudi oblikovanje družbene zavesti. Pomemben del tega je zavest o invalidih in športu invalidov.

Dosežki na področju pohodov v hribe

Obiskovanje hribov in gora so prvi pričeli slepi in slabovidni, in sicer z izleti v bližnjo okolico, hitro pa so začeli s pohodi tudi na zahtevnejše vrhove.

Med letoma 1966 in 1973 je skupina slepih in slabovidnih opravljala pohode po Slovenski planinski transverzali. Leta 1998 je skupina treh članov ZDSSS (Borko Kregar, Franc Kersnik in Stane Padežnik) krenila na osvajanje Kilimanjara, Kersnik in Padežnik sta odpravo uspešno končala.

Prvi poznan obiskovalec hribov in gora med telesnimi invalidi v Sloveniji je bil Miro Vesel, ki je okrog leta 1955 z berglami prišel na Grossglockner.

Leta 1994 se je začelo desetletje, ko so invalidi v organizaciji Zveze za šport invalidov Slovenije redno obiskovali hribe in gore. V letih 1984–1991 je bilo izvedenih 21 pohodov v gore, med njimi šestkrat na Triglav. Skupno se je teh pohodov udeležilo več kot 350 invalidov, ki so jih občasno spremljali tudi pripadniki JLA.

Septembra 1989 sta Ivan Gindiciosi in Ernest Jazbinšek, oba z nadkolensko amputacijo noge, v spremstvu gorskih vodnikov iz PD Ljubljana Matica preplezala slovensko smer v severni triglavski steni. O vzponu je Televizija Slovenija posnela film.

Za posebno zgodbo o obiskovanju gora v Sloveniji in tujini je poskrbel Mirko Lebar (dvojni nadkolenski amputiranec), ki je opravil številne zahtevne vzpone.

Zadnja leta se je med invalidi pojavil nov šport: paraplezanje. V tej športni disciplini dosegajo odmevne rezultate tudi slovenske športnice in športniki.

Ernest Jazbinšek

Predsedniki, sekretarji in strokovni delavci Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije, Zveze za šport invalidov Slovenije, Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja in Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja.

Predsedniki

Bogomir Vesel

Bogomir Vesel

Bogomir Vesel je Zvezo za rekreacijo in šport invalidov Slovenije vodil v času njene ustanovitve, to je v letih 1962–1971, ter v letih 1980–1983. V času prvega predsedovanja in do leta 1976 je bil glavni direktor Zavoda za rehabilitacijo invalidov (ZRI). Njegova odgovorna funkcija v ZRI je pripomogla k napredku in razvoju rekreacije in športa invalidov. Šport invalidov v Sloveniji in širše v Jugoslaviji je bil v marsičem soodvisen od te rehabilitacijske institucije.

Stane Lavrič

Stane Lavrič je zvezo vodil v letih 1971–1975. Hodil je po stopinjah prvega predsednika Mira Vesela. Bil je dobitnik Bloudkove nagrade za organizacijsko delo v rekreaciji in športu invalidov.

Prvi z desne Stane Lavrič, ob njem prof. Črt Marinček, nekdanji podpredsednik ZŠRIS in Zlatko Bernašek, udeleženec paralimpijskih iger Heidelberg 1972

Rudolf Srimšek

Rudolf Srimšek je zvezo vodil v letih 1975–1980. V tem času je šport, predvsem tekmovalni, potekal v okviru invalidskih organizacij.

Janez Furlan

V letih 1983–1989 je Zvezo za šport invalidov Slovenije predsedoval Janez Furlan. Njegovi najbolj priljubljeni športi so bili alpsko smučanje, tenis in kegljanje.

Več let je bil predsednik IŠD Borec Kranj, končal je usposabljanje za trenerja alpskega smučanja. Na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v Franciji leta 1974 je osvojil zlato medaljo v slalomu. Na štirih paralimpijskih igrah je kot trener vodil smučarsko reprezentanco Jugoslavije oziroma Slovenije.

Janez Furlan

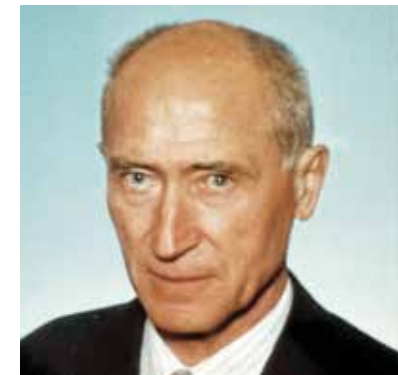
Peter Ozmec

Peter Ozmec je eden bolj izkušenih organizatorjev delovanja invalidskih športnih društev ter izvajalcev tekmovalnj invalidov na lokalni in republiški ravni.

Kot predsednik Zveze za šport in rekreacijo invalidov Slovenije med letoma 1989 in 1995 je s sodelavci namenil veliko pozornosti delovanju na ravni lokalnih društev. Vedno je bil na strani »uporabnika«, športnika.

Njegovi najljubši športi so odbojka sede, kegljanje in alpsko smučanje, z veseljem pa je užival lepoto hribov.

Med drugim je ustanovitelj zelo dejavnega ŠDI Samorastnik. Zagotovo ima največ zaslug za razvoj in prepoznavnost odbojke sede v ženski in moški konkurenci.

Peter Ozmec

Ernest Jazbinšek

V času njegovega predsedovanja (1995–2001) so bile na vidiku določene spremembe v športu invalidov in bile sprejete številne pomembne odločitve. Pred tem je bil Ernest Jazbinšek deset let profesionalni sekretar.

Zvezo in šport invalidov je bilo treba uveljaviti v slovenskem prostoru, kar mu je v veliki meri uspelo, tudi po zaslugi njegovega dela v Športni zvezi Slovenije in Olimpijskem komiteju Slovenije, kjer je bil dva mandata član izvršnega odbora in predsednik komisije za priznanje.

Vzpostavil je sodelovanje z večjim sponzorjem iger, to je bil Elan, ki je opremil reprezentanco za Sydney in za zimske igre gluhih športnikov.

Bil je tudi uspešen športnik, udeleženec paralimpijskih iger. Leta 1995 je s svetovnim rekordom postal evropski prvak v streljanju z zračno pištolo.

Ernest Jazbinšek

Emil Muri

Emil Muri

Emil Muri je zvezo vodil v letih 2001–2013 kot predstavnik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. To je invalidska organizacija, ki je ena najstarejših v smislu organiziranega delovanja v Sloveniji.

Emil Muri je bil aktiven igralec golbala (igre z zvenečo žogo) in šahist. Šah mu je še danes največja športna ljubezen.

Damijan Lazar

Damijan Lazar

Damijan Lazar je vodenje zveze prevzel leta 2013. Pred tem je bil aktiven kot športnik – bil je reprezentant v namiznem tenisu. Zatem se je posvetil delu zveznega trenerja v namiznem tenisu, pri čemer mu je igrska kariera zelo koristila.

V času njegovega predsedovanja se je šport invalidov še bolj usmeril v trženje in pridobivanje novih sponzorjev. To pomeni, da je istočasno naraščala tudi medijska prepoznavnost športa invalidov. Sistemska sredstva že dolgo ne zadoščajo več optimalnemu treniranju in uspešnim nastopom na tekmovanjih najvišjega ranga.

Tudi parašportniki nosilci olimpijske bakle Tokio 2020

Sekretarji

Bojan Hrovatin

Bojan Hrovatin je prevzel funkcijo sekretarja na samem začetku uradne organiziranosti Zveze, leta 1962. Za šport invalidov je bilo to zelo pomembno, kajti bil je zaposlen v Zavodu za rehabilitacijo invalidov Ljubljana. To pomeni, da so bili dani vsaj osnovni pogoji za koliko toliko uspešno delo.

Vinko Bavcon

Vinko Bavcon je dolžnosti sekretarja (tudi sam invalid) opravljal v letih 1970–1975. Dolžnosti je prevzel od pokojnega Bojana Hrovatina, kar pa je bilo kar zahtevno, predvsem zato, ker zveza še ni imela stalnih lastnih prostorov.

Vlado Dernač

Vlado Dernač je delo sekretarja opravljal v letih 1975–1977. Njegovo poslanstvo je bilo koordinacija določenih športnih aktivnosti s posameznimi invalidskimi organizacijami, predvsem za izvajanje domačih in državnih prvenstev. Je prejemnik Bloudkove nagrade za organizacijsko delo v športu.

Polde Kočever

Polde Kočever je opravljal funkcijo sekretarja le začasno na pogodbeni ravni.

Bojan Klemenčič

Bojan Klemenčič je bil zaposlen kot profesionalni sekretar v letih 1978–1980. Kljub izkušnjam je po krajšem času to funkcijo zapustil.

Janez Češnovar

Janez Češnovar je dolžnosti sekretarja opravljal v letih 1980–1982. Na tem delovnem mestu je bil zelo dobrodošel (čeravno je bil zaposlen le začasno in pogodbeno), kajti po stroki je bil pravnik in je profesionalno delal kot novinar na TV Slovenija (športni program). To so bili časi, ko je bil šport invalidov že prepoznaven v javnosti, z njegovim delom in prisotnostjo v športu invalidov pa je ta prepoznavnost samo še naraščala.

Ernest Jazbinšek

Ernest Jazbinšek je profesionalno delo sekretarja opravljal v letih 1983–1993. Kot navdušenemu športniku mu je bilo to poslanstvo zelo blizu, čeravno v družbi ni bilo mogoče zaznati pretiranega navdušenja za šport invalidov. Potrebno je bilo ogromno koordinacije in usklajevanja s (članicami) nacionalnimi invalidskimi organizacijami. Razumljivo je bilo, da so organizacije, ki so imele v svojih vrstah športnike, imele za šport invalidov znatno več razumevanja. Dokončno ni bilo urejeno sistemsko financiranje.

Igor Malič

Igor Malič je funkcijo profesionalnega sekretarja opravljal v letih 1993–2010. Bil je izkušen športni delavec. Pred tem je bil zaposlen na Športni zvezi Slovenije. Z njegovim prihodom je vodenje zveze postajalo še bolj profesionalno.

Igor Malič je bil kot oseba zelo dostopen. V času funkcije sekretarja je opravljal tudi delo trenerja, vodja ekipe na zimskih paralimpijskih igrah, spremljevalca, šoferja ... Tudi mlajši zaposleni sodelavci so se imeli od njega kaj naučiti.

Je pravi leksikon na področju mednarodnega sodelovanja, predvsem pa razpolaga z zbirko podatkovnih rezultatov daleč v začetek prejšnjega stoletja. Tudi pri tem Zborniku ima veliko zaslug, da lahko sledimo bogati zgodovini rezultatov in dosežkov športnikov.

Igor Malič

Zasedanje Skupščine Zveze ŠIS – SPK

Strokovni sodelavci

Danica Oman se je v administraciji zveze redno zaposlila leta 1982. Ni pa opravljala samo administrativnih del. Kot radi rečemo, bila je deklica za vse. Bila je prvi stik s športniki, trenerji in organizacijami. Sodelovala je pri organizaciji priprav in tekmovanj, opremljanju reprezentanc in korespondenci.

Danica je bila na zvezi zaposlena dobrih 22 let. Delala je s kar nekaj predsedniki in sekretarji. Vsi pa imajo o njej dobro mnenje. Tudi športniki so jo spoštovali, ona pa njih.

Denis Bola Ujčič je bila zaposlena kot strokovna sodelavka. Njeno glavno delo je bilo vodenje fitnesa, ki ga je imela zveza v lasti, in sodelovanje pri pripravah športnikov.

Ivo Drinovec je kot strokovni sodelavec sodeloval pri opremljanju reprezentanc in profesionalno urejal slikovni arhiv. Bil je tudi vrhunski fotograf.

Vida Kranjc je delala v administraciji, tudi kot vodja pisarne. Imela je pregled nad logistiko sklica sej organov ter vodila vsa korespondenčna opravila (sprejem in oddaja pošte). Opravljala je določena blagajniška dela, izplačevanje potnih nalogov in pregled nad realizacijo sklepov organov.

Jana Čander deluje na ravni mednarodnega športa (paralimpijski športi in olimpijade gluhih) ter sodeluje s predstavniki OKS-ZSZ (predvsem na področju zaposlovanja vrhunskih športnikov invalidov v državni upravi). Dela na razpisih ter pripravi letnih programov in poročil. Je vez s Fakulteto za šport, URI Soča in Zavodom Planica. Vodi program predstavitve športa invalidov predvsem v osnovnih šolah. Je tudi selektorka v paraplavanju.

Špela Rozman Dolenc je kot strokovna delavka opravljala številna odgovorna dela. Kot vodja programov in koordinatorka tekmovanj je bila vpeta v delo Paralimpijskih reprezentanc. Na igrah je opravljala odgovorno delo namestnika vodje ekipe. Špela je bila zelo koristna pri pripravi in udeležbi reprezentance v Pekingu, saj je govorila kitajsko. Sodelovala je tudi pri drugih mednarodnih projektih.

Danica Oman

Primož Jeralič je bil zadolžen za organizacijo državnih prvenstev, in sicer skupaj s posameznimi izvajalci (lokalna društva, invalidske organizacije). Skrbel je za opremo športnic in športnikov na domačih in mednarodnih tekmovanjih. Bil je tudi dvakratni udeleženec paralimpijskih iger z osvojenim 10. mestom v Riu 2016, kot parakolesar.

Žiga Kobaševič pripravlja koledarje in letne plane ter organizira državna prvenstva v več kot 30 posameznih in ekipnih športih. Je član Tekmovalne komisije za šport invalidov in sodeluje pri izdajanju revije Športnik. Zelo uspešno opravlja tudi delo trenerja v reprezentanci v košarki na vozičkih.

Gregor Dolinar sodeluje pri programih mednarodnega sodelovanja pri neparalimpijskih in drugih športih. Dela tudi na različnih razpisih (programi in poročila) ter na ostalih projektih, pomembnih za delovanje Zveze.

Ota Kotnik dela v administraciji in računovodstvu zveze. Nasledila je Vido Kranjc in glede na delno reorganizacijo opravlja še številna druga dela, predvsem sodelovanje s predsednikom pri pomembnih nalogah.

Majda Kočar dela kot zunanja sodelavka na področju trženja in marketinga, vodi tudi promocijske dogodke.

Revija Zveze ŠIS-SPK

Revija Športnik je osrednja redna publikacija Zveze. Izhaja tri do štiri krat letno, v njej pa so predstavljeni aktualni projekti Zveze, največji poudarek je namenjen predstavitvi rezultatov naših športnikov invalidov, v osrednjih intervjujih so izpostavljene osebe, ki krojijo šport invalidov v Sloveniji, v reviji pa je velik poudarek tudi na bivših športnikih invalidih, strokovnih prispevkih in funkcionarjih Zveze. V reviji je tudi rubrika »Kje so, kaj delajo« in še marsikaj zanimivega.

Prvi Športnik je izšel decembra 2005, do sedaj pa je Zveza izdala že 66 številčk publikacije. Revija je brezplačna, poleg članov Zveze jo redno prejemajo tudi vse partnerske organizacije, določena ministrstva in fakultete, kakor tudi vse večje knjižnice v Sloveniji. Revija je na voljo tudi v digitalni obliki in tako omogoča kar najširšemu krogu bralcev, da so seznanjeni z najnovejšimi dejavnostmi Zveze.

Naslovnica revije

Reprezentančni trenerji

PARAATLETIKA	Aleš Leo Vest, Peter Jakše, Leopold Toplak, Brane Klun, Ivan Markež, Goran Kabič, Romana Kuhar, Martin Stepišnik, Andrej Peterka, Sebastjan Grosek, Luka Cmok
KOŠARKA NA VOZIČKIH	Peter Jakše, Janez Vodičar, Milan Lukan, Marjan Trdina, Mitja Dečman, Grega Vodenik, Žiga Kobaševič
PARASTRELSTVO	Milovan Mihorko, Branko Košir, Polona Sladič, Renato Šterman
PARANAMIZNI TENIS	Edvard Vecko, Jože Mikeln, Gorazd Vecko, Marko Marolt, Gregor Škafar, Damijan Lazar, Darko Kojadinović, Ožbej Poročnik
PARAPLAVANJE	Boris Gorjanc, Bruno Toplak, Boro Štrumbelj, Jana Čander, Alen Kramar, Kristina Žagar, Emil Tahirovič
ODBOJKA SEDE	Adi Urnaut, Gašper Ribič, Viki Prevočnik, Darko Menih, Simon Božič, Branko Mihorko, Damjan Pogorevčnik
PARAALPSKO SMUČANJE	Janez Furlan, Bojan Kavčič, Jernej Slivnik, Roman Podlipnik
SHOWDOWN	Gregor Habjan, Peter Zidar
TENIS NA VOZIČKIH	Tjaša Filipčič
LOKOSTRELSTVO	Brina Božič
PARAPLEZANJE	Jurij Ravnik, Gregor Selak
PARAPLES	Petra Škofic Damjan, Klemen Pirman, Andrej Pirman, Andre Novotny
GOLBAL	Edvard Krejač, Ivo Lunar, Anton Marton, Pavle Ribič, Ivan Vinkler, Erlend More, Zoran Kos
KOŠARKA GLUHI	B. Đorđević, Peter Brumen, Milan Brezovec, Iztok Križan, Nejc Višnikar
ATLETIKA GLUHI	Svjetlan Vujasin, Gregor Doberšek, Mojca Breganski, Iztok Glojznarič
KOLESARSTVO GLUHI	Zvone Zanoškar, Tone Kunaver
SMUČANJE GLUHI	Franci Mrak, Jani Hladnik, Sabina Hmelina, Drago Drev, Dušan Jaunik
TENIS GLUHI	Jernej Jakopin, Darko Kegl
FUTSAL GLUHI	Mitja Jontez, Gabrijel Kravanja
KEGLJANJE GLUHI	Aleš Pepelko
BOWLING GLUHI	Jani Tratnik, Franja Rolk
PLAVANJE GLUHI	Anton Bizjak, Gregor Kit, Urša Roš, Jasmina Kekec
STRELSTVO GLUHI	Branko Košir, Polona Sladič
JUDO GLUHI	Marjan Fabjan, Petra Nareks

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS)

Blaz Saksida

Prva organizacija slepih je bila ustanovljena leta 1920, imenovala pa se je Podporno društvo slepih. Za lažje delo na terenu so postopoma ustanovili podružnične okrajne odbore, ki so se večkrat preoblikovali in preimenovali, saj so se prilagajali splošnim potrebam članstva, predpisom in spreminjanju lokalne samouprave. Iz nekaterih odborov so se v kasnejših letih oblikovala medobčinska društva slepih in slabovidnih. Tako zveza danes povezuje devet društev, v katera je včlanjenih okoli 3600 članov.

ZDSSS deluje v javnem interesu ter ima status reprezentativnosti za slepe in slabovidne. Za potrebe slepih in slabovidnih je razvila številne posebne socialne programe in storitve, ki jih izvaja kot dopolnitev dejavnosti javnih služb, namesto njih ali v obliki samostojne dejavnosti. Vse programe izvaja z namenom, da se lahko slepi in slabovidni čim bolj neodvisno in enakopravno vključujejo v družbeno okolje.

Šport in rekreacija slepih in slabovidnih

Športno-rekreativna dejavnost se je med slepimi v Sloveniji začela organizirano uvajati kmalu po ustanovitvi Zveze slepih, ki je v svojem programu ustrezno mesto namenila tudi športu in rekreaciji. Program športno-rekreativne dejavnosti je bil v začetku vključen v program splošne skrbi za slepe, da bi slepe čim hitreje vključevali v družbo in organizirano uporabo prostega časa. Kasneje sta se šport in rekreacija v programih Zveze slepih Slovenije vse pogostejše pojavljala kot samostojna dejavnost.

V Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani (današnji Center IRIS), pri Zvezi slepih ter v manjši meri tudi v domu slepih v Škofji Loki (leta 1964 se je z invalidskimi delavnicami za slepe združil v Center za rehabilitacijo in varstvo slepih Slovenije) so se v 50. letih 20. stoletja začeli ukvarjati s posameznimi športnimi disciplinami, organizirali so tudi športne tečaje. Sprva je imela športna dejavnost rekreativni značaj, kasneje pa je prerasla tudi v tekmovalne discipline.

Tako je Zveza slepih v 60. letih pričela prirejati tekmovanja za svoje člane v nekaterih športnih disciplinah, kasneje pa se je pokazala potreba po razširitvi dejavnosti v različnih športnih panogah. Danes slepi in slabovidni aktivno sodelujejo v številnih športnih disciplinah: showdownu (namiznem tenisu za slepe), golbalu (igri z zvonečo žogo), steznem in vrtnem kegljanju, govorečem pikadu, teku in maratonu, plavanju, paratriatlonu, paraplezanju, kolesarjenju s tandemi in planinarjenju.

Slepi športniki so bili zelo uspešni tudi na paralimpijskih igrah v posamezni in ekipni konkurenci. Zveza slepih kot članica Zveze ŠIS-SPK uspešno sodeluje v vseh njenih organih, predvsem pa zelo usklajeno v programih športa invalidov.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Anton Petrič

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je pred mnogimi leti razvila poseben socialni program Šport in rekreacija, znotraj katerega se je v času, ko je Slovenija začela stopati na samostojno pot, razvila Športna zveza gluhih Slovenije. Šport je eden najmočnejših integracijskih dejavnikov ter je nepogrešljiv pri oblikovanju osebnosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih pri njihovi socializaciji in vključevanju v širše okolje.

Že kmalu po prvi svetovni vojni so gluhi športni zanesenjaki začeli organizirano delovati v športnih društvih in klubih, ki so se kasneje povezali v mednarodno krovno organizacijo športa gluhih – ustanovili so jo leta 1924 v Parizu pod nazivom Le Comité International des Sports Silencieux in jo nekaj let kasneje preimenovali v Le Comité International des Sports des Sourds – CISS. Takrat so, prav tako v Parizu, potekale prve svetovne igre gluhih, zametki današnjih olimpijskih iger gluhih. Leta 2001 je predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja Juan Antonio Samaranch z dekretom priznal obstoj olimpijskih iger gluhih.

Šport gluhih v Sloveniji ne bi bil tako prepoznaven oziroma se ne bi prebil iz anonimnosti, če se ne bi gluhi športniki udeleževali velikih mednarodnih tekmovanj, kot so svetovna in evropska prvenstva ter olimpijske igre gluhih. Prvi preboj je naredil Anton Kogovšek, ki je leta 1953 osvojil dve medalji – srebrno v smuku in bronasto v kombinaciji – na zimskih olimpijskih igrah gluhih v Oslu na Norveškem.

Šport je v življenju slovenskih gluhih športnikov pomembno vlogo igral že v času nastopanja v jugoslovanskih reprezentancah, tako v zimskih kot letnih športih. Ob osamosvojitvi Slovenije naša zveza še ni bila članica evropskih in svetovnih združenj športa gluhih. Zgodovinski dogodek, tako za našo zvezo kot tudi za Slovenijo, se je zgodil leta 1992. Na kongresu EDSO 13. marca 1992 sta bila slovenska predstavnika Janez Slatinšek in Aljoša Redžepovič uspešna. Naslednji dan se je v Serre Chevalieru začelo tekmovanje v veleslalomu in superveleslalomu, na katerem so gluhi športniki osvojili prve medalje.

Še en pomemben mejnik se je zgodil leta 1996 v ekipnem športu, ko so gluhi košarkarji na evropskem prvenstvu v Krakovu na Poljskem osvojili bronasto medaljo. Ne moremo pa prezreti pomembnega podatka, da je v Rimu leta 2001 košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije z legendarnim trenerjem Petrom Brumnom v finalni tekmi proti Američanom osvojila srebrno medaljo, prvo ekipno na olimpijskih igrah gluhih.

Samo Petrač je bil izbran za enega najboljših svetovnih športnikov gluhih zadnjega obdobja, Miha Zupan pa za najboljšega gluhega športnika leta 2010 na svetu. Poleg tega je prejemnik posebnega priznanja predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja »Jabolko navdih«.

Opaziti je bilo mogoče veliko predsodkov do gluhih športnikov in športa gluhih. Borili smo se z nerazumevanjem športa gluhih s strani države in družbe. A se je obrestovalo. Zahvala gre tudi Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je ves čas verjela v uspešnost programa športa gluhih, ter nekdanjemu predsedniku Športne zveze gluhih Slovenije Janezu Slatinšku in mag. Aljoši Redžepoviču, ki je kot takratni sekretar zveze skrbel za nemoten razvoj športa gluhih.

Zveza paraplegikov Slovenije

Jože Okoren

Zveza paraplegikov Slovenije prek svojih članov, devetih lokalnih društev paraplegikov, združuje invalidne osebe z diagnozo paraplegija, tetraplegija, parapareza in tetrapareza. Zveza je nacionalna invalidska organizacija s statusom društva v javnem interesu. Organizirano delovanje paraplegikov se je pričelo 16. aprila 1969, ko je bila ustanovljena Sekcija paraplegikov in tetraplegikov Slovenije. Postopoma je bilo ustanovljeno Društvo paraplegikov Slovenije, zatem pa še Zveza paraplegikov Slovenije, ki danes prek lokalnih društev paraplegikov združuje okoli 1100 članic in članov (v nadaljevanju paraplegikov).

Navdih za boljšo organiziranost paraplegikov je bil nedvomno tudi šport. Že pred letom 1969 so namreč paraplegiki nastopili celo na mednarodnih tekmovanjih. Znano je, da paraplegiki in tetraplegiki po nastanku invalidnosti in bolnišničnem zdravljenju medicinsko rehabilitacijo nadaljujejo na Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu – Soča. Že v šestdesetih sta bila na rehabilitaciji obvezen del programa rekreacija in šport. To doktrino so v takratnem Zavodu za rehabilitacijo invalidov Slovenije zagovarjali predvsem dr. Slobodan Grobelnik, dr. Rajko Turk (bil je osebno povezan z dr. Ludwigom Guttmannom, ki je že leta 1948 na rehabilitacijski kliniki v Stoke Mandevillu (Velika Britanija) pričel uvajati šport invalidov in tekmovanja, ki so leta 1960 v Rimu prerasla v prve paralimpijske igre), generalni direktor Miro Vesel in Bojan Hrovatin, profesor športne vzgoje. Velika sreča za vse invalide na rehabilitaciji je bila, da je bil vodja rekreativno-športne dejavnosti Bojan Hrovatin. Paraplegiki smo skupaj z Zavodom za rehabilitacijo invalidov navezovali številne stike z rehabilitacijskimi ustanovami iz sosednjih držav.

Vsak paraplegik se je ob prihodu na rehabilitacijo srečal s športom. Tam je bilo vedno tudi nekaj že prekaljenih športnikov, kar je bilo najtrdnjše jamstvo za pridobitev športnikov in posledično kasnejših zmagovalcev na številnih tekmovanjih. Glavni nosilec športa paraplegikov pa je vse bolj postajala matična organizacija.

Zveza je bila samostojni organizator evropskega prvenstva v košarki na vozičkih in številnih mednarodnih tekmovanj. Eden njenih prvih večjih podvigov je bila, skupaj z Zavodom za rehabilitacijo invalidov, organizacija tridesetčlanske (dvajset športnikov) ekipe in večina organizacijskih ter logističnih prijemov za odhod in nastop na paralimpijskih igrah 1972 v Heidelbergu (Nemčija). Ker nas je leta 1970 prežgodaj (bolezen) zapustil Bojan, sta strokovno vodenje ekipe prevzela Aleks Leo Vest (atletika) in Peter Jakše (košarka). Tako že od leta 1970 poleg drugih tekmovanj organiziramo vsakoletno atletske tekmovanje v spomin Bojanu Hrovatinu.

Zveza paraplegikov je ustanovna članica Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja in prek svojih članov deluje v vseh njenih organih. Športniki paraplegiki so od prvih iger v Heidelbergu do sedaj sodelovali na vseh paralimpijskih igrah in osvojili 26 medalj. Zveza paraplegikov skupaj z društvi organizira več kot 30 tekmovanj v 14 športnih panogah na leto. Je redna članica Zveze ŠIS-SPK, s katero uspešno deluje v korist športa invalidov.

»Šport nas je našel, šport nas je združil«

Društvo distrofikov Slovenije

Ivo Jakovljevič

Društvo distrofikov Slovenije je bilo ustanovljeno leta 1969. Od skromnih začetkov se je razvilo v sodobno reprezentativno invalidsko organizacijo, ki deluje na območju celotne Slovenije in na prostovoljni osnovi združuje skoraj 1.000 distrofikov. Zagovarja interese distrofikov, izvaja številne posebne socialne programe, je eden večjih izvajalcev osebne asistencije in ustanovitelj dveh invalidskih podjetij ter ima status delovanja v javnem interesu na področju socialnega in zdravstvenega varstva. Sodeluje s strokovnimi in drugimi institucijami na državni in lokalni ravni, pomemben del povezovanja se uresničuje v Evropskem združenju društev distrofikov (EAMDA), je pa tudi član NSIOS.

V preteklosti je prevladovalo prepričanje, da se distrofiki zaradi svoje specifične invalidnosti ne morejo ukvarjati s športom, a se je izkazalo, da ni tako. Danes se ukvarjajo z različnimi športi. Najpopularnejši in najdostopnejši je šah. Šahisti iz vrst slovenskih distrofikov so igrali pomembno vlogo že v nekdanji Jugoslaviji, ko je bil najprepoznavnejši šahovski obraz med distrofiki Andrej Šuštaršič. Zaradi specifične invalidnosti svoja prvenstva soorganiziramo skupaj z Zvezo ŠIS-SPK.

Nič manj popularen ni hokej na vozičkih, ki so ga v Sloveniji začeli igrati v ZUIM v Kamniku že v 70. letih, in sicer pod vodstvom takratnega vodje športa, dr. Rajka Vuteja. Nekateri zvesti privrženci tega športa so z igranjem hokeja nadaljevali na električnih invalidskih vozičkih.

Med distrofiki vse bolj popularen šport postaja boccia (dvoransko balinanje), saj ga lahko igrajo tudi posamezniki z najtežjimi gibalnimi omejitvami, je pa tudi paralimpijski šport. Nekoliko zahtevnejši šport za distrofike je paraples. Kot članica plesnega kluba Zebra, edinega kluba v Sloveniji, ki se ukvarja s paraplesom, je zelo uspešna naša paraplesalka Nastija Fijolič s soplesalcem Klemnom Pirmanom, saj nastopata v najvišji tekmovalni kategoriji IPC pod okriljem Zveze ŠIS-SPK.

Šport je bil poleg ohranjanja zdravja, izobraževanja in zaposlovanja področje, ki je bilo pomembno za našega nekdanjega predsednika, velikega zagovornika športa Borisa Šuštaršiča. Bil je eden večjih podpornikov Zveze ŠIS-SPK.

Združenje multiple skleroze Slovenije

Ana Mohar

Združenje multiple skleroze Slovenije je bilo ustanovljeno leta 1973 z namenom združiti vse osebe z multiplo sklerozo v Sloveniji in jim pomagati pri vsakdanjem življenju. Po skoraj 50-letnem delovanju smo nacionalna invalidska organizacija s statusom društva v javnem interesu na področju socialnega varstva. Združenje MS Slovenije ima 2110 članov. Vsem osebam z multiplo sklerozo pomaga tako z zdravstvenega kot psihosocialnega vidika, in sicer s posebnimi socialnimi programi, ki so prilagojeni specifičnim potrebam članstva. Organizacijsko smo več občin združili v 16 podružnic po vsej Sloveniji, saj želimo imeti pregled nad vsemi člani in njihovimi potrebami.

Zelo pomemben socialni program je tudi šport. Vzdrževanje telesne kondicije je za bolnike z MS pomembno. Da k temu pripomore tudi športna aktivnost, ni treba posebej poudarjati. Tako lahko tudi s pomočjo športa zavrnamo ali vsaj upočasnimo napredovanje bolezni. Zavedajoč se tega in v želji, da bi se člani čim bolj aktivno ukvarjali s športom, smo pri Združenju multiple skleroze Slovenije leta 1992 ustanovili Komisijo za rekreacijo in šport.

V strokovnem gradivu je zapisano, da so najpomembnejši vplivi športno-gibalnih dejavnosti na osebe z MS: ohranjanje psihične in telesne kondicije, gibljivosti sklepov ter večjega števila telesnih funkcij in čim bolj zdrav način življenja.

Člani se s športno dejavnostjo ukvarjajo vse bolj množično, in sicer rekreativno po podružnicah. Vključujejo se v balinanje, pikado, šah, plavanje, športni ribolov, strelstvo in namizni tenis. Delo Komisije za šport poteka na treh ravneh – rekreativna dejavnost v podružnicah, medsebojna tekmovanja podružnic in udeležba na državnih prvenstvih v organizaciji Zveze ŠIS-SPK.

Zveza Sožitje – zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije

Zveza Sožitje – Zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije je samostojna, nestrankarska, nepridobitna in prostovoljna organizacija s socialno-človekoljubnimi cilji ter organizacija za napredek skupne in posamične skrbi za osebe z motnjami v duševnem razvoju, njihove starše in družinske člane. Sestavljajo jo društva za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, ki delujejo na območju Republike Slovenije.

Ustanovljena je bila leta 1963 kot republiško društvo za pomoč duševno prizadetim, ki je v naslednjih letih ustanavljalo občinska in medobčinska društva. Danes se v Zvezo Sožitje vključuje 52 lokalnih društev, ki delujejo na območju celotne Slovenije. 51 društev so Sožitja, društva za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, 52. društvo pa je društvo Specialne olimpijade Slovenije, ki enovito, kot gibanje in izvajalec, skrbi za oblike športa in rekreacije za osebe z motnjami v duševnem razvoju, kar pomeni, da tesno sodeluje z Zvezo za šport invalidov Slovenije – Slovenskim paralimpijskim komitejem.

V vsa lokalna društva je vključenih več kot 15.500 članov, ki so v prvi vrsti osebe z motnjami v duševnem razvoju, njihovi starši in sorodniki, strokovnjaki različnih usmeritev ter drugi občani, ki se iz humanega prepričanja odločajo za članstvo v teh društvih.

Od leta 1994 je Zveza Sožitje polnopravna članica INCLUSION INTERNATIONAL, svetovne lige organizacij za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, ki ima sedež v Londonu, in INCLUSION EUROPE s sedežem v Bruslju.

Doma se Zveza Sožitje z drugimi invalidskimi organizacijami povezuje v Svet invalidskih organizacij Slovenije in je članica Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja. Zveza Sožitje deluje na osnovi določil Zakona o društvih in Zakona o invalidskih organizacijah, poleg tega pa je uveljavila status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, zdravstva, kulture in šolstva. Izvedbeno deluje po pridobljenem statusu kot reprezentativna invalidska organizacija.

Najvišji organ Zveze Sožitje je njena skupščina, ki jo sestavljajo predstavniki vseh članic. Izvršni odbor sestavlja 15 izvoljenih članov. Nadzor nad delovanjem zveze izvaja nadzorni odbor, v okviru zveze pa deluje še več komisij in odborov za posamezna delovna področja, Strokovni svet, Založniški svet in Uredniški odbor založniške dejavnosti.

Zveza delovnih invalidov Slovenije

Drago Novak

Zveza delovnih invalidov Slovenije (ZDIS), reprezentativna invalidska organizacija, ki deluje v javnem interesu, je bila ustanovljena leta 1969 in jo sestavlja 69 lokalnih društev invalidov v Republiki Sloveniji, z namenom zagovarjanja in zadovoljevanja skupnih potreb članov. Programi so prilagojeni posebej delovnim invalidom in osebam s telesno okvaro ter zastopanju interesov delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro. Športna zgodovina naših članov pa sega v leto 1962, ko je bilo ustanovljeno Športno društvo Invalid Nova Gorica.

Pomembne programske dejavnosti zveze so tudi rekreativne in športne aktivnosti delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro. Šport delovnih invalidov po ZPIZ, oseb s telesno okvaro z odločbo ZPIZ in oseb s statusom invalida po ZZRZL ima izredno pomembno vlogo pri njihovi integraciji v družbo – je eden izmed vidikov normalizacije ter je izredno pomemben dejavnik pri socializaciji, oblikovanju osebnosti in intelektualnem razvoju. Razvoj množičnega športa je pomemben za ohranjanje psihofizičnega zdravja, povečanje delovne storilnosti in vzpostavitev delovnih navad. Šport je sestavina ohranjanja fizične kondicije in vključitve v družbeno življenje. Program izvajajo društva invalidov v številnih športnih vsebinah na območju svojega delovanja. Šport pomeni rekreacijo za vsakogar, doseganje boljše telesne kondicije in ohranitev zdravja, s tem pa tudi zadovoljive rezultate za udeležbo na državnih, evropskih in svetovnih tekmovanjih. Društva invalidov s svojo aktivnostjo na športnem področju sodelujejo tudi kot organizatorji izbirnih tekmovanj za nastopanje na državnih prvenstvih in soorganizatorji državnih tekmovanj.

Uspehi, ki so jih dosegli naši športniki na posameznih in ekipnih tekmovanjih, so zavdanja vredni; so državni prvaki ter dobitniki priznanj in medalj na raznih mednarodnih tekmovanjih, tudi paralimpijskih igrah. Člani naše zveze so nastopali tudi na nekaterih paralimpijskih igrah, v organizaciji Zveze ŠIS-SPK.

Sonček – Športno društvo cerebralne paralize

Maja Bobnar

Potreba po gibanju je za človeka naravna. Športno udejstvovanje krepi telo in duha. V Zvezi Sonček in v društvih, vključenih vanjo, članom omogočamo udejstvovanje v različnih športnih panogah. Zveza Sonček je bila ustanovljena daljnega leta 1983, leta 2000 pa je bilo ustanovljeno Športno društvo cerebralne paralize Žarek. Prvi predsednik društva Davorin Dervarič ga je vodil do leta 2016. V letu 2014 se je društvo preimenovalo v Sonček – Športno društvo cerebralne paralize, ki ima sedež v Murski Soboti. Osnovni namen društva je izvajanje športnih aktivnosti za osebe z oviranostmi, in sicer na tekmovalni in rekreativni ravni v bocci oziroma dvoranskem balinanju, namiznem tenisu, pikadu, alpskem smučanju, šahu, planinarjenju, plavanju, jahanju ... Ena izmed ključnih prelomnic v delovanju Sončkovega športnega društva je bilo leto 2011, ko so začeli z izvajanjem tekmovanj v bocci. Ena izmed velikih prednosti tega športa je, da lahko v tej panogi, ki je tudi paralimpijska disciplina, sodelujejo tudi najtežje gibalno ovirane osebe. Na mednarodnih in državnih tekmovanjih v bocci so največje uspehe dosegali Timotej Šoš, Natalie Finkšt, Fabio Rizzi, Boris Sever, Štefka Peklar, Bojan Poredoš, Boris Šmigoc, Sanel Rebronja in Denis Čatak.

V namiznem tenisu je imel največ uspeha Luka Trtnik, 23-letnik, ki je bil peti (in najmlajši) član odprave na 16. poletnih paralimpijskih igrah, ki so konec avgusta lani potekale v Tokiu. Luka pravi, da je mogoče kljub cerebralni paralizi doseči svoje sanje. Telesna hiba ga ne ovira pri tem, da ne bi počel, kar ima v življenju najraje. In z vztrajnim delom so se mu sanje uresničile. Član Sončka – Športnega društva cerebralne paralize je tudi Nik

Sejdiji, ki že 16 let nastopa v parakarateju. Prav tako je odličen paraplavalec, tudi v tem športu posega po stopničkah na državnih prvenstvih.

Martina Smodiš je v paru z Romanom Mačkom osvojila naslov državne prvakinja v paraplesu in vidne rezultate na mednarodnem parketu.

Ponašamo se tudi z uspešnimi šahisti in smučarji.

Zveza Sonček letos že tretjič kot partner sodeluje v akciji GOGO 2022, saj je treba tudi osebe s cerebralno paralizo spodbuditi, da grejo v naravo in da se ukvarjajo z dejavnostmi, ki krepijo telo in duha.

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije

Andreja Ružič

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije (ZDCIVS) je bila ustanovljena leta 1970 z namenom skrbi za posebno kategorijo civilnih oseb, ki so se poškodovale ob eksplozijah v vojnah izgubljenih in raztrošenih ubojnih sredstev. Ta sredstva so bila na podlagi znanosti načrtno izdelana z namenom, da z eksplozijo čim bolj učinkovito uničijo človekovo telo. Če človek ob tem preživi, nima le vidnih okvar, kot so odtrgani udi, okvara ali izguba vida ali sluha in brazgotine, ampak so lahko prisotne še številne druge neprijetne trajne posledice.

Po nekaj letih delovanja je ZDCIVS postala članica takratne Zveze za rekreacijo in šport invalidov ter kasneje Zveze ŠIS-SPK. Do leta 1990 smo na športnem področju sodelovali tudi z nekdanjimi republikami takratne Jugoslavije. Organizirana so bila tako republiška tekmovanja v posameznih disciplinah kot državna prvenstva Jugoslavije. Poleg tekmovanj/športnih iger, ki jih organiziramo danes, smo takrat tekmovali še v namiznem tenisu, plavanju v več disciplinah, igri z zvenečo žogo ...

Z leti smo tekmovanja na ravni ZDCIVS začeli prilagajati zmožnostim članov. Gibalno udejstvovanje in ukvarjanje z rekreacijo namreč sodita med pomembne sestavine zdravega življenja tudi starejših ljudi. Vrednost rekreacije kot dejavnosti Zveze društev civilnih invalidov vojne torej je, da invalidu oziroma starostniku pomeni dodatno motivacijo ter mu zagotavlja prijetne aktivnosti in druženje.

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije v okviru posebnega socialnega programa organizira športne igre civilnih invalidov vojn v šestih kategorijah, in sicer v strelstvu, kegljanju, balinanju, pikadu in šahu. Vse aktivnosti izvajamo prilagojeno koledarju Zveze ŠIS-SPK, saj imajo naši člani, ne glede na starost, v sebi še vedno tekmovalni duh. Tako jim uspe v nekaterih športnih disciplinah doseči normo za nastop na državnih prvenstvih, ki jih organizira Zveza ŠIS-SPK.

Kljub temu, da se je Zveza za šport in rekreacijo kasneje usmerila v tekmovalni in vrhunski šport, je naše sodelovanje povezano predvsem s poudarkom na rekreaciji.

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije

Andreja Markovič

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije (ZDVIS) je bila ustanovljena 19. 12. 1994. Povezuje 14 društev vojnih invalidov, v katera so včlanjeni vojaški vojni invalidi iz druge svetovne vojne, narodnoosvobodilnega boja Slovenije in vojne za Slovenijo 1991 ter vojaški mirnodobni invalidi, ki so služili vojaški rok v jugoslovanski oziroma slovenski vojski.

Vojaški invalidi so začeli rekreativni šport organizirano gojiti že kmalu po ustanovitvi

ZVVIS leta 1945. Ustanovili so komisijo za šport, ki je začela organizirano skrbeti za športno-rekreativno, kasneje pa tudi tekmovalno obliko športa. Športna dejavnost je bila sprva namenjena le članom zveze, postopoma pa se je širila na druge invalide in njihove novonastajajoče organizacije. Poleg tega je zveza skrbela za različna usposabljanja invalidov za delo in zaposlovanje. Namen naštetih dejavnosti je bil enakopravno in enakovredno vključevanje invalidov v družbeno življenje.

»Vedno smo zasledovali osnovni cilj: vključiti čim več invalidov v aktivne programe, ki bodo koristili njihovi fizični in psihični kondiciji,« je v spominih na začetke invalidskega športa poudaril prvi predsednik Miro Vesel. Namen izvajanja posebnega socialnega programa športa in rekreacije se v 28 letih samostojnega delovanja ZDVIS ni spremenil. Ne želimo, da se s športom ukvarja le peščica invalidov, ki bodo dosegali vrhunske rezultate in norme, temveč želimo k temu udejstvovanju pritegniti čim več vojnih invalidov vseh starosti, poklicev in vrst invalidnosti.

ZDVIS organizira različne športno-rekreativne prireditve in tekmovanja v različnih športnih panogah. V vsakoletno organizacijo so vključena lokalna društva vojnih invalidov. Namen športno-rekreativnih prireditev je spodbujanje vojnih invalidov k aktivnemu ukvarjanju z rekreacijo, omogočanje preverjanja zmogljivosti na prireditvah tekmovalnega značaja ter pripravljanje za vključevanje v rekreativni in tekmovalni šport invalidov.

Društvo laringektomiranih Slovenije

Društvo laringektomiranih Slovenije (DLS) je bilo ustanovljeno 27. maja 1982. V pravila, sprejeta na ustanovnem občnem zboru, je zapisalo, da bo s svojo dejavnostjo pospeševalo izvajanje in razvijanje družbene skrbi za invalide, pomagalo članom pri vključevanju v življenje in razvijalo društveno dejavnost ter solidarnost med člani.

K povečani aktivnosti društva je maja 1995 pomembno prispevala njegova vključitev v C.E.L. (Confederation Europeene des Laryhgmentomises). Pomemben mejnik v razvoju društva je bila tudi njegova vključitev leta 1997 v Svet invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS).

Čeprav številčno majhno, je društvo z drugimi invalidskimi organizacijami pričelo enakopravno usklajevati delo, izmenjevati izkušnje, si skupaj prizadevati za uveljavitev pravic slovenskih invalidov, opozarjati širšo javnost na žgočo problematiko invalidov ter aktivno sodelovati pri pripravi in obravnavi zakonodaje, ki zadeva položaj in socialno varnost invalidov.

Pospešen razvoj društva je junija 1999 narekovala ustanovitev področnih klubov, ki naj bi prevzeli vlogo povezovanja članov na lokalni ravni. Ustanovljen je bil prvi področni klub Prekmurje. Področni klubi (ustanovljenih je bilo 6) obsegajo določeno področje, običajno pokrajino, njihova naloga pa naj bi bila še bolj približati delo društva članom.

Danes je DLS enovita organizacija, ki šteje okoli 248 polnopravnih članov, poleg njih pa še okrog 100 podpornih članov.

Zveza invalidskih društev Ilco Slovenija

Ivan Mravlje

Zveza in šest društev, vključenih vanjo, so se začeli s športom ukvarjati leta 1985, in sicer s pohodništvom, plavanjem, namiznim tenišom, kegljanjem, streljanjem z zračno puško, šahom, pikadom in bowlingom. Vse te društvene športne aktivnosti enkrat letno

preizkusimo na tekmovanju na zvezni ravni. Telesna aktivnost ima številne pozitivne učinke na posameznikovo psihično in fizično zdravje, zato je eden izmed pomembnih oblikovalcev zdravega življenjskega sloga. Po zaslugi rekreacije in športa vzdržujemo telesno kondicijo, zato se lažje spopadamo z vsakodnevnimi obremenitvami, tako fizičnimi kot psihičnimi. Če želimo doseči napredek v kakovosti življenja družin, bo treba prevrednotiti vrednote. To se nanaša na notranje družinsko življenje ter na odnos do osebnega in družinskega zdravja in športno-rekreativne dejavnosti, posledično pa tudi do psihofizičnih sposobnosti.

Pri tem ima športno-rekreativno udejstvovanje, zlasti družine, zelo pomembno vlogo. Ne pripomore le k vitkejšemu stasu, temveč ščiti tudi pred srčnimi obolenji, rakom dojke in črevesja ter diabetesom. Osebe s stomo, ki se redno ukvarjajo s športom, spodbujajo tvorbo možganskih snovi v hipokampusu in motoričnem arealu. Veselje, da lahko postaneš del nekega dogodka, da prideš do meja svojih sposobnosti, da srečuješ prijatelje in ljudi, ki razmišljajo podobno, da si morda boljši od marsikoga mlajšega – vse to pozitivno vpliva na doživljanje življenja pri starejših. In kdor si te želje uresniči, stori nekaj dobrega tudi za svoje psihično zdravje. Zato naj bo vadba vedno sestavljena iz treninga za moč in kondicijskega treninga, zlasti pri poškodbah sklepov in artrozi. Da bi se izognili padcem, moramo trenirati tudi koordinacijo in sposobnost ohranjanja ravnotežja.

Namen tega programa je osebe s stomo spodbujati, da se posamično ali organizirano intenzivno ukvarjajo z rekreacijo in da se uveljavljajo v športu, skladno s svojimi zmoglostmi. Rekreativne prireditve in tekmovanja organiziramo na ravni Zveze ILCO Slovenije in v posameznih društvih ILCO – tekmovanja potekajo med invalidskimi organizacijami ILCO po vsej Sloveniji. Najpogostejše oblike rekreacije so pohodništvo, streljanje z zračno puško, kegljanje in pikado. Naša prizadevanja gredo v smeri skrbi za ohranjanje zdravja članov, naš cilj pa je osebam s stomo omogočiti čim bolj enake pogoje za izvedbo športno-rekreativnega programa, to pa pomeni zdrav način življenja ter vključitev v družbo. Poleg športne dejavnosti zveza z društvu izvaja številne druge posebne socialne programe.

Društvo revmatikov Slovenije

Petra Zajc

Društvo revmatikov Slovenije je bilo ustanovljeno leta 1983. Združuje ljudi z diagnozo vnetnega revmatičnega obolenja, kamor spadajo revmatoidni artritis, ankilozirajoči spondilitis, psoriatični artritis, sjögrenov sindrom, lupus in druge vnetne revmatične bolezni (v nadaljevanju revmatiki).

Društvo ima status reprezentativne invalidske organizacije in prek 13 podružnic deluje na državni ravni. V ta namen izvaja več posebnih socialnih programov, ki preprečujejo in blažijo posledice bolezni ter pripomorejo k večji vključenosti revmatikov v družbo. Med pomembnejšimi je program rehabilitacije, rekreacije in ohranjanja psihofizičnega zdravja, ki poteka pod vodstvom fizioterapevtov. Dejavnosti društva obsegajo tudi ugotavljanje, zadovoljevanje in zagovarjanje posebnih potreb ter zastopanje interesov revmatikov v dialogu z državnimi in drugimi pristojnimi institucijami.

Z vnetno revmatično boleznijo je po zadnjih ocenah stroke v Sloveniji od 40 do 60 tisoč obolelih, če revmatizem razumemo v širšem smislu, pa okoli 230.000, to je 11 odstotkov prebivalstva, za hujšimi oblikami bolezni pa jih trpi okoli tri odstotke.

Študija Fit for Work Europe, ki jo je organizacija The Work Foundation s sedežem v Veliki Britaniji na podlagi podatkov EULAR (Mednarodna organizacija oseb z revmatičnimi obolenji) izvedla leta 2009, se je osredotočila na kostno-mišična obolenja. Fit for work je bila prva tovrstna raziskava na tem področju, ki je potekala v 25 evropskih državah, med

drugim v Sloveniji. Izsledki raziskave so pokazali, da so bolečine v mišicah in sklepih ter obolenja, povezana z njimi, kriva za skoraj polovico (49 %) odsotnosti z delovnega mesta in za 60 % trajne nezmožnosti za delo. Med tovrstnimi obolenji je velik delež revmatičnih obolenj. Pomembno je zgodnje odkrivanje in ukrepanje, predvsem pri mladih.

Društvo študentov invalidov Slovenije

Jakob Škantelj

Društvo študentov invalidov Slovenije je bilo ustanovljeno leta 1996, in sicer z namenom zagovarjanja interesov in posebnih potreb študentov s posebnimi potrebami ter izvajanja programov pomoči in drugih aktivnosti, ki prispevajo k izboljšanju položaja študentov s posebnimi potrebami na področju izobraževanja, bivanja in zaposlovanja. V društvo je trenutno včlanjenih 212 študentov z različnimi vrstami posebnih potreb: gibalno ovirani, študentje z okvaro vida, sluha ali govora ter študentje s kronično ali napredujočo boleznijo ali specifičnimi učnimi težavami. Članom nudimo izobraževalne, kulturne, športne in družabne dejavnosti doma in v tujini, brezplačen prevoz s prilagojenimi vozili, brezplačno uporabo sodobne računalniške opreme z dostopom do spleta, brezplačno fotokopiranje in povečevanje študijske literature, prilagajanje študijske literature v slepim dostopne oblike ter svetovanje in pomoč pri vprašanjih v zvezi s študijskimi in življenjskimi razmerami. Med našimi člani je kar nekaj izvrstnih parašportnikov, natančneje, paraplesalcev.

V društvu zbiramo informacije o študijskih in življenjskih razmerah študentov s posebnimi potrebami, študente in širšo javnost obveščamo o življenju študentov s posebnimi potrebami ter vzpodbujamo spremembe v prid oseb z invalidnostjo. Ukvarjamo se tudi z zaposlitveno in stanovanjsko problematiko oseb z invalidnostjo.

Društvo paralitikov Slovenije

Slavko Fidler

Ustanovitev Društva paralitikov Slovenije sega v leto 1982, ko je skupina invalidnih oseb, dotlej kot posameznikov, vključenih v različnih invalidskih organizacijah in društvih, zaradi specifične vrste invalidnosti ter posledično lažjega uresničevanja interesov in posebnih socialnih programov prvotno ustanovila Invalidsko športno društvo Olimpija, in sicer v okviru Zveze športnih društev Olimpija, kjer je bil tudi sedež društva. Tekmovalni dosežki v domačem in mednarodnem merilu kot posledica resne in strokovne vadbe so bili odmevni. Čeprav je šlo za invalidsko športno društvo, je vsebina njegovih dejavnosti že takrat presegala zgolj interesno združevanje, saj je temeljni interni akt društva že pri prvem navedenem preimenovanju opredeljeval specifično članstvo na podlagi »paralitičnega obolenja«, kar je narekovalo poudarjeno izvajanje posebnih socialnih programov in storitev v različnih pojavnih oblikah, kot na primer program obnovitvene rehabilitacije, ki se izvaja od ustanovitve do danes. Nadaljnje razvijanje in dopolnjevanje programskih vsebin je tako bilo logična osnova za jasnejšo opredelitev društva tudi navzven, kar se je zgodilo 24. 4. 1999 z drugo spremembo naziva v Društvo paralitikov Slovenije. Tako opredeljeno članstvo s paralitičnim obolenjem ter razvrstitev invalidnosti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), ko je bil v programih obnovitvene rehabilitacije zaradi večje razpoznavnosti posameznih diagnoz oziroma upravičencev uporabljen delovni naziv »paralitik«, sta bili osnovni izhodišči za pojmovno opredelitev ciljne skupine, ki jo vključuje društvo, to so paralitiki.

Paralitiki so invalidne osebe z okvaro perifernega motoričnega nevrona. Klinično se ta okvara kaže kot flakidna paraliza enega ali več udov oziroma trupa. Posledica te okvare je stanje trajne vezanosti na invalidski voziček ali uporaba opornih palic.

Paratriatlonec Alen Kobilica (v sredini), ob njem trener Gregor Nahtigal in spremljevalec Jaroslav Kovačič

Paraplesalca Lara Nedeljković in Klemen Dremelj

Reprezentanca Slovenije z osvojeno bronasto medaljo v rokometu na vozičkih, Egipt 2022: Matej Arh, Aljoša Škaper, Milan Slapničar, Klemen Lokar, Jovita Jeglič, David Škorjanc, Tanja Cerkvenik, Anton Zakrajšek in kapetan Nenad Stojaković. Selektor Tone Barič, tehnični vodja Jožef Jeraj, fizioterapevtka Azra Imamović ter vodja ekipe Maja Užmah.

PROGRAME ZVEZE ŠIS-SPK SOFINANCIRAJO:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Fundacija za šport

SPONZORJI ZVEZE ŠIS-SPK:

Lidl Slovenija

TOYOTA

član skupine Sandoz

triglav

MEDIJSKI PARTNERJI:

60 LET

ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE -
SLOVENSKI PARALIMPIJSKI KOMITE